

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

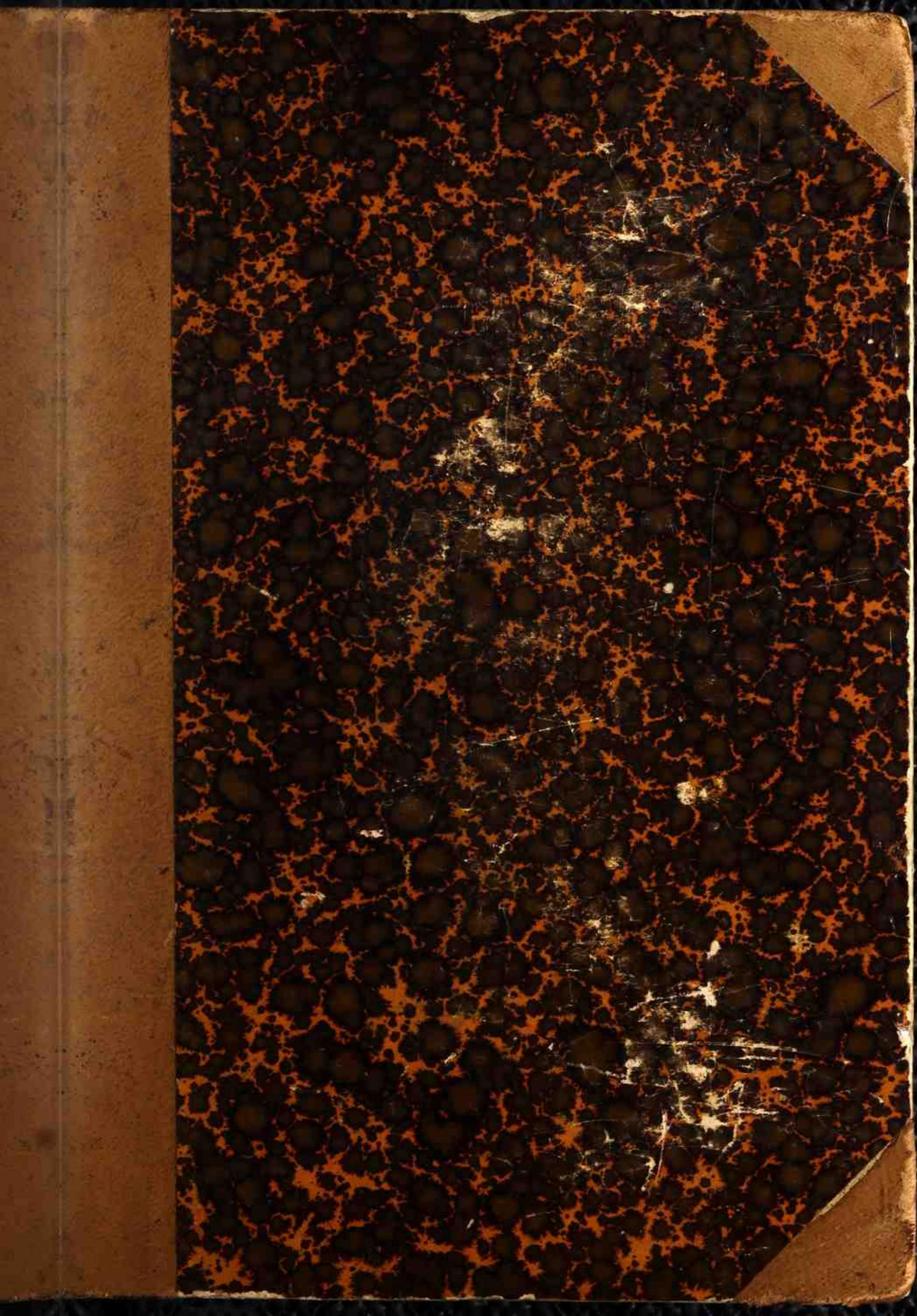
Forfatter(e) Author(s):	Strindberg, August.; autoriseret Oversættelse ved Poul Uttenreitter.
Titel Title:	<u>Ægteskab</u>
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 1
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : E. Jespersens Forlag, 1911-12
Fysiske størrelse Physical extent:	2 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

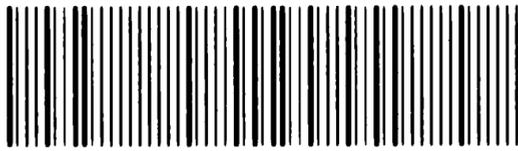
The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

~~192-2016~~

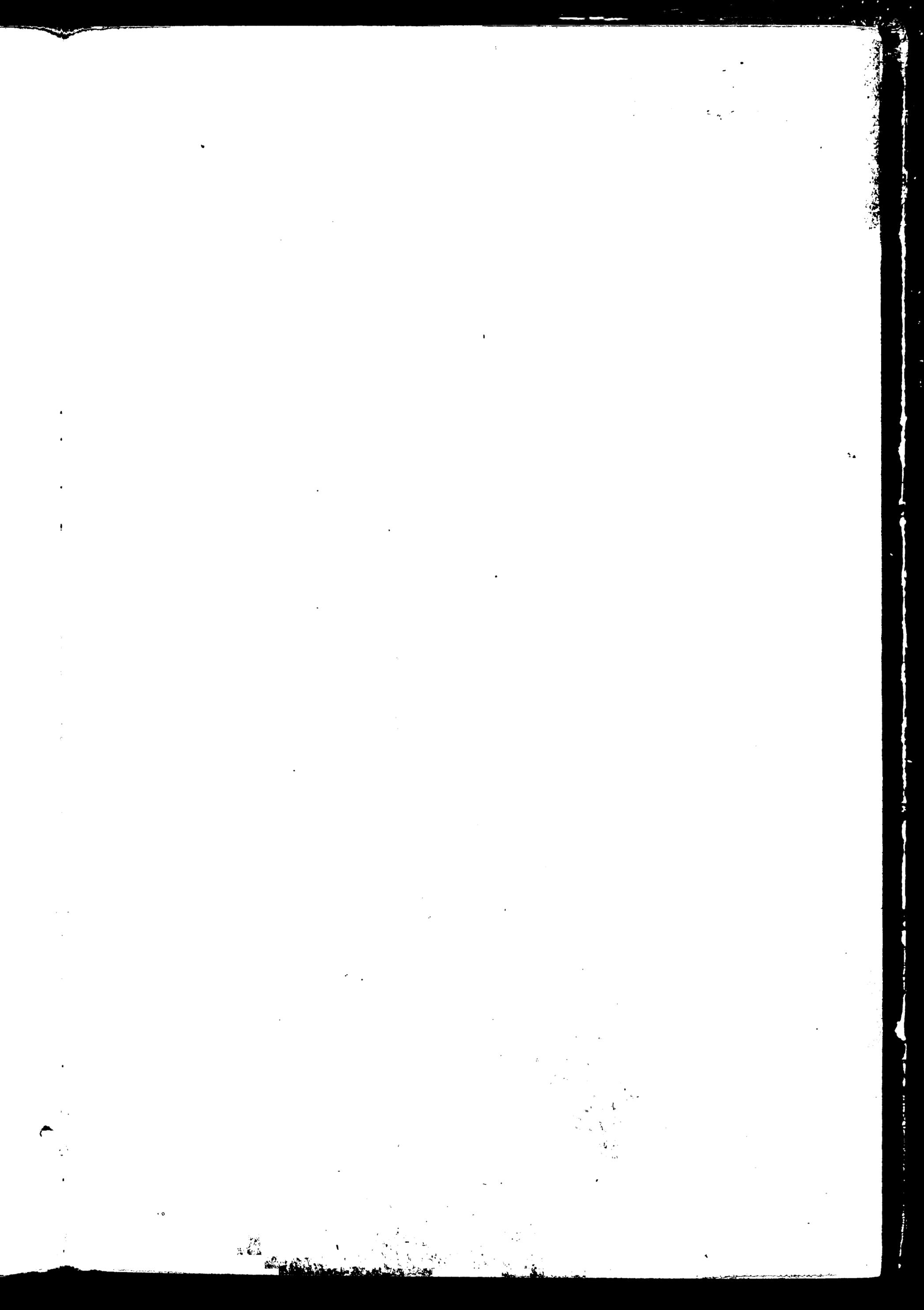
57-374s

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021591281

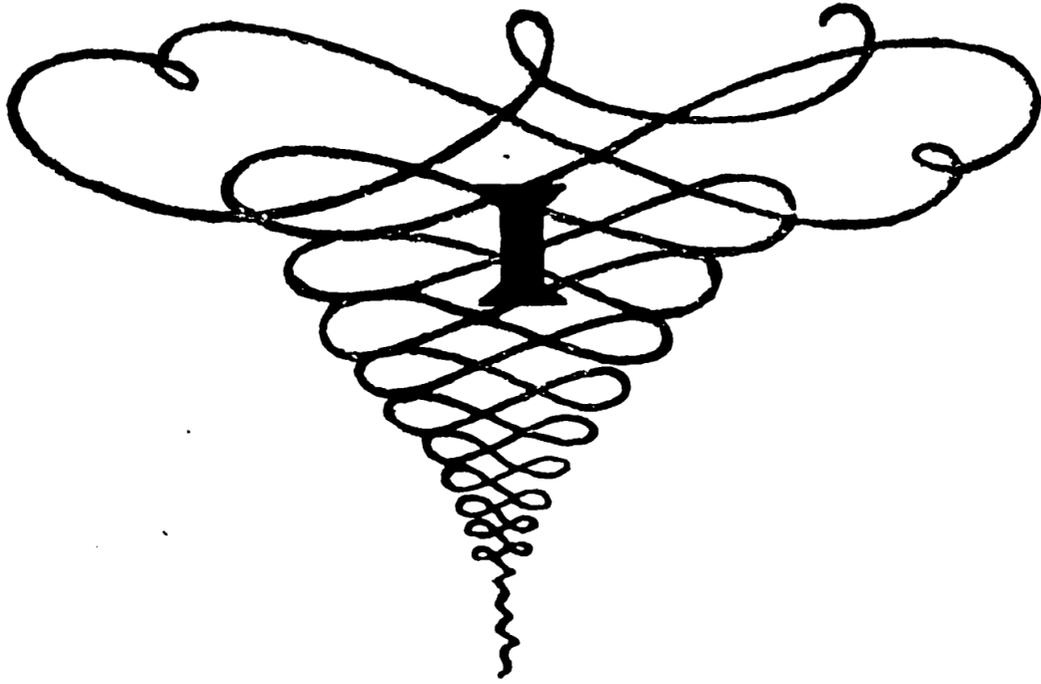

AUGUST STRINDBERGS VÆRKER

August Strindberg

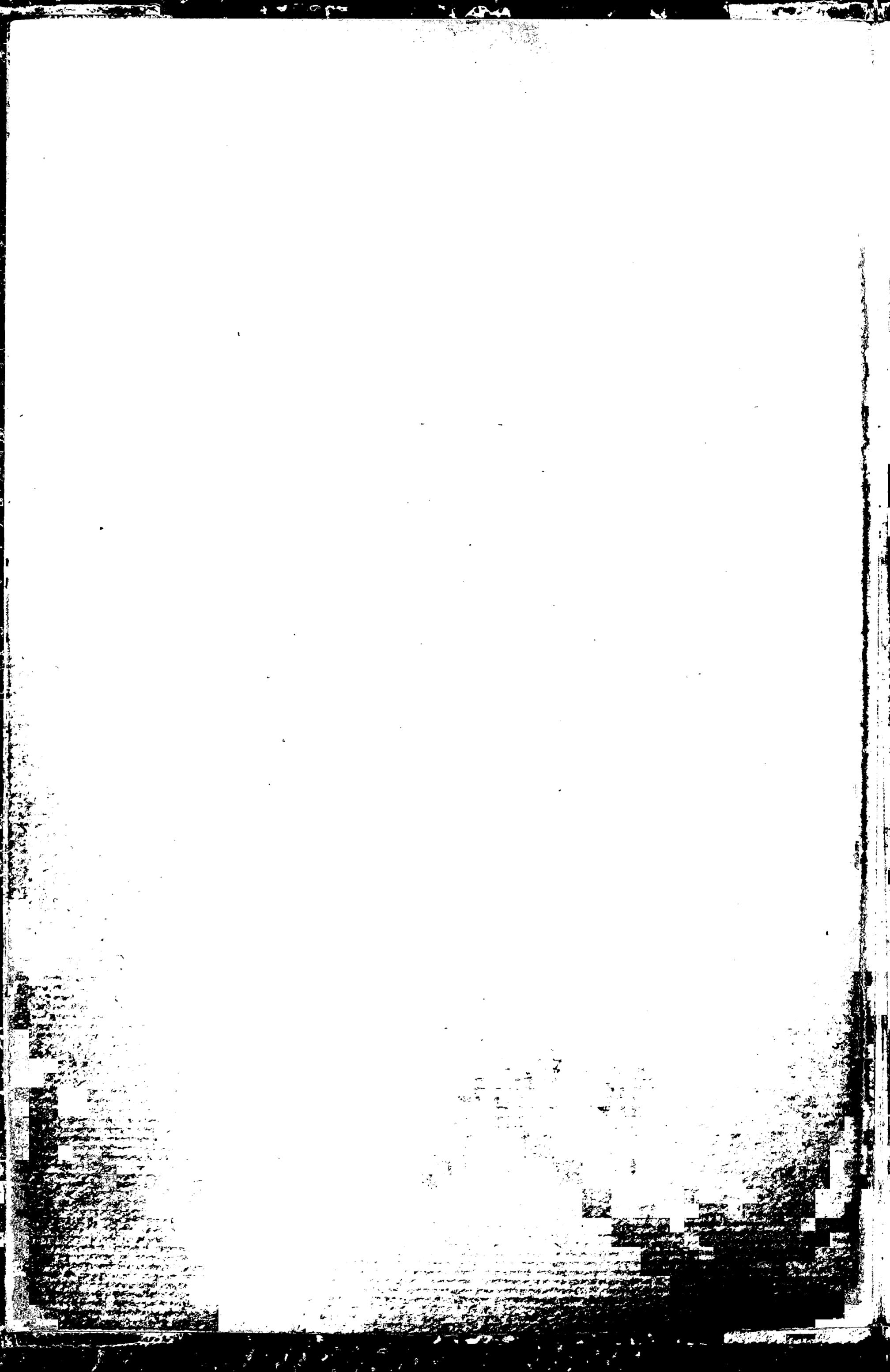
ÆGTESKAB

E. JESPERSENS
FORLAG

KØBENHAVN
MCMXII

AUGUST STRINDBERG

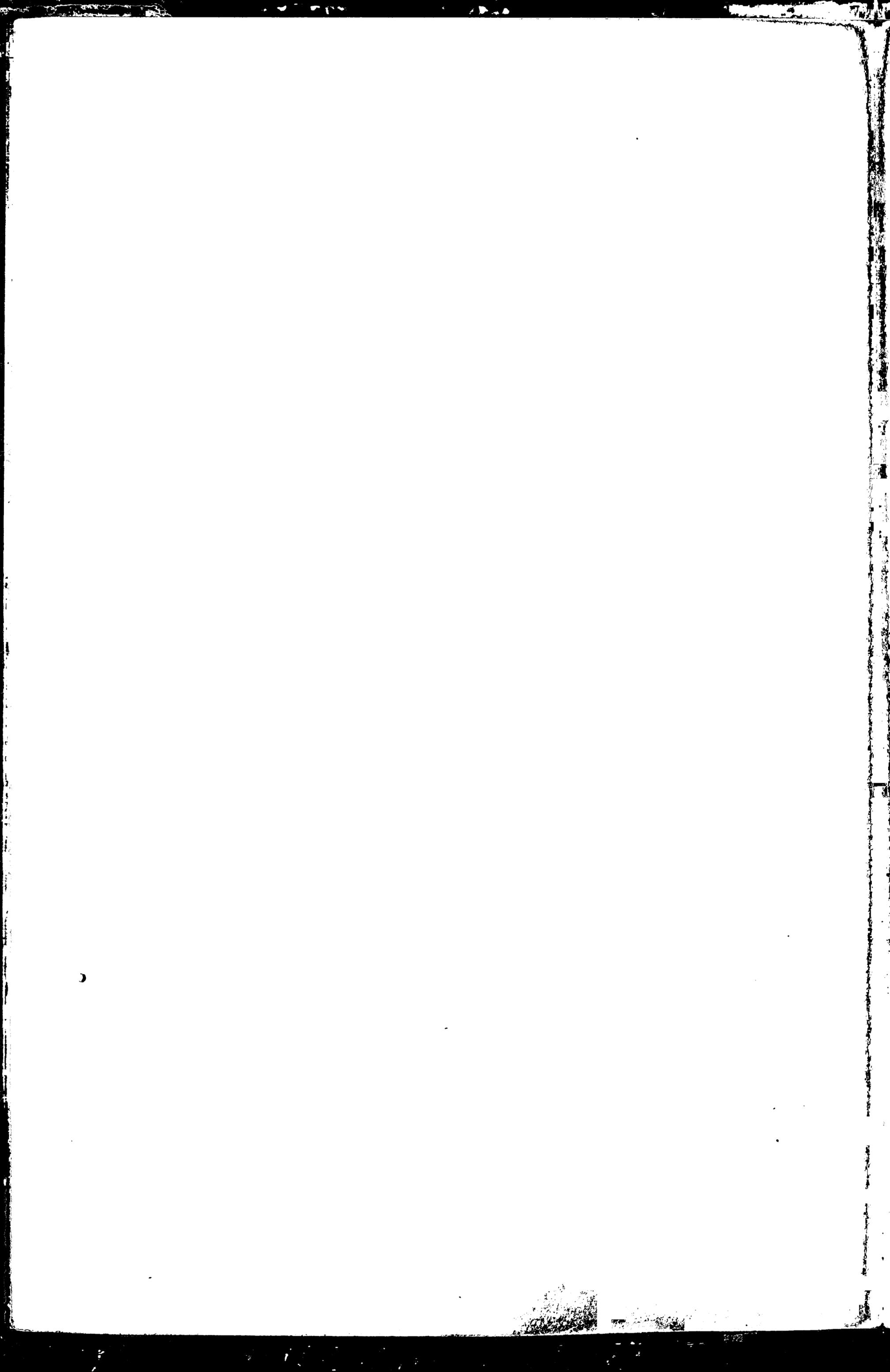

ÆGTESKAB

— I —

Apr. 1902

AUGUST STRINDBERG

ÆGTESKAB

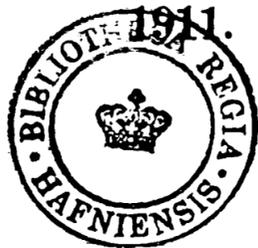
AUTORISERET OVERSÆTTELSE
VED POUL UTENREITTER

E. JESPERSENS FORLAG
==== KØBENHAVN =====

Oversættelsen er foretaget efter Folkeudgaven af GIFTAS.

A. Rosenbergs Bogtrykkeri - City - Passagen.

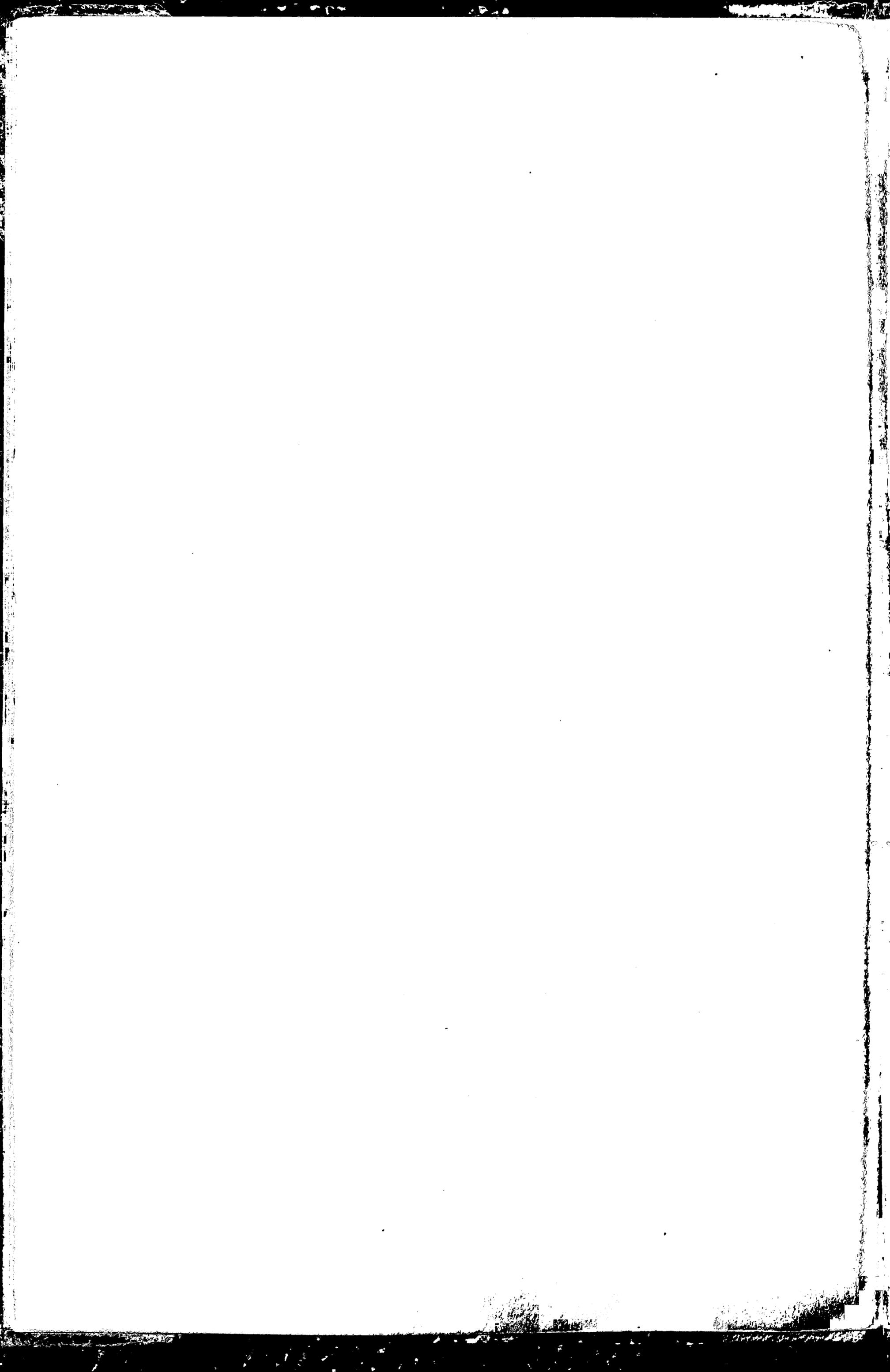
❁ INDHOLD ❁

	Side
Forord	7
Kærlighed og Kornpriser	38
For at blive gift	55
Magister Blom	67
Erstatning	95
Rivninger	106
Naturforhindringer	124
Et Dukkehjem	136
Fugl Fönix	162

FORORD.

INTERVIEW.

Intervieweren: Naa, De har nok igen begaaet en Roman?

Forfatteren: Ja, jeg maa hellere indrømme det! Jeg véd, at der er streng Straf for det, men jeg kunde ikke dy mig!

Interv.: Men jeg synes, det er inkonsekvent at stikle til Forfatterne og alligevel selv gaa og forfatte. Ikke sandt?

Forf.: Jo!

Interv.: De indrømmer altsaa, at De er inkonsekvent?

Forf.: Javel! Jeg er som alt det skabte undergivet Udviklingens Lov, og Udviklingen skrider frem gennem Tilbagefald! Denne her Roman er et lidet Tilbagefald (en rechute), men De skal ikke bære Nag til mig af den Grund. Om et Par Aar skal jeg nok om muligt holde op med alt, hvad der hedder Romaner, Vers og Pièces!

Interv.: Hvad tænker De saa at tage Dem til?

Forf.: Jeg tror, jeg vil være Interviewer. Ja, det

er mit Alvor. Ser De, jeg er blevet træt af at gætte mig til, hvad Folk mener, især naar de skriver Bøger; jeg vil gøre som De: gaa hen og spørge dem ad! Men, til Sagen! Hvad synes De om min nye Bog?

Interv.: Jeg synes for det første, at den er daarligt skrevet. Den er ikke udført.

Forf.: Om De vidste, hvor sandt det er, De der siger! Den er ikke udført! Men det var netop Meningen. Jeg havde nemlig til Hensigt at skildre et temmelig stort Antal Tilfælde, sædvanlige Tilfælde, af Forholdet mellem Mand og Hustru, jeg vilde ikke skildre fire Undtagelsestilfælde som Fru Edgren, eller et Vidundertilfælde som Ibsen, der senere er blevet taget som Norm for alle andre Tilfælde. Derfor har jeg kun beskrevet en Sexa paa Staldmestergaarden, hvor de har to Slags Laks med Dild, ferske Lage-agurker, smaa Boeuf'er med spanske Løg, Kyllinger og Jordbær. Desuden byder jeg paa Krebs, Hunkrebs hos „Rejners“, Pandekager paa „Djurgården“; en Have i Nordre Toldbodgade med et blomstrende Æbletræ, seks Slags Blomster og et Par Aftenbakker. Endvidere: Adolf Fredrikskirke og en Floret, og mindst tredive Sømandsudtryk, som jeg har taget fra en nautisk Ordbog! Er det ikke Realisme, hva'?

Interv.: Jo, men De skulde have givet os en nærmere Beskrivelse af Korvetten Vanadis, og i Schweizerdalen skulde der have været lidt af den Naturskildring, som De er saa flink til. Det er som sagt ikke udført. For det andet er Deres Bog usædelig. Giver De mig ikke Ret i det?

Forf.: Jo, det gør jeg, efter Jeres Begreber; thi,

naar Sædeligheden er det, den nu er, nemlig et Brud med Naturen, saa er min Bog usædelig; den er nemlig i Overensstemmelse med Naturen.

Interv.: Det er jo den rene Rousseau! og det behøver man ikke at svare paa! For det tredie er Deres Bog reaktionær. De er frisindet, Gudbevares, men De har tilladt Dem at gøre Grin med Kvindesagen. Hvor tør De det?

Forf.: Jeg indrømmer, at der kræves større Mod til at gøre Grin med det Vrøvl, der er paa Moden, end at lade sig bære med af en Konjunkturstrømning!

Interv.: Kalder De Kvindesagen Vrøvl!

Forf.: Ja, at ville frigøre Kvinden fra Naturen anser jeg for ligesaa forbryderisk som at prøve paa at frigøre Manden fra Naturen. Vær saa venlig, Hr. Interviewer, at lægge Mærke til, at det nuværende Forsøg paa at frigøre Kvinden er et Oprør mod Naturen, der vil hævne sig. — Men hvis De vil behage at læse mit Forord, skal De paa en Prik faa at sé og høre, hvad jeg mener om den Ting! Vil De det?

Interv.: Jeg saa hellere, at jeg fik Lov at laane det!

Forf.: Og lade det trykke! Gærne! Jo flere, der faar det at læse, desto bedre. Her er det!

FORORD.

Kvindesagen, den Grundvold, hvorpaa Samfundet nu siges at hvile, synes mig overvurderet. Kvindesagen, som den nu grasserer, vedrører alene Kultur-

kvinden, maaske 10 pCt. af Befolkningen, og er altsaa en Kottesisag. Men der bliver altid gjort saa meget ud af alt, hvad der stammer fra Kulturmenneket, og det faar snart Udseende af at vedkomme hele Menneskeheden. Hos Landets Befolkning i det store og hele eller hos Bønderne er Spørgsmaalet om Kvindesagen løst. Lad os tage et Exempel.

Bonden og hans Kone faar begge lige god Opdragelse. Kan den ene skrive, saa kan den anden regne. De har delt Arbejdet — uden at gaa saa vidt i Detailler, som Kulturmennesket — og overtaget hver sin Del, som Naturen har anvist dem, og den ene behersker ikke et Omraade, som den anden ikke forstaar, saa med den aandelige Side af deres Ægteskab er der ikke noget i Vejen. Bondens Kone har ingen Grund til at misunde ham hans frie Stilling, thi det er ikke mere ærefuldt at rode i Møddingen, end at røre i Gryden, ikke mere ærefuldt at opdrætte Stude, end at opfostre Børn. Det er snarere behageligere at sidde i den varme Stue eller det lune Udhus, end at gaa paa den lerede Mark med Solen paa Ryggen eller staa til Livet i Grødis og trække Vod. Hvis Manden raader over de faa Penge, der kommer ind, saa har Konen Nøglen til Melbingen og Forraadskammeret. Hvad hun fortjener ved Rokken om Vinteraftenerne, maa hun beholde for sig selv til at købe Kaffe og Sukker for. Den Jord, hun muligvis arver, indgaar ikke i Fællesboet. Hun kan altsaa godt klare sig uden gift Kvindes Ejendomsret. Har man i Aviserne hørt Tale om Bønderkoner, der er blevet slaet af deres Mænd, saa har man, skønt ikke i Aviserne (thi Mændene tager

sig vel i Agt for at sætte sligt i Aviserne) ogsaa hørt om Bønder, der har faaet Prygl af deres Koner. Den stærkere raa'r altid, hvad enten han er Mand eller Kvinde. En Bondekone er sjældent sin Mand utro, dels fordi hun ikke har Tid, dels fordi de ugifte Karle har Pigerne at holde sig til. Manden er sjældent utro, fordi Pigerne bryder sig fejl om en „Gamling“, naar de har Overflod af unge Karle.

Mandens og Kvindens Kaar er hos Naturmennesket temmelig ens. Da Kvinden under Svangerskabet er mindre forsvarsdygtig og efter Fødselen behøver Mad til Ungerne og Forsvar for dem, har hun stillet sig under Mandens Beskyttelse. Manden har altsaa ikke underkuet hende. Hans Kærlighed til hende som Ægtefælle og Børnenes Moder har altid været en Garanti for, at hun ikke blev behandlet som Slavinde. Og den Agtelse, hvormed Manden behandler Kvinden, selv hos Bonden, har han lært ved, at han er blevet opfostret af en Kvinde — Moderen. Kvinden behandler derimod ikke Manden med samme Agtelse thi hun har nuslet med Drengene fra de var smaa, og hun føler sig derfor endnu staaende over ham. Hun er altid og først og fremmest Moder. Se paa gamle Mormoder i Kakkellovnskroge, hvordan hun behandler Manden i Huset, altid som en Dreng.

Kulturkvinden er derimod præcis lige saa for-dærvet som Manden. Kulturkærligheden er en meget kompliceret Ting. Paa Bunden ligger Driften til at opretholde Slægten. Da Samfundet begyndte at kræve Garantier for Børnene og opfandt Ægteskabet, og med Ægteskabet fulgte Formue og Samfundsstilling, blev

Naturkærligheden trængt tilbage, stemples af Overklassen som Sanselighed, og blev tildækket med Galanteriets Kappe. Naar en Mand søgte sig en Hustru maatte han skjule sine Interesser: at komme ind i en god Slægt, vinde Gods o. s. v. under Galanteri. Deraf opstod den modbydelige, hykleriske Kvindedyrkelse. Naar, efter Ægteskabet, Masken faldt, troede Kvinden sig bedraget, og saaledes opstod de mange ulykkelige Ægteskaber.

Kulturkvinden er ikke undertrykt! Naar en Herre sidder i en Sofa i et fremmed Værelse, og en Dame træder ind, rejser Herren sig. Naar en Dame har drukket sin Thé, træder der en Herre frem og betjener hende. Man har aldrig set det omvendte. En ugift Herre, der bor i den ene Ende af Byen, tør ikke afslaa at gaa til den anden Ende af Byen, hvis nogen anmoder ham om at følge en Dame hjem. Naar Mænd og Kvinder er sammen, udbringer Manden en Skaal for Kvinden og takker for den Ære, hun har vist ham! Forlovelsestiden er for Manden en Øvelsestid i alle Slags Tjenerfærdigheder, som det forøgede Arbejde efter Brylluppet forhindrer ham i at praktisere. Hustruen savner sin Tjener og finder en Ligemand. Og saa betragter hun ham som en Tyran.

Hvordan forholder det sig nu med Mandens Tyranni i Ægteskabet? Manden vælger sædvanligvis en Hustru og er sædvanligvis forelsket i hende. Vanskelighederne ved at blive gift spænder hans Forventninger om en absolut Lykke i Ægteskabet, saa at han i Almindelighed siden føler sig noget skuffet. Han ser, at Englen var et Menneske, og hans Fejtagelse

sætter ham i daarligt Humør. Men han elsker hende! Det er ikke altid givet, at hun gør det samme, for hun vælger jo ikke. Hun beholder altsaa Overtaget. Og saaledes er Tilfældet i de fleste Ægteskaber. For „Husfredens“ Skyld gør Manden hvilke Indrømmelser, det skal være, thi Husfreden indgik iblandt hans dristigste Forhaabninger om ægteskabelig Lyksalighed. I de allerfleste Tilfælde er Konen Herre i Huset, og Manden Herre udenfor Huset. Og det har Fruen ikke noget imod. Hun fæster Piger, bestemmer Middagen, sørger for Børnenes Opdragelse og har i Almindelighed Nøglen til Pengekassen. Manden overlader i Almindelighed sin Indtægt til Konen, desuden faar hun Naalepenge, som hun maa bruge uden Regnskabsafleggelse. Selv noterer han hver en Øre, han vil anvende til Cigarer — og Punsch! Hustruens Stilling kan altsaa ikke betragtes som Slavindens og Mandens ikke som Tyrannens!

Lad os nu se, hvordan Ibsen, af ukendte, ubegribelige Grunde, har karrikeret Kulturkvinden og Kulturmanden i sit *Et Dukkehjem*, der er blevet en Kodex for alle Kvindesagens Forkæmpere.

Et Dukkehjem er et Teaterstykke. Maaske skrevet for en stor Skuespillerinde, hvis Præstationer i det sfinxagtige altid kunde paaregne Succes. Forfatteren har begaaet en stor Uretfærdighed mod Manden, idet han ikke anfører nogen Undskyldninger med Hensyn til Arveligheden, i hans Faveur, men nok i Hustruens, hvilke Undskyldninger han mange Gange betoner, hvor han taler om hendes Fader. Men lad os

en Gang nærmere undersøge denne Nora, som nu er blevet alle fordærvede Kulturkvinders „Ideal“.

I første Akt lyver hun for sin Mand. Hemmeligholder Veksselforfalskningen, lusker sig til at spise Makroner, gør de simpleste Ting indviklede, som det synes af Smag for Løgneren. Manden derimod viser hende aaben Fortrolighed, endog i Bankens Affærer, han behandler hende som sin sande Hustru, det er hende, der fortier alting for ham. Det er altsaa Løgn, at han behandler hende som en Dukke, men det er Sandhed, at hun behandler ham som en Dukke. At Nora har forfalsket en Veksels af Uvidenhed, det er der ingen, der tror paa! Maaske naar man sidder i Parkettet og betragter en sympatetisk Skuespillerinde i Rampelyset. At hun har forfalsket Vekslen udelukkende for Mandens Skyld, tror jeg ikke paa, for hun omtaler selv, hvor uhyre morsomt det har været for hende at komme til Italien. Loven og en Jurist vilde ikke tage den Undskyldning for gode Varer. Nora er altsaa ikke nogen større Helgeninde, hun er i allerbedste Fald en medskyldig, som har nydt godt af Tyveriets Frugter. Alting forvrøvler hun! Manden faar yderligere, mod Forfatterens Hensigt, Lejlighed til at vise, hvilken Tillid og Agtelse han nærer for sin Hustru, idet han indlader sig i Diskussion med Nora om Besættelsen af en Bankplads. Tænk hvilken Tyrann, at han ikke vil tage en Veksselfalskner til Fuldmægtig! Hvad vilde Nora have sagt, om Hr. Helmer havde villet afskedige en Pige? Saa havde Piben faaet en anden Lyd!

Nu kommer den Scene, hvor hun skal laane Penge

af den syfilitiske Doktor Rank. Der er Nora sød. Hun viser ham, som Indledning til Laaneforhandlingerne sine kødfarvede Strømper. —

N o r a: „Er ikke de dejlige? Ja, nu er her saa mørkt; men imorgen. — Nej, nej, nej; De faar bare se Fodbladet. Aa jo, De kan saamænd gjerne faa se oventil ogsaa!“ — R a n k: „Hm!“ — N o r a: „Hvorfor ser De saa kritisk ud, tror De kanske ikke de passer?“ — R a n k: „Det kan jeg umulig ha'e nogen begrundet Formening om!“ — N o r a: (ser et Øjeblik paa ham) „Fy skam Dem!“ (slaar ham let paa Øret med Strømperne) „det skal De ha'e!“ (pakker igen Strømperne sammen). R a n k: „Og hvad er det saa for andre Herligheder, jeg skal faa at se.“ — N o r a: „De faar ikke se en Smule mere, for De er uskikkelig“ (hun nynner lidt og leder mellem Sysagerne). — Efter hvad jeg kan forstaa, byder Nora sig til — mod konstant Betaling. Det er jo idealistisk og takkeligt. Alt, selvfølgelig, af Kærlighed til Manden, for at redde ham! Men at gaa hen og fortælle Manden sin Stilling, nej! det taaler hendes Stolthed ikke! Paa Noras Sprog hedder det, at hun endnu ikke var sikker paa, at han vilde vise hende det vidunderlige!

Saa kommer Tarantellascenen, som er sat til for at sætte Helmer i et skævt Lys. Nu glemmer Tilskueren, at Nora er en Taske, der af Helmer er blevet behandlet som et fornuftigt Menneske, nu faar man bare at se, at Helmer bare behandler hende som en Dukke. Denne Scene er uærlig, men den er meget effektiv! Den er en Scene kort og godt!

At Helmer om Natten kurtiserer sin Kone viser,

at han er ung, og at hun er ung. Men Forfatteren vil med den vise, at Helmer, der ikke har nogen Anelse om Noras fule Transaktioner, er en sanselig, helt igennem sanselig Skabning, der ikke forstaar at paaskønne sin gode Hustrus udmærkede aandelige Egenskaber, som det ikke har behaget hende at vise ham, og Nora faar en falsk Martyrglorie. Denne Scene er det uhæderligste, Ibsen nogensinde har gjort! Saa kommer Oplosningen, der er een stor Forvikling, megen blaa Røg og megen Usandhed. Hr. Helmer vaagner op og ser, at han har været bundet til en Løgnerske, en Hyklerske! Men nu er Tilskueren saa indpodet med Medlidenhed med Nora, at han synes, Helmer har Uret! Havde Helmer set Scenen med Strømperne og Doktoren, vilde han ikke have bedt Nora om at blive, men nu har han ikke set den. Saa faar Helmer at vide, at han, hans Hustru og Børn er reddet fra borgerlig Død og Ruin. Da bliver han glad. Læg Haanden paa Hjertet enhver Familiefader og spørg Dig selv, om du ikke vilde være blevet glad ved at modtage den Efterretning, at din elskede Hustru, dine Børns Moder, var sluppet for at blive slæbt i Fængsel! Men det er for tarvelige Følelser! Nej, højere skal det være! Højt op i Idealismens Løgnhimmel! Hr. Helmer skulde piskes. Han er den skyldige. Og alligevel taler han saa smukt til sin løgnagtige Hustru. — „Aa,“ siger han, „det maa have været tre forfærdelige Dage for dig, Nora!“ Men saa angrer Forfatteren sin Retfærdighed mod Staklen, og saa lægger han usande Ord i hans Mund. Det er tarveligt selvfølgelig, at Helmer siger til Nora, at han tilgiver hende! Det vilde dog

være for simpelt og lige til, om hun skulde tage imod Tilgivelse af ham, der altid har behandlet hende med fuld Tillid, medens hun løj. Nej, Nora har større v u e r. Og saa glemmer hun saa ædelmodigt det for-gangne, at hun glemmer alt, hvad der er sket i første Akt. Saadan taler hun nu, og Parkettet har ogsaa glemt første og anden Akt, thi nu er Lommetørklæderne kommet frem.

N o r a: „Falder det dig ikke ind, at det er første Gang vi to, du og jeg, Mand og Kone, taler alvorligt sammen?“ Helmer taber Kontenansen overfor et saa løgnagtigt Spørgsmaal, saa at han (eller Forfatteren!) svarer: „Ja, alvorligt, — hvad vil det sige?“ — Hensigten er opnaaet: at gøre Helmer til et Fæ. Hr. Helmer skulde have svaret: — „Nej, min lille Putte, det falder mig aldeles ikke ind. Vi talte ofte alvorligt, da vore Børn blev født, thi vi talte om deres Fremtid, vi talte alvorligt, da du vilde have Vekselfalskner Krogstad til Fuldmægtig i Banken, vi har talt alvorligt, da mit Liv stod paa Spil, om Fru Lindes Ansættelse, Husholdningen, den døde Fader, den syfilitiske Doktor, vi har talt Alvor i otte lange Aar; men vi har talt Spøg ogsaa, og det gjorde vi Ret i, thi Livet er ikke udelukkende Alvor. Vi kunde forøvrigt have talt meget mere Alvor, hvis du havde været saa god at betro mig dine Bekymringer, men du var for stolt, thi du syntes bedre om at være min Dukke end min Ven.“ Men Hr. Ibsen lader ikke Helmer faa Lov til at sige disse forstandige Ord, thi det skal jo bevises, at Helmer er et Fæ, og Nora skal forøvrigt have sin Glansreplik, der skal kunne citeres i de næste femogtyve Aar.

Nora skal nemlig svare: „I otte (8!) samfulde Aar, — ja længere — lige fra vort første Bekendtskab, har vi aldrig vekslet et alvorligt Ord om alvorlige Ting!“ — Hertil maa Hr. Helmer ifølge sin kedelige Opgave at være et Fæ, svare: „Skulde jeg da idelig og altid indvie dig i Bekymringer, som du dog ikke kunde hjælpe mig at bære?“ — Det er jo pænt sagt af Helmer, men det er ikke sandt, thi han skulde have bebrejdet hende, at hun ikke var kommet til ham. Denne Scene er urimelig falsk. Og siden har Nora nogle fine (franske) Repliker, der rummer en saadan hul Visdom, at den forsvinder, naar man blæser paa den.

Nora: „Du har aldrig elsket mig. Du har bare syntes, det var fornøjeligt at være forelsket i mig!“ Hvad er Forskellen? Og saa siger hun: „Du har aldrig forstaaet mig!“ Det var ikke godt for Helmer, naar hun altid hyklede for ham. Saa maa den stakkels Helmer sige saadanne Dumheder, som at han vil opdrage hende. Det er vel det sidste, en Mand siger til en Kvinde. Men Hr. Helmer skal være dum, thi det lakker mod Enden, og Nora har travlt med at komme af Sted. Derefter bliver Helmer blødere. Han beder om Forladelse: Forladelse for at hun har forfalsket Veksler, at hun har løjet, for alle hendes Fejl.

Saa kommer der en fornuftig Bemærkning af Nora. Hun vil bryde sit Ægteskab for at finde sig selv. Spørgsmaalet bliver imidlertid, om hun ikke kunde gøre det lige saa godt i samme Hus som sine Børn, i Berøring med Livets Virkeligheder og i Strid med sin Kærlighed til Helmer. Men det er jo en Smagssag.

At hun ikke anser sig for værdig til at opdrage sine Børn, er Løgn i hendes Hals, thi hun har nylig sat sig selv temmelig højt, da hun revsede den uskyldige Helmer. Følgelig burde hun være blevet hos Børnene i dette Tilfælde, siden hun syntes, at Manden var et saadant Kvæg, at han ikke kunde begribe det „vidunderlige“. Thi hvordan skulde hun ville overlade Børnenes Opdragelse til saadan en Stymper. Hendes Sludder om det „vidunderlige“, at Helmer skulde angive sig selv for hendes Forbrydelse, er saa romantisk-taabeligt, at det ikke fortjener et Ord. At „hundredtusind“ Kvinder har ofret sig for deres Mænd er en Artighed til Damerne, som Ibsen skulde være for gammel til at komme med. Saa væver Nora hist op og her ned: hun har elsket ham, han har elsket hende, og alligevel siger hun, at hun i otte Aar har været en fremmed Kvinde, som har født en fremmed Mands Børn! Helmer indrømmer, at han jo ikke har været fuldkommen og lover at forbedre sig! Det er kønt nok, og der foreligger her alle Garantier for, at Fortsættelsen skal blive bedre end Begyndelsen. Men det duer naturligvis ikke i et Skuespil! Der skal være Smæld i det, naar Tæppet falder! Saa beviser (?) Nora, at hun har været en Dukke! Havde ikke Helmer stillet Møblerne, som han vilde? Naa! Men om det bare havde behaget Fruen at udtale sin Vilje, vilde man nok have faaet at se, hvor Skabet skulde have staaet!

Hvorfor gjorde hun ikke det? Formodentlig fordi hun ansaa det for ligegyldigt: og det kunde hun have Ret i. Var nu Nora en Dukke, saadan à la bonne heure, saa var det ikke Helmers Skyld, thi han be-

handlede hende med Tillid som sin Hustru, men det var ikke det, Ibsen vilde bevise; det var lige det modsatte, men han havde ikke Kraft nok til at gøre det, for han troede ikke paa sin Opgave, og hans Retfærdighedsfølelse brød nu og da igennem!

Hvad Forfatteren selv har ment med et Dukkehjem, faar man aldrig at vide. At det gjorde Indtryk af og almindelig opfattedes som et Manifest for den undertrykte Kvinde, vakte straks en Storm, under hvilken de besindige mistede Hovedet. Thi Stykket beviser jo netop det modsatte af, hvad det skal bevise. Eller er hele Stykket et Bevis paa Faren ved at skrive Teaterstykker om alvorlige Emner. Eller, for at vælge et andet Synspunkt, er det ikke et Forsvar for den undertrykte Kvinde, men alene en Fremstilling af Arvelighedens Betydning for Karakteren? I saa Fald skulde Forfatteren have været saa hæderlig, at han ogsaa til Helmers Undskyldning havde fremhævet hans nedarvede Dispositioner. Eller er det Noras daarlige Opdragelse? Ja, den maa bære Skylden for meget. Hvorfor kan ikke ogsaa Helmer skyde Skylden paa sin daarlige Opdragelse. Eller er det hele blot et Teaterstykke slet og ret og et Udslag af moderne Høflighed overfor Damerne, saa maa det rangere mellem Teaterstykkerne blandt „Offentlige Forlystelser“ og falde udenfor en alvorlig Diskussion, ligesom der endnu mindre bør tilskrives det den Ære at have rejst Menneskeheden i to Halvdele mod hinanden.

Imidlertid kom gennem et Dukkehjem Spørgsmaalet om ulykkelige Ægteskaber paa Tapetet. Alle Fruer saa Tyranner i deres Mænd og ansaa med

mere eller mindre Grund sig selv for Dukker. Saa blev man i Literaturen Vidne til et helt Galleri af Ægtemænd, der skrev falske Veksler og i Slutnings-scenen blev gennemheglet af deres Koner, uden at Forfatterinderne derfor viste samme Ædelmodighed som Ibsen: at fremhæve de arvelige Vekselforfalskningsanlæg som Undskyldning. Man stiftede Bekendtskab med Mænd, der bortødslede deres Koners Penge, men, af Retfærdighedshensyn, ikke Koner, der bortødslede deres Mænds. Trods alt det Tøjeri, der blev skrevet, blev dog saa meget vundet, at Ægteskabet som guddommelig Institution blev afsløret, at Fordringerne om den absolute Lykke i Ægteskabet blev nedstemt, og at Skilsmisse mellem uenige Ægtefæller endelig erkendtes at være berettiget. Og det var godt!

Aarsagerne til ulykkelige Ægteskaber er mange. Først Ægteskabets egen Natur. To Mennesker, ovenikøbet af modsat Køn, giver hinanden det uforsigtige Løfte at holde sammen hele Livet.

Ægteskabet hviler altsaa paa en Urimelighed. Den ene udvikles i én Retning, den anden i en anden, og saa gaar det i Stykker. Eller den ene staar stille, den anden udvikles, og det er nok saa galt. Uenighed mellem Ægtefæller kan opstaa paa den Maade, at naar to stærke Aander træffer hinanden, og de indser, at ethvert Kompromis er umuligt paa andre Vilkaar, end at den ene Part giver sig, saa opstaar der et Had til Baandet. Hvis de var frie, vilde de komme overens; nu ikke, thi det vilde være at opgive deres Personlighed. Tilsidst kommer det saa vidt, at de, for ikke at blande Personlighed med hinanden

og saaledes miste den, af Instinkt, af Selvopholdelsesdrift, hader hinandens Tanker, og Modsigelsen bliver et Behov som en Garanti for, at de hver især holder sig selv og deres Tanker i Hævd. Dette er et ganske almindeligt Tilfælde, som Verden har haft svært ved at forklare. De elskede hinanden, de havde de samme Meninger, men pludselig udbryder denne uforklarlige Antipati, og man ser blot et Par uenige Ægtefæller. Saa er der de Tilfælde, hvor saakaldt Utroskab skiller Ægtefællerne ad. Nu er det saa ilde indrettet, at nogle Mennesker er født til Monogami, altsaa til Troskab, der ikke er en Dyd, men en Egenskab, andre til Polygami, altsaa til Utroskab. Træffer nu disse Modsætninger hinanden, bliver det én Elendighed.

I Naturen, i det mindste blandt de højere Dyr, er dette Forhold mellem Kønnene af samme Art regelbundet. Tyren er polygam, Hanen ligesaa. Anden er monogam i vild Tilstand, men Tamanden bliver polygam. Altsaa Kulturens Indvirkning. Rovdyrene er i Almindelighed i vild Tilstand monogame, og Hannen følger Hunnen trofast, saalænge den har Unger. Duernes Kærlighed er berømmet af Poeterne, og de indgaar virkelig et Ægteskab for Livet, men (et forfærdeligt Men for Poeterne) bliver den ene Ægtefælle saaret, beskadiget eller lemlæstet, saa gaar Kærligheden sin Vej, og den anden søger sig en ny Mage. Dette er jo i høj Gråd upoetisk, og derfor har ingen Poet vovet at afsløre Duernes berømte Kærlighed, af Frygt for Damernes Vrede. I Almindelighed ser man i Naturen, at Adgangen til Fødemidler bestemmer det ægteskabelige Forhold. Rovfuglene lægger

blot et Par Æg, fordi der er knapt med Vildt, og Hannen hjælper ovenikøbet Hunnen med at udruge Æggene, mens hun flyver ud paa Jagt, thi disse Dyr's Føde tages ikke i enhver Busk. Det er jo et rigtigt Ægteskab. Søfuglene træffes i Parringstiden. Naar Hannen er færdig med sine kære Pligter, flyver den til Havs og har det godt, Hunnen maa sørge for Rede, ruge og skaffe Mad alene. Om Høsten, naar Ungerne er store, træffes de alle i Havbrynet. Af alle Hunner har vel ingen det sværere end Hvepsehunnen. Om Høsten, naar den er blevet befrugt, opsøger den sig Sydsiden af et Træ og lægger sig der i Vintersøvn under Barken. Hannerne dør med den første Frost. Naar Vaaren kommer, skal Hunnen nu alene bygge denne kunstfærdige Rede med alle dens Celler, hvori hun lægger Æggene. Og siden skal hun skaffe Føden til denne Mængde af Unger. Det er et tungt Arbejde, Naturen har paalagt hende, men man har endnu ikke mærket nogen Tilbøjelighed hos hende til at emancipere sig fra Naturloven. Hun kunde dog saa nemt gøre det, om hun bare lagde sig paa Nordsiden af Træet, thi saa frøs hun ihjel, og Menneskeheden vilde blive ramt af det store Tab: ikke at have Hvepse mere. Vi ser saaledes, at Sædeligheden hos Dyrene beror paa en hel Række af Omstændigheder, økonomiske, fysiske, geologiske o. s. v. Vi har set, hvordan Kulturen gør f. Eks. Hunden polygam, naar den som tam faar sin Mad gratis *). Et eneste Tilfælde af Polyandri anfører Darwin blandt de højere Dyr: det er

*) En Politiforordning om Tævehundes Indespærring har fremkaldt unaturlige Laster hos det trofaste Dyr.

Stæren, i hvis Rede man har set flere Hanner. Et andet Forhold, der findes i Naturen, men forsvinder med Kulturen, er den periodiske Brunsttid. De vilde Pattedyr parrer sig en eller et Par Gange i den varme Aarstid. Husdyret og Mennesket naarsomhelst. Kan man af den Grund sige, at Mennesket er usædeligere? Nej, det beror udelukkende derpaa, at Mennesket alle Aarstider har lige god eller daarlig Adgang til Mad og Varme til Ungerne, hvilket Dyrene derimod savner, og derfor maa de passe paa om Foraaret at have Ungerne færdige til Kampen, inden Efteraaret kommer. Nu kommer det an paa, om de temmelig almindelige Tilfælde af Polygami, man træffer blandt Mændene, ikke kommer af arvelige Anlæg fra tidligere Udviklingsstadier. Hvordan det end maatte forholde sig, er det et kedsommeligt Tilfælde i et Ægteskab, thi det er en brudt Overenskomst, og det ødelægger den gensidige Tillid. Endnu kedeligere er da Tilfælde af Polyandri hos Kvinder, thi, om Manden var utro, saa tvang han ikke af den Grund Konen til at opdrage en andens Børn, men er Kvinden utro, lader hun sin Mand arbejde for en andens Børn, og det er en beskidt Form for Tyveri.

Naar nu Ægteskabet, der, som en menneskelig Institution, er opfundet af rent praktiske Grunde, er saa fuldt af Skrøbeligheder og Anstødsstene, hvordan kan saa saa mange Ægteskaber alligevel bestaa? Jo, det er den fælles Interesse, Naturens evige Mening med Ægteskabet, det er Børnene. Mennesket ligger stadig i Krig med Naturen, men bliver stadig slaaet. Der gaar to Elskende og vil flytte sammen, dels for at

more sig, dels for at nyde hinandens Selskab. At tale om de eventuelle Børn vilde blive betragtet som en Fornærmelse. Længe inden Barnet kommer, opdager de, at Lyksaligheden ikke var saa himmelsk, og Forholdet bliver vammelt. Saa kommer Barnet! Nu bliver alting nyt, og nu først bliver Forholdet smukt, thi den stygge Egoisme paa to Mands Haand forsvinder. Et Ægteskab uden Børn er en urimelig Ting, og det er ikke noget Ægteskab. Loven har ogsaa fra de ældste Tider tilstedt dets Opløsning uden Vanskelighed. En ufrugtbar eller barnløs Kvinde er meget at beklage, men hun er ikke desto mindre en Afvigelse fra Naturen, derfor kan hun ikke have noget rigtigt Syn paa Forholdet mellem Mand og Kvinde, og hendes Ord burde ikke betyde noget. Det er derfor, man ikke burde tillægge Sveriges fire nulevende Forfatterinders Ord i det Spørgsmaal nogen større Betydning, thi de lever alle fire i barnløst Ægteskab. Hvilken Forskel er der ikke ogsaa paa Mamsel Bremers Kvindeideal og Leas eller Fru Schwartz'? En barnløs Kvinde er ikke nogen Kvinde. Heller ikke nogen Mand. Derfor er det moderne Kvindeideal en usmagelig Hermaphrodit med ikke saa lidt Tilknytning til Grecicismen. Det er altsaa Børnene, som holder Ægteskabet sammen.

Men nu kommer det store bundløse Spørgsmaal, om den enkelte, fra det Øjeblik han har forplantet sig, er pligtig at opgive sin Individualitet for at blive alt for Børnene. I Naturen, hvis vi vil søge Svaret der, findes der vel ikke, hvad vi vil kalde Individualitet. Og hvad er Individualitet hos Mennesket? En Samling Forestillinger om visse Maals Opnaelse i Livet;

oftest gaaende ud paa Velbefindende, stundom, naar Individet føler sig som Repræsentant for den lidende Slægt, en Stræben efter at leve for hele Slægten og ikke blot for sine Unger. I det sidste Tilfælde maa vel hans egne Unger hjælpe sig selv. Men Nora, Idealet, kan man ikke indrømme saadanne Tendenser. Hun længes ud imod Frihed, egoistisk, nydelsessyg, Ibsensk Frihed til at stille Møblerne, hvor hun vil, til at slippe for at bede om Forladelse, naar hun har gjort en Dumhed, Frihed til at ruge over sine Tanker, ælte dem som Ler for at danne smaa Afgudsbilleder af dem. Frihed fra at være Amme og Moder, med et Ord: Frihed fra Naturens Love. Nora er et romantisk Vidunder, et Produkt af den skønne Verdensanskuelse, der kaldes Idealisme, som har villet indbilde Menneskene, at de var Guder, og at Jorden var en liden Himmel. At Forfatteren selv har betragtet Noras Idéer som Griller, viste han i en Revision af sit Stykke, hvor han lod Nora blive. Havde Nora forstaaet sit Kald, hvilket aldeles ikke fremgaar af hendes sidste Repliker, skulde hun have gaaet; havde hun derimod været et svagt Menneske, skulde hun maaske være kommet igen.

Nu er Spørgsmaalet: er Kvindens Stilling virkelig i Overensstemmelse med Naturen? er hendes lange Moderskab ikke et Martyrium, og er hendes Frigørelsesforsøg saa ganske mod Naturen?

Lad os se, hvordan de „andre“ Dyr har det. Hos de større Pattedyr, med samme Levetid som Mennesket, varer Moderskabet et eller to Aar. Saa er hun fri til næste Gang. Menneskets Hun er gennem Kul-

turforholdene snart sagt bundet for Livet. Drengene slippes ud ved omkring tyve Aars Alderen, Pigerne ligesaa, hvis de nogensinde slippes ud. Hvorfor slippes de ikke ud før? Fordi de ikke kan føde og væрге sig selv. Familien er altsaa en herlig Politiinstitution, indrettet af Overklassen for at beskytte Afkommet, (jeg taler nemlig hele Tiden om Overklasse eller Kulturægteskab). Kulturkvindens Misfornøjelse med det lange Moderskab har saaledes noget af Naturen i sig, og hendes tilsyneladende Opposition mod Kulturen ligesom hendes Opposition mod Mandens Tyranni er ganske simpelt et Oprør mod den samme Fjende, Manden rejser sig mod, det bagvendte Samfund, skønt hun sér Samfundstyranniet personificeret i Manden. Hos Naturmennesket (Bonden) lider Kvinden ikke saa meget under et langt Moderskab. For det første, fordi Børnene maa gøre Nytte ved 7—8 Aars Alderen; for det andet, fordi Hjemmet ikke bliver lummert, al den Stund Manden kun benytter Stuen, naar han spiser og sover og forøvrigt lever i fri Luft. I Byen, hos Standspersoner, pakkes man sammen i smaa Celler, og nogen mere beklagelsesværdig Skabning end en ung Pige findes vel neppe. Hendes og Fangens Lod ligner meget hinanden. Mama skal bevogte hende, for at der ikke skal komme nogen Han af ringere Race og befrugte hendes Barn!

Hjemmet i Norden er meget besunget. Hjemmene i Syden er mindre lumre. Det er et Klimatspørgsmaal. Det nordiske Hjem med dobbelte Vinduer, der fordærver Luften, Kakkellovne, (den hjemlige Arne!), den lange Vinter og Efteraaret og Foraaret, der

piner Mennesker sammen, gør i mine Øjne dette Hjem uskønt. Man sér det ikke i sin egen Familie, men man sér det i andres. Først Fader og Moder kædede til hinanden med Lænker for Livstid. Hvis den ene har en Tanke, som den anden ikke deler, saa lærer han sig i Løbet af 15 Aar at tie stille, det vil sige hykle. Og saa de lange Sønner. Hjemme Moral og ude Umoral. Lyve for Forældrene eller i hvert Fald fortie. Indbyrdes, hvis de ikke slaas mere, bliver de ved med at kives og trættes, for det ligger i Menneskets Natur. Og saa føler de Forældrenes stille Ønske om snart at se dem i en Stilling, det vil sige, at blive af med dem! Og saa Opdragelsen! Faderens og Moderens evige Opmærksomhed for at opdage deres Fejl. Sine Fejl søger man at dække, og man vil tilsidst bære Nag til dem, der kun prøver at gennemskue og udspionere en. Saa kommer Barnets stille Modkritik af Forældrene, og saa taber Barnet Agtelsen for Forældrene. Det er en Kæde af Hykleri, og Hjemmet er uskønt, naar man ser bort fra Romanerne. Saa kommer Børnene ud i Livet og føler sig saa grænseløst lykkelige, at de i bedste Fald kun gaar hjem om Søndagen og spiser til Middag. Nu sidder Forældrene ene tilbage og vover ikke at have nogen Mening for hinanden af Frygt for at forstyrre Husfreden, og Husfreden er næst efter Børnene Familiens Grundvold. For at bevare den bøjer den stærkeste Vilje sig, eller i det mindste lærer han at fremhykle Underkastelse. Dette er nu en skematisk, overdreven Skildring, men, hvor lykkeligt et Ægteskab end er, er der dog altid noget kuert, dulgt Hykleri bagved,

og det dækker paa Bunden over en Tilstand af gensidigt Slaveri. Men det er vel en Ufuldkommenhed, der klæber ved det for lange Moderskab, som atter kræves af Kulturen.

Naar der findes lykkelige Ægteskaber, er det et sjældent Sammentræf af en hel Mængde gunstige Omstændigheder, saasom Overenstemmelse i Karakter, Smag og Fejl. Og hvor begge Parter paa samme Tid er grebet af Sympati for hinanden, der er der de største Garantier for Lykke, thi Kærligheden er en Naturmagt, der overlever Individernes Raisonnementer, i Styrke overgaar deres Vilje og trodser hvilken-somhelst Storm, hvilket-somhelst Indfald. Det er i saadanne Tilfælde, at Kærligheden, trods dens aabenbare egoistiske Tendens, idet den mest vedkommer Mand og Kone og ikke Børnene, faar noget stort og berettiget over sig, og den vilde oftere faa Frihed til at virke, om Kønnene fik Lov at omgaas friere, thi nu er det Manden, der tager Initiativet, og Pigen sidder og venter paa, at h a n skal komme, den rette, men naar den rette ikke kommer, saa tager hun den første den bedste.

Nu, under de nuværende Forhold, at rykke Kvindesagen ud af dens Sammenhæng, er imidlertid umuligt og skadeligt. Kvindens Begær efter Frigørelse er ét med Mandens urolige Begær efter Frigørelse. Lad os derfor emancipere Mændene fra deres Fordomme, saa skal Kvinderne nok blive frigjort. Men vi skal arbejde paa dette Maal sammen som Venner og ikke som Fjender. Hvad Kvinden har en uimodsigelig Ret til at kræve af Fremtiden, en nærmere

eller en fjærnere, det skal jeg nu, for at rense mig for Mistanken om reaktionære Meninger, fremføre under følgende Rubrik:

*Kvindens Rettigheder,
der tilkommer hende i Følge Naturens Orden, men
ved den bagvendte Samfundsorden (og ikke ved
Mandens Tyranni) er blevet hende berøvet.*

1: Ret til samme Opdragelse som Manden. Hermed er det ikke Meningen, jeg kan ikke ofte nok gentage det, at Kvinden nu skal tro, at hun bliver ophøjet til Mandens Standpunkt ved at lære alle de Unyttigheder, han nu maa proppe sig med — Fremtiden, der vil afskaffe Forskellen paa Kommune- og Latinskoler, Studentereksamen og alle andre Examener, vil engang føle det som sin Pligt at indføre en eneste borgerlig Eksamen, der skal erstatte Konfirmationen. Denne Eksamen skal være den samme for Mænd og Kvinder og alene omfatte fuldkomment Kendskab til Kunsten at læse, skrive og regne samt Kundskab til Fædrelandets Lovgivning, borgerlige Rettigheder og Pligter, samt ét levende Sprog. Den, der siden har Lyst at læse, hvad Cicero mente om Lucius Sulla, og hvad Moses havde for Hensigter med Israels Børn, han skal have Lov til det ogsaa, vel at mærke, hvis han faar Tid til den Slags Luksus, da Fremtiden vil komme til at fordre af enhver Medborger, at han skal arbejde legemligt til sit Underhold, som Naturen har bestemt det.

2: Skolerne skal være fælles for Drengene og Piger, saa at begge Kønnene tidligt kan lære hinanden at kende, og ikke som nu, at Drengene gaar og indbilder sig, at Pigerne er Engle, og Pigerne tror, at Drengene er Riddere. Herved udvikles ogsaa alle disse Fantasiens og den tidlige Modenheds stumme Synder, der har sin Grund i Kønnenes Isolering.

3: Pigerne skal ogsaa have Frihed til at „gaa løse“ og vælge Selskab, hvor de vil.

4: Fuldstændig Ligestilling af Kønnene skal afløse det modbydelige Hykleri, der kaldes Galanteri eller Artighed mod Damerne. En Pige skal saaledes ikke fordre, at en Dreng rejser sig og overlader hende sin Plads, thi det er Slavens Underdanighedstegn, og en Broder skal ikke vænnes til, at Søstrene reder hans Seng eller syr Knapper i hans Skjorte; sligt skal han selv gøre.

5: Kvinden skal have Stemmeret. Naar i Fremtiden hendes Konfirmation vil komme til at bestaa i en Overhøring i Samfundets Lovgivning, og naar Samfundet, ligesom Aktieselskaberne nu, bliver pligtigt at lade hvert af Medlemmerne tilflyde en Aarsberetning, vil Kvinden ligesaagodt som Manden kunne raade over, til hvilken Person eller Sag hun vil give sin Stemme.

6: Kvinden skal være valgbar til alle Bestillinger, hvilket ikke bliver vanskeligere under et Selvstyre end nu, hvor hun inkonsekvent nok kan blive Regent. Selvstyret bliver ikke et Embedsstyre, men som det kommunale Styre nu, et Tillidshverv at udføre i ledige Stunder. Findes der nogen klogere og bedre egnede til Styret end en gammel Moder, der under Moderskabet og i Husholdningen har lært baade at regere og forvalte? (Vore Forfædre havde en saadan Agtelse for gamle Kvinders Forstand, at de tilskrev dem overnaturlig Indsigt.)

7: Herved vil Sæderne mildnes og Lovene ligesaa, thi ingen har lært at være barmhjertig som en gammel Moder, ingen har lært som hun, hvor taalmodig, hvor lidet fordrende man maa være overfor de fejlfulde Menneskebørn.

8: Kvinden skal være fritaget for Krigstjeneste. Den, der anser dette for en Uretfærdighed, maa tage i Betragtning, at Naturen af hende kræver Erstatning i det tunge Moderskab. Forøvrigt bliver der i Fremtiden ikke noget ærefuldt ved at gøre Gendarmeritjeneste. Det bliver simpelthen en Pligt.

9: Da Fremtidens Samfund ved en retfærdig Fordeling af Naturens fælles Rigdomme vil tilsikre alle, der fødes, Ophold og Undervisning, bliver Ægteskabet som en Garanti

for disse Fordele, unødvendigt. Mand og Kvinde afslutter en Kontrakt, mundtlig eller skriftlig, om et Forbund paa saa lang Tid, de vil, som de uden Lov eller Evangelium har Ret til at opløse, naar de vil; at herved ikke kan udelukkes sligt, som at to Hanner vil eje samme Hun, det er givet, men Striden vil ikke blive saa grum, og Hunnen bliver den, der afgør Valget, hvilket ikke er Tilfældet nu, thi ingen vil behøve at gifte sig for Penge eller Rang, naar sligt ikke findes mere. Valget bliver herved naturligt, og Racen vil herigennem forbedres.

Dette om Fremtidens Kvinde og Ægteskabet. Hvad der under de nuværende Forhold kan gøres for Ægteskabets Forbedring, er følgende:

- 1: At Omgangen mellem Drengene og Piger bliver friere.
- 2: At Opdragelsen for Drengenes Vedkommende forenkles, saa at den ogsaa med Retfærdighed kan forenkles for Pigerne Vedkommende.
- 3: At Pigerne (ligesom Drengene) slipper for at læse saa meget om Fortiden, men tvinges til at sætte sig ind i den nuværende Samfundsordning, saa at de
- 4: med det første kan faa Stemmeret.
- 5: Det falske Galanteri ophører af sig selv, og Mand og Kvinde omgaas som Mændene nu. Ikke saadan at Mændene holder Banketter for sig selv, som ender med en Skaal for Kvinden, der sidder hjemme og spiser Mælkegrød.
- 6: Civilt Ægteskab indføres, hvorved Skilsmisse gøres lettere. Ikke af den Grund at det er sandsynligt, at man skulde skilles oftere end før; den nemme Adgang til at blive skilt vil gøre, at Baandet føles mindre haardt; og at Manden rives ud af den Forestilling, at han ejer Kvinden. Børnene skal nok fremdeles holde Ægtefællerne sammen, saa længe ikke større Vanskeligheder indtræffer.

Det utiltalende Lovbud om Præstens Mægling eller obligatorisk „Rømning“ skal saaledes bortfalde.

7: Lovparagraferne om Mandens Formynderskab ophæves.

8: Kvinden bliver myndig ved 18 Aars Alderen uden nogensomhelst Indskrænkning.

9: Ægtepagt og Bosondring skal være obligatorisk.

10: Kvinden skal have Ret (naar hendes Opdragelse er blevet den samme som Mandens) til at beklæde alle Stillingen og vælge hvilken Beskæftigelse, hun vil. (Men nu at slippe et Par Millioner ud paa Arbejdsmarkedet vilde gøre Konkurrencen blodig. Her turde man maaske under de nuværende Forhold nedlade sig til en Inkonsekvens, forsaavidt da ikke Muligheden af et Overskud af Arbejdskræfter vilde fremtvinge den nye Samfundsordning.)

11: Manden skal være pligtig ved Ægteskabets Indgaaelse at tegne en Livsforsikring, saa at han, hvis han dør, ikke efterlader Hustru og Børn i Nød, i Særdeleshed skal dette være en Pligt for ham, naar han har draget Kvinden bort fra et indbringende Erhverv.

12: Kvinden bibeholder sit Navn og har ikke Lov til at antage Mandens Titel i Femininum, thi Titlen er under de nuværende Forhold en Ejendom, der ofte er temmelig dyrt erhvervet, og af Penges Værd. Ligestillingen fordrer dette. Og derved vil mangan Kvinde undgaa at blive fristet til at købe en Titel for sine Penge. Drengene opkaldes efter Faderen, og Pigerne efter Moderen.

13: Skilsmisse med Hensyn til Bord og Seng fra først af, bør være en Regel. Thi noget for Sædeligheden saa stødende som fælles Sovekammer og Seng straffer sig selv og giver Anledning til Forholdets Forplumring, Væmmelse, Lede og det, der værre er. Kvinden skal derigennem faa en friere Stilling og beholde Ejendomsretten til sin Krop.

14: Hustruen skal, i Tilfælde af at hun blot er sin Mands Hustru og Børnenes Moder, uden at hun har selvstændigt Erhverv, faa udbetalt Maanedspenge til Klæder og Fornøjelser. Hun skal ikke have Løn, ikke have Klæder i Form af en Present, for hvilken hun skal takke. Men hun skal da ogsaa have Ret til selv at betale sine Fornøjelser,

selv om hun er i Selskab med Manden, og slippe fri for at blive indbudt.

15: Erhverver Kvinden noget ved selvstændigt Arbejde under Ægteskabet, og passer hun ikke Huset, skal hun være pligtig af det erhvervede at yde ligesaa meget som Manden til Husholdningen. Passer hun tillige Huset, skal hun beholde, hvad hun tjener, thi hendes Arbejde i Hjemmet skal derved ansés som et Tilskud og ikke, som nu, som en Slavegerning.

INTERVIEW.

Forf.: Har De nu forstaaet, hvad jeg mener?

Interv.: Ja, mer end tilstrækkelig!

Forf.: Ingen Misforstaaelser altsaa? Det er godt!

Interv.: De har vovet at angribe Ibsen; De er ikke bange af Dem!

Forf.: Den, der har angrebet Karl d. 12te, han frygter hverken for Gud eller den Onde! Syv Gange er jeg fældet og har rejst mig igen; saa jeg taaler det vel een Gang til! Forøvrigt har jeg blot angrebet Et Dukkehjem som Kodex! Jeg kan ikke lide Kodexer! Slaar man en Kodex fast, saa har vi den at trækkes med i mindst 25 Aar, og saa kommer vi ikke af Pletten! Hvad Ibsen angaar, saa har hans Eksempel understreget Farerne ved Skønlitteraturen. Han skrev Brand mod Kristendommen og Læserne gjorde den til en Kristendomskodex! Det var jo dejligt! Han skrev Gengangere mod Usædeligheden, og de sædelige gjorde den til en Usædelighedskodex. Han skrev En Folkefjende mod Samfundet, og Samfundets værste Fjender kastede Sten efter ham. Saadan er det at være Moses paa Bjærget og tale i Tunger med et blaat Slør over

Hovedet. Han skrev om sin Ungdoms Sorger og Bitterhed i Kongsemnerne, og en filosofisk Kandidat i Helsingfors skriver en akademisk Afhandling derom og beviser, at det var et rent historisk Drama. Havde Kandidaten gaaet mere rationelt til Værks, vilde han have skrevet til Ibsen og spurgt ham, om det forholdt sig saa; saa vilde han, hvis Moses havde svaret ham, faaet Rede paa Sagen. Ibsen løftede en Gang paa Sløret og talte med menneskelig Tunge. Det var som bekendt efter Gengangere. Da desavouerede han sig selv! Maaske han vil misforstaas. Godt, saa har jeg bedst af alle forstaaet Et Dukkehjem. Men nok om det. Er der ellers noget, De har misforstaaet?

Interv.: Ja, De er Socialist!

Forf.: Javist saa! Som alle oplyste Mennesker nu om Stunder. Har jeg ikke Lov til det?

Interv.: Jeg ved ikke.

Forf.: Hvadbehager? Grundloven vil ikke tvinge eller lade nogens Samvittighed tvinge! Altsaa har jeg Ret til det! Men hvis De kalder mig Anarkist, saa lyver De. Er der ellers noget?

Interv.: Ja, De har selv skrevet et Stykke om Kvinden, som jeg ikke forstaar!

Forf.: Fejlen kan være min, men den kan ogsaa være Deres. De mener Hr. Bengts Hustru! Jo, kære De, det er 1: et Angreb paa Kvindens romantiske Opdragelse. Klosteret, det er Pensionen! Ridderen, det er „ham“; alle er Riddere for vore unge Piger. Saa kommer de ud blandt Livets Virkeligheder, og dèr opdager hun snart, at han er en Bonde. Han tror,

hun er en Pjanke, men Virkeligheden udvikler hende til en Kvinde, hvad Pensionen ikke kunde gøre. 2: er det en Apologi for Kærligheden som Naturmagt, der overlever alle Tilfældigheder og kuer den frie Vilje. 3: er det en Vurdering af Kvindens Kærlighed som værende af højere Art (naar man tager Moderkærligheden med) end Mandens. 4: er det en Forsvarstale for Kvindens Ret til at eje sig selv. 5: er det et Teaterstykke, og det er en Skam. Men det hævnede sig ogsaa. En romantisk Bulbider, som havde for lav en Pande, bed mig i Benet og vilde bevise mig, at jeg var en Romantikus, skønt jeg jo netop angreb og latterliggjorde Romantiken, og det havde jeg ærligt fortjent, for man kan lade være at skrive Teaterstykker, naar man vil tale alvorligt. Husk paa, at Teaterstykker annonceres under „Offentlige Forlystelser“.

Interv.: Men De angriber jo paa en uforklarlig Maade Kvindesagens Forsvarere, og selv er De jo radikal!

Forf.: Ja netop! Jeg angriber den uforsvarlige Maade, hvorpaa Spørgsmaalet behandles. Og Kvindesagen har faaet et grimt Anstrøg af Kurtise i vore Dage. Hele Dukkehjemmet er ét gammeldags, romantisk Galanteri, fuldt af idealistisk Skrøbelighed. I Frankrig har Dumas fils villet give Stemmeret nu til alle de præsteopdragne Pensionsdamer. Ved De, hvad Følgen vilde blive? Jo, at Jesuiterne og Kapucinerne straks blev stemt ind igen i Landet og Kejserinde Eugénie sat paa Tronen! Jeg har angrebet Kvindens Forsøg paa at emancipere sig fra at føde Børn, ikke

fra Vuggen og Køkkenet. Jeg har angrebet Kvindens Attraa efter at ødelægge Mødrene ved at lære dem Latin, ligesom Fædrene i Forvejen er blevet ødelagt. Jeg har, hør nu efter, og skriv det op, jeg har angrebet Ægteskabet under de nuværende Forhold, jeg har vist, at en fuldkommen Lyksalighed er en Urime- lighed, jeg har vist, at Kvinden under de nuvæ- rende Forhold ofte (ikke altid) gennem Opdra- gelsen bliver et Fæhoved, jeg har altsaa, skriv det op, angrebet Kvindens Opdragelse, Kirkens Ægteskab og Mændenes Galanteriemancipation, jeg har altsaa ikke angrebet Kvinden, men jeg har, skriv det op med store Bogstaver, angrebet D e N u v æ r e n d e F o r - h o l d.

Kvinden trænger ikke til mit Forsvar! Hun er Moderen, og derfor er hun Verdens Herskerinde. Og den Frihed, hun nu begærer, det er den samme Frihed, alle Mænd begærer! Den vil vi skaffe os som Venner, ikke som Fjender, for saa opnaar vi ingenting. Har De nu forstaaet mig?

KÆRLIGHED OG KORNPRISER.

Notaren havde ganske vist ikke undersøgt Kornnoteringen, da han kørte ud til Majoren for at fri, men det havde Majoren.

— Jeg elsker hende, sagde Notaren.

— Hvor stor er Din Indtægt? spurgte den gamle.

— Rigtignok kun 1200 Kr., men vi elsker hinanden, Farbroder . . .

— Det kommer ikke mig ved; 1200 er for lidt.

— Ja, og saa har jeg noget ekstra, men Louise kender mit Hjerte . . .

— Ikke noget Udenomsvrøvl — hvormeget tjener Du extra?

— Det var paa Boo, vi første Gang traf hinanden . .

— Hvormeget tjener Du ekstra? han sad med Blækstiften parat til at skrive.

— Og sine Følelser, véd Farbroder nok, dem . . .

— Hvormeget tjener Du ekstra? han kradsede nogle Kragetær paa Klatpapiret.

— Aa, det gaar nok, naar man bare . . .

— Vil Du svare mig, eller vil Du ikke svare mig! Hvormeget tjener Du ekstra? Tal! Tal! Fakta!

— Jeg har Oversættelser til 10 Kr. Arket, jeg

giver Timer i Fransk, jeg har Løfte om Korrekturlæsning . . .

— Løfter er ikke Fakta! Tal min Dreng, Tal! Saa nu skriver jeg. Hvad har Du for Oversættelser.

— Hvad jeg har for Oversættelser? Det kan jeg ikke sige saadan paa staaende Fod!

— Kan Du ikke sige det paa staaende Fod? Du har jo Oversættelser, siger Du, kan Du ikke sige, hvad det er for noget? Hvad er det for noget Snak.

— Jeg har Guizot: Civilisationens Historie, 25 Ark.

— Til 10 Kr., det er 250 Kr. Og siden?

— Siden? Det ved man ikke i Forvejen!

— Naa, sér vi det, véd man det ikke i Forvejen! Men det er netop det, man skal vide i Forvejen! Du tror at det at blive gift bare er at flytte sammen og fjase! Nej, min Dreng, efter 9 Maaneders Forløb kommer der Børn, og Børn skal have Mad og Klæder.

— Der behøver ikke at komme Børn straks, naar man elsker hinanden som vi, Farbroder, som vi . . .

— Hvordan Fanden elsker I da hinanden?

— Hvordan vi elsker hinanden? Han lagde Haanden paa sin Vest.

— Kommer der ikke Børn, naar man elsker hinanden, som I? Fæhoved! Du er et skrækkeligt Fæhoved! Men Du lader alligevel til at være en flink Fyr, og derfor skal Du have Lov at forlove Dig; men brug Forlovelsestiden vel til at skaffe Brød, for det lader til at blive haarde Tider. Kornet stiger!

Notaren blev ganske rød i Hovedet, da han hørte Slutningen, men Glæden over at faa hende var saa stor, at han kyssede den Gamles Haand. Og Gud i

Himlen hvor var han lykkelig! Og hvor var de lykkelige! Da de første Gang Arm i Arm tonede frem paa Gaden, lyste de af Lykke, og de syntes, at Folk standsede og gjorde Plads for dem paa Fortovet for at danne dem en Æresvagt under deres Triumftog, og de gik frem, med stolte, løftede Blikke, højt hævede Hoveder og elastisk Gang.

Om Aftenen kom han ud til hende; og de satte sig midt i Dagligstuen og læste Korrektur; han læste højt. Og den gamle syntes, det var en dygtig Fyr. Og da de var færdige, sagde han: „Nu har vi tjent 3 Kr.“ Og saa kyssede de hinanden. Og næste Aften gik de i Teatret og kørte hjem, det kostede 12 Kr. Af og til, naar han havde Aftentimer, saa — hvad gør man ikke af Kærlighed, saa sendte han Afbud, og kom til hende i Stedet. Og saa gik de ud at spadsere.

Men Brylluppet begyndte at nærme sig. Det var noget andet. Saa gik de til „Brunkeberg“ og saa paa Møbler. De begyndte naturligvis med det vigtigste. Louise vilde ikke være med, da han skulde købe Sengen, men det endte med, at hun gik med alligevel. De skulde have to Senge, selvfølgelig, som skulde staa ved Siden af hinanden, for at de ikke skulde faa saa mange Børn, selvfølgelig! Og af Valnød skulde det være, hver en Bid, ægte Valnød. Og saa skulde de have rødtribede Krølhaarsmadrasser og Dundyner. Og hver sit Tæppe, men éns naturligvis, og Louise vilde have sit blaåt, for hun var blond.

Og saa gik de til „Leja“. Først, naturligvis en Ampel med rød Kuppel til Soveværelset og en Biskuit-Venus. Og saa Bordservice; sex Dusin Glas af hver

Slags med slebne Kanter og saa Knive og Gafler, graverede og med Monogram og tilsidst Køkkentøjet. Men da maatte Mamma med.

Og Gud hvor havde han meget at gøre! Acceptere Veksler, løbe i Banken, tilsige Haandværkere, sørge for Bolig, hænge Gardiner op, og han fik det alt sammen fra Haanden. Arbejdet maatte hvile. Men vent bare til han blev gift, saa skulde han nok tage fat igen!

Til at begynde med skulde de kun have to Værelser, for de skulde være saa fornuftige, saa fornuftige! Men siden man kun skulde have to Værelser, kunde man nok faa Raad til at have det hyggeligt. Og saa fandt han to Værelser og Køkken paa første Sal i Regeringsgade til sekshundrede Kr. Og da Louise bemærkede, at de ligesaa gerne kunde have taget tre Værelser og Køkken paa fjerde Sal for femhundrede Kr., saa blev han lidt forlegen, men hvad gjorde det, naar man bare holdt af hinanden. Det syntes Louise ogsaa, men hun saa intet til Hinder for at holde af hinanden i tre Værelser til lavere Leje, end i to til højere. Ja, han var dum, det vidste han nok, men det gjorde ingenting, naar man bare holdt af hinanden.

Og saa kom Værelserne istand. Soveværelset var som et lille Tempel. Og de to Senge stod der ved Siden af hinanden som to Ekvipager. Og Solen lyste paa det blaa Tæppe og de hvide Lagner, og de smaa Hovedpuder med Navn, broderet af en ugift Tante; det var store, blomstrende Bogstaver, der slyngede sig ind i hinanden, som under én Omfavnelse og kysedes hist og her, hvor de skar hinanden. Og Fruen

havde sin lille Alkove for sig selv og et japanesisk Skærmbædt foran. Og i Dagligstuen, der tillige var Spisestue og Arbejds- og Modtagelsesværelse, der stod hendes Klavér (som havde kostet tolvhundrede Kroner), og dèr stod hans Skrivebord, med ti Skuffer, „Valnød hver en Bid“ og Pillespejle med store Spejlglass, Lænestole og Buffet og Spisestuebord. „Det saa ud, som om der virkelig boede nogen i det Værelse,“ og de kunde ikke forstaa, hvad man vilde med en Spisestue, der altid var saa uhyggelig med sine Rørstole!

Saa blev Brylluppet fejret en Lørdag Aften! Og saa Søndag Morgen! Naada sikken et Liv! Er det ikke skønt at være gift! Er Ægteskabet ikke en herlig Opfindelse! Man maa jo gøre, lige hvad man vil, og saa kommer Forældre og Søskende og gratulerer én oven i Købet!

Sovekammeret ligger mørkt endnu Klokken ni om Morgen. Han vil ikke aabne Skodderne for Dagslyset, men tænder endnu engang den røde Ampel, og den kaster sit fortryllende Skær ned over det blaa Tæppe og de hvide Lagener, der ligger lidt hulter til bulter, og Biskuit-Venusen staar dèr ugenert og rosenrød; og dèr ligger den lille Frue saa sønderknust men saa godt udsovet, som om det var første Nat i hele sit Liv, hun havde sovet godt. Og der kører ingen Vogne paa Gaden idag, for det er Søndag, og Klokkerne ringer til Fromesse, saa jublende, saa morgenfriskt, som om de kaldte hele Verden sammen at takke og prise ham, der skabte Mand og Kvinde. Og han hvisker i Øret paa den lille Frue, at hun

skal vende sig bort, for han vil gaa ud og sige Besked om Frokosten. Og hun putter Hovedet ned i Puderne. Og han trækker Natskjorten sammen om sig og gaar bagved Skærmbrettet for at faa lidt Klæder paa.

Han gaar ind i Dagligstuen, og Solen har dannet en bred, straalende Vej paa Gulvet; og han véd ikke, om det er Vaar, Sommer, Høst eller Vinter; han véd bare, at det er Søndag! Og han føler sin Ungkarletid vige bort som noget hæsligt, mørkt, og i sit Hjem føler han et Pust fra det gamle Hjem og tillige sine kommende Børns Hjem!

Aa, hvor han er stærk, han føler Fremtiden komme imod sig som et Bjærg! Han vil blæse paa det, og det skal styrte sammen, som Sand styrte ned for hans Fødder, og han skal flyve over Skorstene og Tagrygge med sin lille Hustru paa Armen. Og saa plukker han sine Klæder sammen, som han har kastet rundt omkring i Værelset; det hvide Slips finder han paa en Skilderiramme, hvor det har sat sig som en hvid Sommerfugl.

Saa gaar han ud i Køkkenet. Nej, hvor det nye Kobbertøj skinner blankt, og de nyfortinnede Kasseroller! Det er hans og hendes! Og saa vækker han Pigen, der kommer ud i Skørt. Og han undrer sig over, at han ikke ser hendes Nøgenhed. Hun er kønsløs for ham! Han føler sig kysk, som en Fader overfor sit Barn, og han giver hende Ordre til at gaa ned i „Pokalen“ og bestille en Frokost straks, men brilant skal den være. Porter og Bourgogne! Kellneren véd forresten Besked. Hils ham bare fra mig.

Og saa gaar han hen og banker paa Sovekammerdøren.

— Maa jeg komme ind?

Et lille Skrig: — Nej, min Ven, vent lidt!

Og saa dækker han selv Bord. Og da Frokosten kommer, anbringer han den paa deres nye Asietter, og saa stiller han Servietterne op. Og saa tørrer han Vinglassene af. Og saa sætter han Brudebuketten i et Glas foran Fruens Kuvert. Og da hun endelig kommer ind i den broderede Morgenkjole, og Solen blænder hende, faar hun et lille, et ganske lille Anfald af Svimmelhed, saa at han maa anbringe hende i Lænestolen foran Frokostbordet. Og nu skal hun have en lille Snaps i et Likørglas og en Kiks med Kaviar. „Nej, hvor det er morsomt! Man maa jo gøre akkurat, som man vil, naar man er gift! Tænk, hvad vilde Mamma sige, hvis hun saa sin Louise snapse!“ Og han betjener hende og løber fra og til og har et Øje paa hver Finger, ganske som om de endnu var forlovede. Sikken en Frokost efter saadan en Nat! Og ingen har Lov at „sige noget“. Det er i sin Orden, og man morer sig med den tryggeste Samvittighed af Verden, det er det bedste af det hele. Han har nok før været med til saadanne Frokoster, men hvilken himmelvid Forskel! Ulyst, Uro, han vil ikke tænke paa det! Da han efter Østersen drikker et Glas ægte Gøteborgporter, kan han ikke noksom foragte alle Ungkarle. „Tænk, hvilke dumme Mennesker, at de ikke gifter sig! Saadan nogle Egoister; der skulde være Skat paa dem ligesom paa Hunde!“ Men Fruen vover at indvende saa venligt og undvigende som muligt, at „hun synes snarere, det er Synd for de Stakler, at de ikke har Raad til at gifte sig, for havde de

Raad, vilde de nok gifte sig allesammen!“ Og Notaren føler et Stik i Hjertet og bliver bange et Øjeblik, som om han har været for overmodig. Hele hans Lykke hvilede jo paa et økonomisk Spørgsmaal og hvis, hvis . . . Bah! et Glas Bourgogne! Nu skulde der arbejdes! Han skulde vise dem!

Og saa kom der en stegt Urfugl med Tyttebær og Västerås Agurker. Fruen blev lidt forskrækket, men det var bare morsomt.

— Kære, lille Ludvig, og hun lægger sin skælvende Haand paa hans Overarm, har vi Raad til dette! Hun siger heldigvis vi!

— Bah! Een Gang er ingen Gang! Siden maa vi spise Sild og Kartoffler!

— Spiser Du Sild og Kartoffler?

— Ja, det kan Du tro, jeg gør!

— Ja, naar Du har været ude at bumle og faar en Chateaubriand ovenpaa!

— Ja hun snakkede! Nej, Skaal! Det var en mageløs Urfugl! Og saa Artiskokkerne!

— Nej, men er Du ganske forrykt, Ludvig! Artiskokker paa denne Aarstid! Hvad maa det ikke koste!

— Koste? Er de ikke gode? Naa? Naa! Det er jo Hovedsagen. Og saa Vin! Mere Vin! Synes Du ikke Livet er skønt! Aa! det er herligt, herligt!

Klokken seks om Eftermiddagen holdt der en „Westerlinger“, en Kalechevogn, uden for Døren. Fruen var lige ved at blive vred. Men hvor det var dejligt, saadan halvvejs at ligge ved Siden af hinanden paa Bagsædet og sagtelig gyngede frem imod

„Djurgården“. Det var ganske som at ligge i samme Seng, hviskede Ludvig, og saa fik han et Slag af Parasollen over Fingrene. Og deres Bekendte, som stod ved Vejkanten og hilste, og Kammeraterne, der vinkede med Haanden, som om de vilde sige: Haha, din Filur, du er nok kommet til Penge! Og hvor Menneskene dernede var smaa, og hvor jævn var ikke Vejen, og hvor let Køreturen paa Fjedre og polstrede Sæder. Saadan skulde det altid være!

Det varede en hel Maaned! Baller, Visiter, Middage, Soupéer, Teater. Men engang imellem var de hjemme. Det var dog allerrarest! Hvor herligt, efter en Soupé, at tage sin Kone fra Pappa og Mamma, tage hende lige for Næsen af dem og anbringe hende i en Drosche, smække Døren, i, vinke til Forældrene og sige: nu kører vi hjem til os selv! og dèr gør vi, hvad vi har Lyst til. Og saa naar de var kommet hjem, at tage sig en lille Nattesexa og sidde og snakke til ud paa Morgenstunden!

Hjemme var Ludvig altid fornuftig! I Principet! En Dag vilde Fruen stille ham paa en Prøve med Ørred og stuvede Kartoffler og Havresuppe! Aa! hvor det smagte godt! Han var ked af det velsignede Spisekort. Næste Fredag, da de igen skulde have saltet Lax, kom Ludvig hjem med to Ryper. Han stansede i Døren og raabte:

— Kan du tænke dig, Lisen, kan du tænke dig noget saa fabelagtigt?

— Nej, hvad er det?

— Ja, du vil ikke tro mig, naar jeg siger det, jeg har købt, selv købt nede paa Munkebroen et Par Ryper for, — gæt!

Hun saa mere gnaven end egentlig nysgerrig ud.

— Tænk du, en Krone Parret!

Hun havde købt Ryper en Gang for 80 Øre Parret, men, tilføjede hun forsonende, for ikke helt at bringe sin Mand fra Koncepterne, der var ogsaa saa megen Sne den Vinter!

— Ja, men du maa da i hvert Fald indrømme, at det er billigt.

Hvad vilde hun ikke have indrømmet for at se ham glad. Om Aftenen skulde de have Grød, forsøgsvis. Men da Ludvig havde spist en Rype, beklagede han, at han ikke kunde spise saa megen Grød, som han gjerne havde villet for at vise hende, at han havde den bedste Vilje til at spise Grød. Grød spiste han gjerne, men Mælk kunde han ikke faa ned, siden dengang han havde haft Koldfeber. Det var ham en Umulighed at drikke Mælk, men Grød vilde han spise hver Aften, hver eneste Aften, naar hun bare vilde lade være at være vred paa ham. De fik naturligvis aldrig Grød mere!

Efter sex Ugers Forløb blev Fruen syg. Hun havde Hovedpine og Opkastninger. Det var blot en Smule Forkølelse. Men Opkastningerne vedblev. Hm! Kunde hun have spist noget giftigt? Var ikke Kobbertøjet nyfortinnet? Der blev sendt Bud efter Lægen. Han lo og sagde, at det var, som det skulde være. Hvad var, som det skulde være? Det var underligt! Aa Snak! det var ikke muligt. Hvorledes skulde det kunne være muligt? Næ, det var Tape^tet i Sovekammeret, det kan du tro, der er ganske sikkert Arsenik i det! Send det hen paa Apoteket, strax, og lad det

undersøge! Arsenikfrit, skrev Apotekeren. Det var da mærkeligt? Skulde der ikke være Arsenik i det Tapet! Fruen blev ved med at være syg. Han læste i en Lægebog, og saa spurgte han sin Kone om noget i Øret! Naa, se der har vi det! Haa! Et varmt Fodbad bare!

Fire Uger senere forklarede Jordemoderen, at alting var, „som det skulde være“!

— Skulde være! Ja, det tror jeg, men det kom saa skrækkelig hurtigt!

Naa, eftersom det nu engang var saadan, saa — aa, hvor vilde det blive fornøjeligt! Tænk, en Lille! Hurra! Man skulde nu til at være Fader og Moder! Hvad skulde han hedde? Thi det maatte blive en Dreng. Det var jo klart!

Men nu tog Fruen sig for at tale et Alvorsord med sin Mand. Han havde hverken haft Oversættelse eller Korrektur, siden de blev gift. Og Gagen alene slog ikke til.

— Ja, ja, man havde levet i Sus og Dus. Herregud, man var kun én Gang unge, men nu skulde det blive anderledes.

Dagen efter gik Notaren hen til sin gamle Ven, Arkitekten, og bad ham om at kautionere for et Laan. — Ser du, kære Ven, naar man staar i Begreb med at blive Fader, maa man tænke paa Udgifterne!

— Ja, det mener jeg netop ogsaa, kære Ven, svarede Arkitekten, og derfor har jeg aldrig haft Raad til at gifte mig, men du, du er lykkelig, at du har kunnet gøre det.

Notaren skammede sig for at trænge paa. Skulde

han have den Frækhed at bede denne Ungkarl om at hjælpe sig med sine Børn, denne Ungkarl, som ikke selv havde Raad til at have Børn. Nej, det kunde han ikke bekvemme sig til.

Da han kom hjem til Middag, fortalte hans Kone, at der havde været to Herrer, som gerne vilde tale med ham.

— Hvordan saa de ud? Var de unge? Havde de Lorgnetter? Saa var det sikkert to Løjtnanter, gamle, gode Venner fra „Vaxholm“.

— Nej, Løjtnanter var det ikke, de saa ud til at være ældre!

— Aha, saa vidste han nok; det var gamle Uppsala-venner, rimeligvis Docent P. og Adjunkt Q., der vilde se, hvordan gamle Ludde befandt sig i den hellige Ægtestand.

— Nej, de var ikke fra Uppsala, de var fra Stockholm!

Pigen blev kaldt ind. Hun syntes, de havde set noget barske ud, og de havde Stokke.

— Hm! Stokke! — Han kunde ikke begribe, hvem det kunde være. Naa, han vilde ogsaa tids nok faa det at vide, for de vilde komme igen. Imidlertid havde han været nede i Kornhamn og var faldet over en Kande Jordbær til en ren Slik, ja, det var næsten latterligt!

— Kan du tænke dig, Jordbær for en og halvtreds Øre Kanden paa denne Aarstid!

— Ludvig, Ludvig, hvordan skal dette ende?

— Det gaar glat. Har idag faaet en Oversættelse!

— Men, Ludvig, du har jo Gæld!

— Bagateller! Bagateller! Vent bare til jeg faar mit store Laan.

— Dit Laan! Det bliver jo bare mere Gæld!

— Ja, men paa slige Vilkaar! Lad os ikke tale om Forretninger nu! Var Jordbærrene ikke gode, hva'? Vilde det ikke smage godt med et Glas Sherry ovenpaa? Ja, ikkesandt! Lina! Gaa ned hos Urtekræmmeren efter en Flaske Sherry. Pale! Ægte!

Da han havde sovet til Middag paa Dagligstueso-faen, bad Fruen, om hun maatte ha' Lov at sige noget. Men han maatte ikke blive vred!

— Han! Vred? Gudbevares! Var det Husholdningspenge?

— Naa, ja! Bogen hos Urtekræmmeren var ikke betalt! Og Slagteren forlangte sine Penge, og Vognmanden løb dem paa Dørene, det var kort sagt en ubehagelig Historie!

— Var det det hele? I Morgen den Dag skulde de faa hver en Skilling. Det var dog uforskammet, at komme og kræve den Slags Bagateller! De skulde faa hver en Skilling i Morgen og tillige faa én Kunde mindre! Men nu vil vi ikke snakke mere om den Ting. Skal vi ikke gaa ud at spadsere? Ingen Vogn! Vi kører i Sporvogn ud til „Djurgården“, vi trænger til at lufte os lidt.

Og saa kørte vi ud til „Djurgården“; da vi gik ind paa „Alhambra“ og tog et Separatværelse, hviskede de unge Herrer i den store Sal til hinanden. De troede nok, vi var ude paa Eventyr. Det var virkelig morsomt! De tog Fejl, gjorde de! Men Fruen syntes ikke rigtig om det! — Og sikken en Regning bagefter!

Tænk, hvis vi havde været hjemme, hvad vi kunde have faaet for de Penge!

Maanederne gaar! Tiden nærmer sig. Der maa købes Vugge og Barnetøj. Og meget andet. Hr. Ludvig er hele Dagen ude i Forretningen. Men Kornet er steget. Haarde Tider nærmer sig. Ingen Oversættelse, ingen Korrektur! Folk er blevet rene Materialister. De læser ingen Bøger mere, men køber Mad for deres Penge. Hvilken kras prosaisk Tid, man lever i. Idealerne forsvinder fra Livet, og Ryperne sælges ikke under to Kroner Parret. Droschekuskene vil ikke køre Notarer gratis til „Djurgården“, for de har med Kone og Børn, og Urtekræmmeren vil ovenikøbet have Betaling for sine Varer. O, hvilke Realister!

Dagen oprinder, og Natten nærmer sig! Han maa skynde sig i Tøjet og efter Jordemoderen! Han maa gaa fra Sygesengen ud i Entréen og tage imod Kreditorerne. Og saa holder han sin Datter i sine Arme! Da græd han, thi han følte Ansvar, et Ansvar, der var større end hans Kraft til at bære, og i sit stille Sind aflægger han paany Løfter. Men hans Nerver er ødelagt. Han har faaet en Oversættelse, men han kan ikke sidde rolig over den, thi han maa uophørligt ud i Forretningsanliggender.

Han styrter med den glædelige Nyhed op til Svigerfader, der er kommet til Byen.

— Jeg er Fader!

— Godt, siger Svigerfaderen, har du Brød til Barnet?

— Nej, ikke i Øjeblikket. Du maa hjælpe mig, Svigerfader!

— Ja, for denne ene Gang! Men jeg kan ikke blive ved! Jeg har ikke mere, end hun og de andre Børn behøver!

Og nu skal Konen have Høns, som han selv køber paa Halmtorvet, og Johannisberger til sex Kroner Flasken. Fint skal det være!

Og saa skal Jordemoderen have hundrede Kroner. — Hvorfor skulde vi give mindre end de andre. Gav Kaptajnen ikke hundrede?

Fruen er snart paa Benene igen. Aa, hun er som en lille Pige, smal som en Vidje om Livet, lidt bleg, men det klæder hende.

Svigerfader kommer hjem og taler igen under fire Øjne med Ludvig.

— Nu er du saa god at lade det vare en Tid, inden der kommer flere Børn, siger han, for ellers er du ruineret.

— Og det er en Fader, der taler saadan! Er man da ikke gift! Elsker man ikke hinanden! Maa der ikke komme Børn?

— Jo, men man skal have Brød til Børnene ogsaa? Elske, det er noget alle unge Mennesker gærne vil, fjante, krybe i Seng, nyde Livet, men Ansvaret!

— Svigerfader er nok ogsaa blevet Materialist! Oh! hvilken ussel Tid. Der findes ikke Idealer mere!

Huset var undermineret. Kærligheden levede, thi den var stærk, og de Unges Sind var bløde. Men Fogeden var mindre blød. Udpantning forestod, og det truede med Konkurs. Saa hellere Udpantning. Svigerfader kom med en stor Rejsevogn, tog Datteren og Datterdatteren med sig og forbød Svigersønnen at

vise sig, før han havde skaffet Brød og betalt sin Gæld. Til Datteren sagde han ingenting, men da han tog hende hjem, syntes han, at det var som at komme tilbage med en forført. Han havde laant sit uskyldige Barn ud til en ung Herre for et Aar, og nu fik han hende tilbage „bedækket med Skam“. Hun vilde nok blive hos sin Mand, men hun kunde jo ikke bo paa Gaden med sit Barn!

Og saa maatte Hr. Ludvig blive tilbage og se paa, hvordan hans Hjem blev udplyndret. Men det var jo ikke hans, naar han ikke havde betalt det. Hu! De to Herrer med Lorgnetterne tog Sengene og Sengeklæderne; de tog Kobberkasserollerne og Bliktøjet; Bordservice, Kroner og Lysestager, alt, alt! Og naar han gik der ene i de to Værelser, hvor var der da tomt og uhyggeligt. Havde han blot haft hende endnu! Men hvad skulde hun gøre her i de tomme Værelser! Nej, saa var det bedre, som det var. Hun havde det jo godt!

Og saa begyndte Livets bitre Alvor! Han fik en Ansættelse ved en Morgenavis som Korrekturlæser. Ved Midnat skulde han være paa Kontoret, og Klokkeren tre var han færdig. Sin Stilling fik han Lov at beholde, da det ikke var kommet til Konkurs, men Forfremmelse var udelukket!

Til sidst fik han Lov at hilse paa sin Kone og Datter en Gang om Ugen, men altid under Bevogtning. Og han maatte altid Lørdag Nat sove i et Værelse ved Siden af Svigerfaderens. Søndag Aften skulde han ind til Byen igen, for Avisen udkom Mandag Morgen.

Og naar han saa tager Afsked med Hustru og

og Datter, der følger ham ned til Laagen, og vinker til dem fra den sidste Bakke, saa føler han sig saa elendig, saa ulykkelig og ydmyget. Og hun!

Han har regnet ud, at han behøver tyve Aar for at faa Gælden betalt! Og siden! Siden kan han ikke forsørge Hustru og Barn alligevel! Men hans Haab? Han har intet! Hvis Svigerfader dør, staar hans Hustru og Barn paa bar Bakke, og han vover ikke at ønske Livet af den eneste, de har at støtte sig til!

Aa, hvor Livet er grusomt, at det ikke kan skaffe Mad til Menneskebørnene, naar det dog ellers sørger for alle andre levende Skabninger!

Aa, hvor grusomt, hvor grusomt, at Livet ikke kan skaffe alle Menneskebørn Ryper og Jordbær!

FOR AT BLIVE GIFT.

Man kunde virkelig med god Grund sige om hende, at hun ligefrem blev kastet i Armene paa ham. Hun var den ældste af fem Søstre og havde desuden tre Brødre. Der var trangt hjemme i Pigernes Stue, og et lille Slagsmaal var ikke ualmindeligt i Urmagerens Hjem. Han spillede anden Violin i det kgl. Kapel og skrev sig som kongelig Kapelmusikus. Det var et godt Parti! Han havde faaet Kig paa Pigen et eller andet Sted; og saa saa han indenfor en Dag. De anbragte ham og hende i en Sofa; Søstrene puffede hende i Ryggen, Brødrene kom med nogle Bemærkninger om „de to“, men Fader og Moder behandlede ham høfligt, og saa var den Sag i Orden.

Han kom paa Besøg precis Klokken fem hver Eftermiddag og maatte gaa halvsv, for han skulde være paa Teatret Klokken syv. Det var det rene Helvede at være forlovet, men det blev nok bedre, naar man først blev gift. Den Gamle, der havde Passion for Triktrak, vilde ogsaa have lidt Fornøjelse af sin Svigersøn. Det er en Mand for mig, tænkte han; og nu maatte den stakkels Kæreste spille Triktrak hver Eftermiddag. Hun sad ved Siden af eller

gik sin Vej, naar hun ikke kunde holde det skrækkelige Spektakel ud, og Svigersønnen fik altid Klø. Den Gamle syntes derfor udmærket godt om ham, undtagen naar han var adspredt og tog Fejl, hvad der hændte temmelig ofte.

Om Søndagen var han til Middag hos Kæresten. Saa maatte han fortælle Teaterhistorier: hvad Skuespiller den og Skuespillerinde den havde sagt ved den og den Lejlighed. Og saa fortalte den Gamle om, hvordan det var i gamle Dage, dengang Torsslow og Högqvist levede. Og efter Middagen, naar den Gamle sov, var de alene et Øjeblik. Men hvor skulde de gøre af sig selv. Pigerne holdt deres Værelse besat, Drengene optog alle Sofaerne, og den Gamle Sovekammeret. De maatte sidde i Spisestuen paa hver sin Rørstol, medens Mamma sad og halvsov i Gyngestolen.

Han var forfærdelig træt og søvnig efter Middagen og havde mest Lyst til ogsaa at tage sig en Lur, men han maatte sidde stiv som en Pind paa den haarde Rørstol og prøve paa at holde sin Arm om Pigens Liv. Og naar de kyssedes, stod der altid en grinende Broder bag ved Døren og gjorde Nar ad dem, eller der sad en Søster i en Krog og saa sædelig ud.

Og sikken et Mas han havde med at skaffe Fri-billetter nok. Hver eneste Dag maatte han anmode om to Billetter paa Kontoret, for at det kunde slaa til til den teaterinteresserede Familie, og han maatte endda sommetider smugle nogle Brødre ind mellem Kulisserne. Ja, de var tilsidst saa utilslørede i deres Slægtsfølelse, at de smuglede sig selv ind, og den

længste blev en Aften smidt ud, fordi han havde taget en Danserinde paa Brysterne, som han havde sét en Diplomat gøre i en Mellekraft.

Lørdag Aften havde han som oftest fri, og saa gjorde han en Udflugt med Kæresten til „Djurgården“. Naturligvis skulde Mamma med, og det løb sjældent af uden to Søstre yderligere.

— Tag Tøjet paa og gaa med, sagde hans Kæreste. Adolf kan vel ikke have noget imod, at I tager med.

Nej, hvad skulde Adolf have imod det?

Men naar Maden skulde betales ude paa Alhambra, saa var det sex Gange saa dyrt, som hvis de havde været alene. Og saa kunde det hænde, at Mamma blev træt. Saa maatte han tage en Vogn, og selv maatte han sidde paa Bukken.

Det var en rar Fornøjelse! Kusken lugtede af Brændevin, og Adolf følte sig som i en Skruestik, naar han vendte sig om og spurgte Elin, om hun frøs. Sommetider hændte det ogsaa, at Brødrene „kom ud og hentede“ Søstrene paa Alhambra, de havde en mærkværdig Evne til at opsnuse dem, og lange Karl bad altid Svoger at „lægge ud“, for han var skam ikke kommet for at blive trakteret. Og saa kunde det ogsaa ske, at Erik tog Svoger afsides og slog ham for fem Kroner, een Krone eller i bedste Fald femogtyve Øre.

Da han aldrig havde Lejlighed til at være alene sammen med sin Kæreste, førte han hende til Alteret uden at kende noget til hende. Han vidste bare, at han elskede hende, og det var nok. Men han ventede

sig meget af Giftermaalet, saa vilde han da endelig faa hende for sig selv.

Da han om Søndagen havde faaet sin Lysningsattest og spiste sin sidste Ungkarlemiddag i Skomagerkælderen, laa det saa lyst og smilende foran ham, syntes han, Hjemmet, Ensomheden med hende; at faa Lov at sidde i Sofa sammen, og tale sammen uden grinende Brødre og kedelige Søstre. Og da han tog over med Dampbaaden fra Skibsbroen til Nybro, skinnede Januarsoolen saa rødt og lavede en straalende Vej i Grødisen efter Baaden, og „Djurgården“s Graner stod grønne og defilerede mod den violette Aftenhimmel som en Æresvagt; aldrig havde der været saadant et Lys i Luften og paa Jorden. Og da han kom hjem paa sit Kvistkammer og lagde Hverdags-tøjet for at iføre sig Kjolen og det hvide Slips, var det, som om han lagde bag sig alt, hvad der var kedsommeligt og stygt, hele Ungkarlens modbydelige, abnorme Liv med tilkøbt Kvindegunst. Han pakkede sine sidste Smaating ned i en Haandkuffert tillige med de gamle Klæder, der skulde bringes til det nye Hjem, hvor han skulde sove i Nat. Han hilste Farvel til sin gamle Sovesofa, som til noget urent, og han saa Sporene af den sidste Piges Støvlehæle paa Betrækket. Saa tog han Afsked med Konen uden Rørelse fra hans Side men saa meget mere fra hendes. Hun græd og ønskede Guds Lykke og Velsignelse over ham og nedbad Fred over hans nye Hjem.

Om Aftenen blev Bryllupet fejret hjemme hos Forældrene. Da han tilsidst efter en Regn af Uanstændigheder fra Svogrene, som nu viste den Dristighed

at slaa ham i Ryggen og kaldte ham Ravailac, efter en Strøm af Taarer fra Moderen, der behandlede ham som en Røver og efter en stille Formaning af hende om at være god imod hendes elskede Datter, tog sin Hustru om Livet og førte hende ind i Vognen, vilde nogle af Brødrene følge med hjem, men han smækkede Vogndøren i, saa at Ruderne klirrede, og bad dem ryge og rejse.

Saa var de da endelig alene. Men nu, da hun saa ham næsten sejrsglad, blev hun bange for ham. Saadan havde hun ikke set ham før.

— Var det da saa mærkeligt? spurgte han. Men hun bare græd og vilde ikke tage imod hans Kærtegn. Han blev ærgerlig, og Indtrædelsen i det nye Hjem var temmelig bedrøvelig, idet Pigen, der havde siddet paa Bukken, havde glemt at købe Tændstikker.

Den næste Morgen gav han Time Klokken syv. De maatte være fornøftige, thi hans Gage var knap, og han vilde skynde sig at indhente, hvad der var blevet forsømt i Forlovelsestiden. Klokken ni kom han hjem til Frokost. Og saa til Prøve. Efter Middag maatte han tage sig en Lur, for han skulde have Time hjemme igen Klokken fire. Dette med at sove til Middag syntes Fruen var hensynsløst. Hun havde siddet alene hjemme og ventet, og, naar han endelig kom hjem, saa skulde han sove. Men han maatte, ellers kunde han ikke være frisk til Undervisningen Klokken fire. Han maatte. Klokken fire kom Eleven. Og saa Farvel saa længe, min lille Ven!

— Men Du kunde da nok sende Eleven hjem for idag!

Og da Eleven kom, sad Fruen i Stuen ved Siden af og hørte, hvordan Adolf stampede Takten i Gulvet, og hvordan den skrækkelige Violin, gnirrede c d e f g a h i een Evindelighed.

Men saa ringede Entréklokken, og ind styrtede tre Brødre og alle fire Søstre, og saa blev der Latter og Halløj. Og lange Karl gik strax i Bufetten og satte Punscheglas frem og kom med en eller anden Uanstændighed, og Søstrene kiggede Søster under Øjnene, om hun var meget blaa. Og Fruen maatte i Chiffonièren og tage af Husholdningspengene og sende Lina ned til Vinhandleren.

Adolf, som havde hørt Braset, aabner Døren og nikker ind til Svogrene og Svigerinderne. Han var vældig glad over, at hans Hustru fik lidt Adspredelse, men havde ikke Tid til at komme ind.

— Hør Du, Du er noget bleg om Næbet, sagde Erik, der var meget fremmelig, og Adolf trak sig tilbage til sit Værelse. C d e f g a h c! Gud hvor den Time plagede ham idag. Der inde støjede de og klirrede med Glassene. Til sidst kom Hustruen og bankede paa Døren. Adolf skulde bare komme ind og drikke et Velkomstbæger med Drengene og Pigerne. Ja, det kunde han nok! Men han maatte tilbage igen! Klokken fem kom der en ny Elev.

— Det bliver morsomt for dig i Længden, Elin, at sidde og høre paa det Svineslagteri, sagde Malla.

Men saa blev Elin stødt og sagde, at man ikke giftede sig for at have det morsomt.

— Hvad gør man det da for?

— Det kommer ikke Dig ved!

Det var begyndt at gaa lidt vel varmt til mellem Søstrene, da Adolf kom ind for at sige Farvel, han skulde i Operaen!

Men han bad dem alle om at blive og spise til Aften hos Søsteren, saa var hun ikke alene.

Og det gjorde de.

Da han kom hjem Klokken tolv, sov Hustruen. Dagligstuen, hans fine Dagligstue var tilrøget, og der lugtede grimt, Dugen, der havde været ren igaar, var plettet, et ituslaaet Glas laa paa Gulvet, og der stod Ølrester og stank i Glassene. Der stod en Klat sammenskrabet Smør paa Bordet; alt fint Brød var spist, og paa en Assiet laa en Skive fed Sylte, (de havde spist alt det magre, de Asner!) En Skive Tunge saa tør, som var den skaaret ud af en Guttaperkabold, og to Ansjoser med Hovederne paa og Mærker af Gaffelen. Hustruen vaagnede.

— Har Du noget at spise, lille Mand? lød det inde fra Dynerne.

— Ja, bevares, det gjorde ikke saa nøje. Han gik selv ud i Køkkenet efter Øl.

Og saa gik han i Seng. Fruen vilde have, at han skulde snakke lidt med hende, men han faldt øjeblikkelig i Søvn.

Dagen efter kom Svigermoder paa Middagsvisit. Da Adolf kom hjem, lugtede der i Dagligstuen af Portvin. Om Eftermiddagen kom Svigerfader. Adolf havde Time igen, og den Gamle gik snart, gnaven, for man kunde vel nok tage fri engang imellem, naar man var nygift. Men Brødrene og Søstrene var trofaste. En af dem var altid fri, og de skiftedes. Der

stod altid Punsch paa Bordet, og der laa Cigaraske paa Tæpperne.

En Dag dristede Adolf sig til en lille, forsigtig Bemærkning om den megen Punsch, som han aldrig selv fik noget af.

Naa, saadan at forstaa! For Fremtiden skulde ingen af hendes Familie sætte Benene i hans Hus mere. Hun vidste nok, at det var hans altsammen, og det skulde hun ogsaa nok betyde de andre.

— Nej, min lille, der er bare Spørgsmaal om at drikke Punsch hver Dag, hver Dag, min Engel.

— Det er ikke sandt, for igaar blev der ikke drukket noget.

— Nej, ganske vist, men naar der én Dag af tredive ikke blev drukket, kunde man billedligt sige, at der blev drukket hver Dag.

Hun forstod sig ikke paa Billedsprog. Hun havde ikke faaet saa fin en Opdragelse, at hun forstod sig paa Billedsprog, men hans Finter, dem forstod hun! Aa, aldrig havde hun tænkt sig, at det var saadan at være gift. Manden var jo aldrig hjemme, og naar han var hjemme, sov han, eller gjorde Vrøvl. Og saa lod han hende forstaa, at det var hans altsammen.

Uheldigvis havde lange Karl samme Dag faaet Afslag paa et Forsøg paa at laane, og et temmelig kortfattet Afslag, uden nogensomhelst Undskyldning. Rygtet herom spredte sig snart sammen med Punschehistorien, og den almindelige Mening var, at Adolf var en gerrig Rakkerpukkel og et falskt Individ, for saadan havde han ikke været før, da de var forlovede.

Adolf var ikke nærværende, saa at han kunde

forsvare sig med, at han dengang havde haft Raad, fordi han var alene, men at han ikke, i Følge almindelig Addition, havde Raad nu, da han var to; men det var godt det samme, for det var blot blevet opfattet som en Bebrejdelse: han var ligesom blevet tvunget til at føde Urmagerens Datter.

Følgen blev, at Adolf selv satte Punschen paa Bordet, naar Græshopperne kom, og saa kunde han jo ikke klage over Husholdningspengene, naar han selv ødslede paa den Manér.

En Nat kom han hjem træt og sulten som sædvanlig. Osten laa som en ituskaaret Kaalstok, en tom Assiet bar Spor af smaa Boeuffer, en anden af Leverpostej. Den fede Sylte var i Behold, nogle Æggeskaller og intet Smør.

Han var meget sulten og nervøs og vilde være blevet vred, om han havde kunnet, men han valgte det bedrøvelige Parti, at tage det humoristisk. Hun laa i Sengen derinde og var kampberedt.

— Hør engang min Ven, sagde han, er der ingen af alle dine Brødre, der holder af fed Sylte?

Det var i Betoningen, Brodden laa.

— Synes du, jeg har saa mange Brødre?

— Aaja! Du har i hvert Fald rigeligere med Brødre, end jeg med Smør.

— Er der ikke noget Smør? Ja, det havde hun virkelig ikke lagt Mærke til; det var jo kedeligt; men give sig, vilde hun ikke. Saa sagde hun:

— Jeg er ikke din Pige!

— Det havde han heller aldrig paastaet, thi hvis hun var det, skulde hun have faaet en anden Besked.

— Hvordan det?

— Aa, det kunde være det samme!

— Hvordan det? Han vilde maaske slaa hende?

— Ja, hvis hun havde været hans Pige!

— Aa, det var forfærdeligt, han vilde slaa hende . . .

— Ja, hvis hun havde været hans Pige, men ikke nu!

— Han vilde altsaa alligevel slaa hende?

— Ja, hvis hun havde været hans Pige, men nu var hun det ikke, altsaa vilde han ikke slaa hende!

— Nej, det var nok ogsaa det raadeligste! Hun havde giftet sig for at være hans Hustru og ikke hans Pige! Hvis der var noget i Vejen, saa kunde han jo henvende sig til Pigen og ikke gnave paa hende. Hun havde forladt sit gode Hjem for at kaste sig i Armene paa saadan en Fyr!

Ved Ordet „gode Hjem“ var Hr. Adolf uforsigtig nok til at rømme sig!

— Var det ikke et godt Hjem maaske? Havde han noget at udsætte paa det? Var det ikke fint nok o. s. v.

Saadan blev det ved næsten hver Aften.

✓ Saa kom Barnet. Konen kunde ikke være alene med Barnet. Malla maatte flytte hjem til dem for en Tid. Hun indfandt sig og slog sig først ned i Dagligstuen. Hr. Adolf syntes, det var, ligesom han havde indgaaet Polygami, thi Mallas Skørter laa ofte inde i Sovekammeret ovenpaa hans Buxer. Og ved Bordet var det Malla, der rettede an. Sovekammeret blev Barnekammer, og for at faa Lov til at have Daglig-

stuen i Fred, maatte Hr. Adolf rydde ud af sin Stue.

Han kunde naturligvis ikke holde „Svineslagting“ hjemme mere, men maatte gaa omkring i de forskellige Huse og ringe paa fremmede Folks Døre, tage imod Undskyldninger, at lille Frederik var syg eller i Skole, og gaa paa Kafé, mens han ventede paa en ny Time, naar det var for langt at gaa hjem.

Han var sjældent hjemme mere.

Om Aftenen sad han i Operakælderen med Kammerater og snakkede om Musik og den Slags Ting, som interesserede ham. Han fik ovenikøbet Ubehageligheder, naar han kom hjem, saa det hastede det ikke med.

Det var det rene Helvede at være hjemme, det var alt, hvad han vidste; en Hustru, kunde han ikke mærke noget til, han havde; han havde aldrig haft nogen; han troede engang, at han skulde faa en. Men Børn, det fik han.

✓ Hvor Fejlen stak, kunde han ikke finde ud af. Konen sagde altid, at det kom af, at han aldrig var hjemme, og han svarede, at hans Bestilling tvang ham til at være ude. De havde maaske begge Ret. Men han kunde jo ikke vælge nogen anden Bestilling! Nej, desværre! Man kunde jo ikke spille Komedie om Dagen, naar alle andre Folk arbejder ved Dagens Lys.

Han indrømmede villigt, at Konen ikke kunde være tilfreds med at være gift med en Mand, som bare kom hjem om Natten som til et andet Fruentimmer (og knap nok det); det skulde nu engang være saa, ~~og~~ Livet knækker ikke alle de Nødder, der voxer

frem i Kulturens Nøddehække; man maatte finde sig i dèt, som i saa meget andet. Hun havde giftet sig for at blive gift, og det havde han med, kunde han benægte det? Derfor havde de det, som de havde det. Det var der ikke en Sjæl, der kunde gøre ved! Det var der ingen Djævel, der kunde gøre ved — under de nuværende Forhold!

MAGISTER BLOM.

Paa Slaget halvni hver Vinteraften staar han i Døren til Restaurationens Glasveranda. Mens han med mathematisk Nøjagtighed trækker Kastorhandskerne af, kigger han over de duggede Briller først til højre og saa til venstre, om han skulde faa Øje paa nogle Bekendte. Saa hænger han Overfrakken paa sin Knage, den til højre ved Kaminen. Kellneren Gustav, Magisterens tidligere Elev, er, uden at afvente Ordre, gaaet hen og har tørret Krummerne af hans Bord, rørt rundt i Sennepsglasset, kradset i Saltkarret og vendt Servietten. Saa henter han en Flaske „Medhamra“, skænker en halv Øl af „Foreningens“, overrækker, som for et Syns Skyld, Magisteren Spisekortet, og siger, mere som en tom Formular end som et Spørgsmaal: — Krebs.

— Hunkrebs? siger Magisteren.

— Store Hunkrebs, siger Gustav og gaar hen til Køkkenlemmen og raaber:

— Store Hunkrebs, til Magisteren, og meget Dild!

Saa gaar han hen efter en Opsats med Smør og Ost, skærer et Par Stykker Rugbrød og anbringer det

paa Magisterens Bord. Denne har i Verandaen gjort en Razzia efter Aftenaviserne, men bare fundet Posttidende. Til Erstatning tager han Dagbladet, som han ikke blev færdig med i Middags; og saa sætter han sig paa Dagbladet, bøjer Posttidenden sammen og lægger den til venstre for sig paa Brødkurven. Saa stryger han med Kniven nogle geometriske Smørfigurer paa Rugbrødet, skærer en Rektangel af Schweizerosten, skænker sig en tre-kvart Snaps og hæver den i Højde med Munden; her gør han en Pavse, som om det var en Mixtur, han betænkte sig paa at tage, lægger Hovedet tilbage og siger: Huh! Saadan har han gjort i tolv Aar, og saadan vil han blive ved at gøre til sin Dødsdag.

Naar Krebsene, sex Stykker, er ankommet, undersøger han deres Køn, og naar der ikke findes noget at indvende, skrider han til den nydelsesrige Akt. Servietten anbringes med det ene Hjørne under Flippen, og to Stykker Ost og Brød stilles i Beredskab ved Siden af Tallerkenen, medens han svælger et Glas Øl og det halve af Snapsen. Saa tager han en lille Krepsekniv og begynder paa Slagtningen. Der findes ingen uden ham i Sverige, der kan spise Krebs, og naar han ser en anden i Færd dermed, siger han til sig selv: Han kan ikke spise Krebs. Først gør han et Snit omkring Krebsens Hoved, saa sætter han Hullet for Munden og suger til.

— Det er det fineste, siger han. Saa løsner han Thorax fra Bagkroppen, rister Blodørn, som han kalder det, sætter Tænderne i Skroget og suger i dybe Drag; derpaa giver han sig til at fraadse i Smaabenene,

som om det kunde være Slikasparges. Saa spiser han en Smule Dild, drikker en Mundfuld Øl og spiser en Bid Smørrebrød. Naar han omhyggeligt har skrabt Kløerne og udsuget de fineste Kalkrør, fortærer han Kødet og giver sig i Lag med Halen. Efter den tredje Krebs, tager han sig en halv Snaps og læser Udnævnelserne i Posttidende. Saadan har han gjort i tolv Aar, og saadan vil han altid vedblive at gøre.

Han var tyve Aar, da han begyndte at spise her, nu er han toogtredive, og Gustav har været Kelner her i ti Aar! Han er den ældste her, han er ældre end Værten, thi denne har kun staaet for Driften i otte Aar! Han har sét mange Hold Middagsgæster komme og gaa; der var dem, der holdt ud i et Aar, to Aar, fem Aar; saa forsvandt de, søgte en anden Café, flyttede bort fra Byen eller giftede sig. Han føler sig meget gammel, og alligevel er han kun toogtredive Aar! Dette er hans Hjem, thi i sit Værelse paa „Ladugårdslandet“ dør sover han bare.

Klokken bliver ti. Saa rejser han sig og gaar ind i den lille Restaurationsdagligstue, hvor hans Toddy venter ham. Nu kommer Boghandleren. De spiller Skak eller taler om Bøger. Klokken halvelleve kommer anden Violin fra „Dramatiska“. Det er en gammel Polak, der flygtede til Sverige efter 64, og nu maa tjene til Livets Ophold ved det, der før var ham en Fornøjelse. Polakken og Boghandleren er over de 50, men de omgaas Magisteren som en jævnaldrende.

Bag Skænken sidder Værten. Det er en gammel Søkaptajn, som forelskede sig i Spisesalonen og derfor tog den Beslutning at knytte sin Skæbne til Re-

stauratricens. Hun regerer nu i Køkkenet og har altid Køkkenlemmen aaben for at holde Øje med den Gamle, at han ikke skal gaa og „tage sit Bestik“ før Gæsterne er gaaet. Men saa, naar Gassen er slukket og Sengen redt, faar den Gamle en Spølkummie Rom-toddy som Sovedrik.

Klokken elleve begynder de unge Herrer at komme. De gaar forsigtigt hen til Disken og spørger Værten, om han har noget Separatværelse ovenpaa, og saa hører man Raslen af Kjoler, som glider gennem Entréen for uset at naa op ad Trappen.

— Naa, siger Boghandleren, der ligesom har faaet et Samtaleemne gratis, skal du ikke til at tænke paa at forplante dig, gamle Blomme?

— Jeg har ikke Raad, siger Magisteren. Hvorfor gifter du dig ikke selv?

— Der er ingen, der vil have mig mere, siger Boghandleren, siden jeg er kommen til at ligne en gammel Sælhundeskindskuffert i Hovedet. Forresten har jeg jo min gamle Stafva.

Stafva var en mystisk Person, som ingen troede paa. Hun var en Personifikation af Boghandlerens uopfyldte Drømme.

— Men Hr. Potocki da, indvendte Magisteren.

— Han har jo været gift, kan det ikke være tilstrækkeligt, siger Boghandleren.

Polakken nikkør som et Metronom og siger:

— Ja, jich ar varet lyklig gift, og saa tømmer han sin Toddy. — Ush!

-- Ja se, siger Magisteren, hvis de ikke var saadan nogle Gæs disse Fruentimmere, saa kunde man

jo tænke over Sagen, men se de er saadan nogle forbandede Gæs!

Polakken nikker igen og ler, thi han ved ikke, hvad Gæs er paa svensk:

— Jich ar varet meget lyklig gift — ush!

— Og saa kommer der Børneskraal og sure Klæder paa Kakkelovnen, vedbliver Magisteren, og Piger og Mados. Nej tak skal I have! Og saa faar man maaske ikke Lov at sove om Natten!

— Ush! indflettede Polakken.

— Hr. Potocki siger ush, bemærkede Boghandleren, med Ungkarlens sædvanlige Skadefryd, naar han hører en gift Mand udtrykke sig ufordelagtigt om Ægteskabet.

— Hvat sige ich? spurgte Enkemanden forbavset.

— Ush, vrængede Boghandleren, og Samtalen opløste sig i en almindelig Latter og en Sky af Tobaksrøg.

Og saa bliver Klokken tolv. Klavéret ovenpaa, der har larmet Akkompagnement til et blandet Herre- og Damekor, tier; Kelnerens Løben over Gulvet fra Køkkenlemmen til Verandaen ophører; Værten indfører i Kladdebogen de sidste Champagneflasker til dem ovenpaa; Gassen skrues ned; og de tre Venner rejser sig og gaar hjem til deres respektive „kyske Ungkarlesenge“, og Boghandleren gaar hjem til sin Stafva.

Magister Blom havde ved tyveaars Alderen afbrudt sine Studier i Uppsala og var rejst til Hoved-

staden som Vikar. Med Privattimer ved Siden af klarede han sig godt. Han forlangte ikke meget af Tilværelsen. Lidt Orden og Stilhed det var alt. I sit Værelse paa „Ladugårdslandet“, som han havde lejet af en gammel Frøken, fandt han mere, end en Ungkarl plejer at forlange, baade Omhu og Venlighed; al den Æmhed, som Naturen hos denne Kvinde havde tiltænkt en anden Slægt af hendes Blod, tilfaldt gratis ham. Hun hyggede om ham og sørgede for ham. Men han, der tidlig havde mistet sin Moder og derfor ikke var vant til at faa den Slags for ingenting, modtog Gaven næsten som et Indgreb i sin Frihed, men han modtog den! Kaféen var dog hans egentlige Hjem. Dèr betalte han for alting og følte, at han aldrig skyldte nogen noget.

Født i en Købstad i Mellemsverige var han en Fremmed i Stockholm. Opsøgte ingen! Omgikkes ingen Familier og traf blot sine Bekendte paa Café, snakkede med dem, men betroede sig ikke til nogen, da han ikke havde noget at betro. Hans Arbejde i Skolen, hvor han kun underviste i tredie Klasse, gjorde, at han følte sig som en, der er stanset i Væksten. Han var jo en Gang sluppet ud af tredie Klasse, var naaet helt op i syvende og var blevet Student; men nu sad han alligevel fast i tredie; han havde siddet dèr i tolv Aar og kom aldrig videre. Han underviste blot i anden og tredie Bog af Euclid, det var Klassens Pensum. Hele Livet tog sig saaledes for ham ud som et Fragment; men et Fragment uden Ende og Begyndelse: anden og tredie Bog. I ledige Timer læste han Arkæologi og Aviser. Arkæologi er

en moderne Videnskab, en Tidens Sygdom kan man kalde den. Og den er farlig, thi den viser i de fleste Tilfælde, at den menneskelige Idioti har været temmelig konstant.

I Aviserne kunde han bare se et Slags Skakspil; Politiken var for ham et interessant Spil — om Kongen, intet derudover, thi han, som alle andre, var saaledes opdraget, at han havde den faste Tro, at det, der skete i Verden, det angik ikke os, det sørgede nok de for, som Gud havde givet Magten. Denne Maade at sé Tingene paa gav hans Sjæl en stor og stille Ro, og han generede ingen og generedes ikke af nogen. Naar han en Gang imellem syntes, at noget var lovlig taabeligt, saa trøstede han sig med, at det kunde nu engang ingen Djævel gøre for! Opdragelsen havde konsekvent gjort ham til Egoist, og Katekismen havde lært ham, at naar hver og en passer sit, saa gaar det godt, hvad der end hænder os. Han passede ogsaa sin Gerning i Skolen exemplarisk; kom aldrig for sent; var aldrig syg; og i sit private Liv var han uden Fejl. Betalte sin Leje den første, spiste aldrig paa Kredit og gik til „Kvinder“ en Gang om Ugen (han sagde ikke gaa til „Piger“). Hans Liv gik som et Tog paa blanke Skinner, efter en Sekundviser med sine bestemte Stationer, og han undveg, som klog General, alle Sammenstød. Fremtiden, den tænkte han ikke paa, thi en sand Egoist tænker ikke saa langt, af den simple Grund, at Fremtiden ikke er hans mere end tyve—tredive Aar. Saadan gik hans Liv!

Det var en Sankt Hans Morgen, straalende, solet, som en Sankt Hans Morgen skal være. Magisteren laa i sin Seng og læste om Ægypternes Krigskunst, da Frøken Augusta kom ind med Kaffebakken. Hun havde i Dagens Anledning købt et helt Safransbrød til ham og anbragt nogle Syrener paa Servietten; desuden havde hun Aftenen forud stukket nogle Birkekviste ind bagved Kakkelovnen, lagt rent Sand og et Par Kodriver i Spyttbakken, samt stillet et Glas med Lilliekonvaller foran Spejlet.

— Naa, skal Magisteren ikke ogsaa i Skoven idag? spurgte den Gamle og saa rundt paa al den Pragt, hun havde udstyret det lille Værelse med for at faa et Ord til Tak.

Men Magisteren havde ikke bemærket Stadsen og svarede tørt:

— Nej, ser De Frøken Augusta, De véd jo nok, at jeg aldrig tager i Skoven; jeg bliver jo bare maset og faar Hovedpine af alt det Barneskraal.

— Naa, men man kan dog ikke gaa her inde i Byen saadan en smuk Sankt Hans Dag. Magisteren skulde i det mindste tage ud til „Djurgården“.

— Nej, det var da det sidste, jeg vilde gøre, især idag, hvor Alverden er derude. Jeg har det jo godt her i Byen, og dette Utal af Helligdage faar vel Ende engang.

— Kære Magister, indvendte den Gamle, der er mange Mennesker, som synes, at der er altfor faa Helligdage, naar de arbejder tungt Aaret igennem. Men vil Magisteren nu være saa god at give Besked, om der er noget, De ønsker, at vi kan faa det besørget,

for Søster og jeg har tænkt at tage ud til „Mariefred“ og kommer ikke hjem før Klokken ti iaften.

— God Fornøjelse, Frøken Augusta, jeg behøver ingenting, jeg skal nok klare mig selv! Portneren kan komme og rydde op, naar jeg gaar ud til Middag.

Og saa var han ene med sin Kaffebakke. Da han havde drukket Kaffe, tændte han en Cigar og blev liggende i Sengen med sin ægyptiske Krigskunst. Vinduet, der stod aabent, klaprede paa sine Hængsler for en svag sydlig Vind. Klokken otte ringede „Ladugårdslands“ Kirken med alle sine Klokker, store og smaa, og „Katharina“, „Maria“ og „Jakob“ faldt i, og det binglede og banglede, saa det nok kunde gøre en Hedning fortvivlet. Da Ringningen var hørt op, begyndte en Kanonérsextet paa Kommandobroen af en Dampbaad ved Nybrohavnen at intonere med Françaisen af „Den svage Side“. Magisteren vred sig i Lagenerne paa sin Sovesofa og vilde gjerne have gjort sig den Ulejlighed at staa op og lukke Vinduet, hvis det ikke havde været for varmt. Og saa lød der nogle Trommehvirvler fra Carl den trettendes Torv, som afbrødes af en ny Hornkvintet fra en anden Dampbaad ved Nybrohavnen, der spillede Jægerkorene af „Jægerbruden“.

Men de forbandede Trommeslagere fra Carl den trettendes Torv kom nærmere. Det var Skarpskytterne, som skulde ud paa Fælleden, og de maatte passere Storgaden. Og nu fik han Norrkøpings Skarpskyttemarsch sex Gange i Træk, nu og da blandet med Dampbaadens Fløjten, Klokker og Hornmusik, som endelig mellem Skovslagene tonede bort ud imod Kastelsholmen.

Han stod op Klokken ti. Satte Barbérvand over paa sit Spritapparat. Manchetskjorten laa paa Kommoden, saa hvid og stiv som et Bræt. Han brugte et Kvartér til at sætte Knapper i Knaphullerne. Derpaa barberede han sig i en halv Time. Saa kæmmede han sig omhyggeligt, som om han udførte en yderst vigtig Handling. Og da han trak Buxerne paa, løftede han Benet i Vejret, for at de ikke skulde slæbe paa Gulvet.

Hans Værelse var tarveligt, yderst tarveligt, men propert. Det var upersonligt, abstrakt som et Hotelværelse. Og alligevel havde han boet der i tolv Aar. Hos de fleste andre Mennesker plejer der gærne i Løbet af saa langt et Tidsrum at samle sig en Del Smaating: Presenter, smaa Unødvendighedsartikler, Nips og Pynt. Her fandtes paa Væggen ikke et Gravure fra en illustreret Tidende, der havde anslaaet en eller anden Følelsesstreng, ingen Antimakassar, tilvirket af en venlig Søster, ikke et Fotografi af noget kært Ansigt, ikke saa meget som en broderet Pennevisker paa Skrivebordet; alt var købt til billigste Pris for at spare unødvendige Udgifter, der bare vilde have gjort Skaar i Ejerens Uafhængighed.

Han lagde sig i Vinduet og saa ud paa Gaden over Artilleripladsen ned til Havnen. I Huset lige overfor saa han et Fruentimmer i Snøreliv gøre Toilette. Han vendte sig bort som fra noget stygt eller noget, der kunde forstyrre hans Ro. Nede i Havnen flagede alle Roforeningsbaade og Dampbaade, og „Strømmen“ glitrede i Solskinnet. Op til Kirken vandrede nogle Koner med Salmebøger i Hænderne.

Udenfor Artillerikasernen gik Vagten med sin Sabel og saa misfornøjet ud, nu og da kiggede han op til Taarnuret for at sé, hvor længe der var til Afløsning. Ellers laa Gaderne tomme hen, graa og soledede. Han kiggede igen over til Kvindemennesket, der klædte sig paa. Hun havde taget en Pudderkvast og pudrede sig nu i Næsevigene, staaende foran Spejlet med et Udtryk, der fik hende til at ligne en Abe. Han gik bort fra Vinduet og satte sig i Gyngestolen.

Han gjorde sit Program færdigt for Dagen, thi, hvoraf det nu end kom, nærede han en dunkel Frygt for at være alene. Om Hverdagen havde han Skoleungdommen omkring sig, og skønt han ikke elskede disse Vilddyr, som han skulde tæmme, det vil sige, lære Forstillelsens svære Kunst, følte han dog en vis Tomhed, naar han var borte fra dem. Nu i Sommerferien havde han lavet en Ferieskole, men ogsaa de, der gik der, havde en kort Sankt Hans Ferie, og han havde nu været ene i flere Dage med Undtagelse af Spisetiderne, hvor han altid kunde gøre Regning paa Boghandleren og anden Violin.

Klokken to, tænkte han, naar Paraden vel er overstaaet, og Folkestrømmen har opløst sig, gaar jeg hen i Kaféen og spiser til Middag; saa tager jeg Boghandleren med mig til „Strømsborg“; der er tyst og stille idag, og dér drikker vi Kaffe og Punsch, til det bliver Aften, saa vender vi tilbage til „Rejners“ (det var en Kafé ved Berzelii Park).

Paa Slaget to tog han sin Hat; børstede sig omhyggeligt, og gik ud.

— Gu' ved, om de har stuvede Aborrer idag,

tænkte han. Og skulde man spendere Asparges paa sig selv, siden det var Sankt Hans Dag!

Saa begav han sig afsted, idet han fulgte Skyggen langs Kronebageriets høje Mur. I Berzelii Park sad der Arbejderfamilier med deres Barnevogne paa de samme Bænke, hvor om Hverdagen Store Havegades fornemme Ammer plejede at sidde. Han saa en Moder give sit Barn Bryst. Et stort, rigt Bryst, som den lille tog i med sin buttede Haand, saa at den næsten ganske forsvandt. Magisteren vendte sig bort med Væmmelse. Det ærgrede ham at se disse fremmede i sin Park. Det var for ham som at se Tjenestefolk i Dagligstuen, naar Herskabet er borte, og han kunde ikke tilgive dem, at de var saa grimme.

Saa stod han ved Glasverandaen og skulde lige til at lægge Haanden paa Kafédørens Haandtag, idet han endnu engang fordybede sig i Tanken om de skønne Aborrer med rigelig Persille, da han med ét fik Øje paa et hvidt Papir med noget skrevet paa, som var anbragt paa Ruden. Han behøvede ikke at læse det, for han vidste, hvad der stod: Kaféen var lukket Sankt Hans Dag, men han havde ganske glemt det! Det var, som om han havde rendt Hovedet mod en Lygtepæl! Han blev rasende! Først paa Værten, der havde lukket, saa paa sig selv, der havde glemt, at der var lukket! Hvor besynderligt, at han havde kunnet glemme noget saa vigtigt, det kunde ikke hænge rigtigt sammen, han søgte forgæves at finde en, der kunde være Skyld i, at han havde glemt det. Han var kommet ud af sin Skure, tørnet imod, forvirret, knust. Han satte sig ned paa en Bænk og kunde have grædt af Vrede.

Tju! der kom en Bold flyvende og ramte ham lige paa Skjortebrystet. Han fór op som en drillet Hveps og vilde have fat paa Synderen, men fik Øje paa et lille grimt Pigeansigt, der lo ham lige op i Ansigtet og bagved hende en Arbejder i Søndagstøj og Straahat, der smilende tog Pigen i Haanden og spurgte, om det gjorde ondt, og saa saa han en hel Flok Tjenestepiger og Gardister, der stod og lo. Han saa sig om efter en Betjent, thi han følte sig krænket i sin Sjæls Inderste, men da han fik Øje paa Betjenten, der stod i fortrolig Samtale med Barnets Moder, mistede han Lysten til at gøre Vrøvl og gik lige hen til Norrmalms-torvet for at tage en Drosche og køre ud til Boghandleren, for nu kunde han ikke holde ud at være ene længere. Da han rullede afsted i Droschen, følte han sig nogenlunde vel garderet, og han aftørrede med sit Lommetørklæde Skjortebrystet, der var blevet snavset til af Bolden.

Da han naaede ud i „Gøtgaden“, steg han ud af Vognen, sikker paa at træffe Boghandleren hjemme. Men paa Vejen op ad Trapperne, begyndte han at blive ængstelig! Tænk, hvis han ikke var hjemme. Han var ikke hjemme! Der var overhovedet ingen hjemme i hele Huset; det lød saa tomt, da han bankede paa Døren, og han hørte sine Skridt give Ekko paa Trappegangen.

Da han tilsidst stod alene paa Gaden, vidste han ikke, hvorhen han skulde vende sig. Potockis Adresse kendte han ikke, og at faa fat i en Vejviser idag, hvor alle Butiker var lukket, det var ganske umuligt!

Han gik uden at vide, hvor han skulde gaa hen,

ad „Gøtgaden“, Skibsbroen, Nordbroen og over Karl den trettendes Torv. Ikke et kendt Ansigt mødte han, og han følte sig saaret af denne Folkehob, der havde indtaget Byen, medens Herskaberne var væk, thi han var, ligesom vi andre, opdraget til Aristokrat i Statens Skoler.

Sulten, der ved den første Opbrusning havde lagt sig, begyndte at vaagne op igen. Saa kom der en ny, forfærdelig Tanke over ham, som han af Fejghed ikke havde vovet at tænke igennem: hvor skulde han faa Middagsmad? Han var gaaet hjemme fra med Spisebilletter samt en Krone og femogtyve Øre paa Lommen, alt, hvad han i Øjeblikket havde. Billetterne gjaldt jo bare hos „Rejners“, og Kronen havde han kørt op.

Han kom igen ned til Berzelii Park. Der sad Arbejderfamilierne og spiste af deres Madkurve: kogte Æg, Krebs, Pandekager! Og Betjenten sagde ingenting! Der stod ovenikøbet en Betjent med Smørrebrød og et Glas Øl i Haanden. Hvad der slog ham mest, var Følelsen af, at disse Folk, som han foragtede, i Øjeblikket var ovenpaa i Forhold til ham! Men hvorfor gik han ikke ind i et Konditori og stillede sin Sult? Hvorfor? Ja! Svaret lod han undslippe sig i et Opstød; og saa begav han sig ned til Dampskibsbroen for at tage over til „Djurgården“, hvor han haabede at træffe Bekendte, af hvem han, hvor meget det end var ham imod, maatte se at laane til en Middag, men en flot Middag, paa „Hasselbacken“.

Paa Damperen var der mange Mennesker, saa at Magisteren maatte staa lige op ad Maskinen, der varmede ham paa Ryggen og tilstænkede hans Bonjour med Olie, mens han maatte staa og kigge en Kokkepige ind i Haaropsætningen, der lugtede af harsk Pomade. Men ikke et bekendt Ansigt.

Da han var kommet op til „Hasselbacken“, rettede han sig og prøvede at antage et distingveret og nonchalant Udseende. Pladsen udenfor Restauranten lignede en Teatersal, og syntes at have samme Bestemmelse, nemlig et Møde- og Udstillingssted for dem, der har noget at udstille. Længst tilbage sad Officererne, blaa i Ansigterne af Mad og Drikke; ved Siden af dem nogle Repræsentanter for fremmede Magter, graa og medtagne af det anstrengende Arbejde, at tage sig af nogle drukne Landsmænd, der havde været oppe at slaas nede ved Havnen, eller overvære Galaforestillinger, Barsedaab, Bryllup og Begravelser med mere. Men hermed var det ogsaa forbi med det fine Publikum. Thi midt paa Pladsen opdager Magisteren Skorstensfejeren fra „Ladugårdslandet“ med Familie, Værten i „Kongen i Helvede“, Provvisoren paa Apotheket „Sjubben“ med flere. Og rundt iblandt dem gaar den grønne Jæger med Sølvgaloner og forgyldt Stav og kaster foragtelige Blikke paa Selskabet, som om han tænkte ved sig selv, hvad de havde her at bestille. Magisteren føler sig gruelig generet af de mange Blikke, der alle synes at sige: se der gaar én, der ikke ved, hvor han skal faa Middag fra. Men han maatte paa'en! Og han naar op til Verandaen, hvor man sidder og spiser Aborrer og Aspar-

ges og drikker Sauterne og Champagne. Og en, to, tre føler han en venlig Haand paa sin Skulder, og da han vender sig om, sér han Kellneren Gustavs straalende Ansigt, og han faar et Haandtryk og et hjerteligt: — Nej se, er Magisteren her; hvordan staar det til?

Og Kelneren Gustav, der var saa glad ved et Øjeblik at kunne føle sig som sideordnet med sin Herre, føler et Stykke Træ i sin varme Haand og møder et Par Øjne, der er som hentede lige fra et Brev Knappenaale. Og denne haarde Haand trykkede igaar Aftes saa hjertelig en Tikroneseddel i hans, inde i Restaurationens Dagligstue, og denne Mand takkede ham, som man takker en Ven, fordi han havde været flink i det forløbne Halvaar. Og Kellneren Gustav gaar tilbage og sætter sig blandt sine Kammerater forlegen og bedrøvet. Men Magisteren gaar med bittert Sind sin Vej, ned gennem Folkehoben, som han synes hvisker haanende bag ham: han fik alligevel ingen Middag!

Og saa kommer han ud paa Plænen. Dèr staar Mester Jakel og faar Prygl af sin Kone. Dèr staar en Sømand og viser i Lykkens Stjerne Tjenestepiger, Kanonerer, Gardister og Haandværkssvende deres Tilkommende. De havde spist til Middag alle disse her og saa saa glade ud, og han syntes et Øjeblik, at han var ringere end de, men saa kom han i Tanke om, at de ikke vidste, hvordan en ægyptisk Lejr var befæstet, og saa følte han sig igen ovenpaa, og han kunde ikke forstaa, hvordan Folk kunde synke saa dybt, at de kunde finde nogen Fornøjelse i det ynkelige Pjank, man her morede sig over.

Han havde imidlertid tabt Lysten til at undersøge flere Restauranter, og gik op til „Novilla“ forbi Tivoli og „Singelbakken“. Der dansede Ungdommen paa Plænerne til Tonerne af en Violin; et Stykke længere borte havde en Familie anbragt sig i det grønne under en Eg; Manden, Familiefaderen, laa paa Knæ, i Skjorteærmer, barhovedet, med et Glas Øl i den ene Haand og et Stykke Smørrebrød med Medisterpølse i den anden; hans fede, fornøjede Ansigt, glatraget om Hagen, skinnede af Glæde og Velvilje, idet han opfordrede sine Gæster, der aabenbart bestod af Hustru, Svigerforældre, Svogre, Kommisser og Tjenestepiger, til at spise, drikke og være glade hele Dagen, for idag var det Sankt Hans. Og den glade Mand kom med Morsomheder, saa at hele Selskabet vred sig i Græsset under de oprigtigste Lattersalver. Og da der blev serveret Pandekager, som blev spist med Fingrene, og Portvinsflasken gik rundt, holdt den ældste Kommiss en Tale, sommetider hjærtelig, saa at Damerne maatte have Lommetørklæderne frem, og Værten stoppede den ene Snip af Overskæget ind i Mundvigen, sommetider morsom, saa at han blev afbrudt af Bravoraab og Latter. Magisteren var gnaven over dette her; men han gik dog ikke sin Vej; han satte sig paa en Sten bag et Fyrretræ for at se „paa Dyrene“. Og da Talen var til Ende, og der var blevet udbragt en Skaal for Vært og Værtinde, under Hurraraab og Fanfare fra en Harmonika og Trommen paa Grydelaagene og alle de tomme Tallerkener, rejste Selskabet sig for at lege „To Mand frem for en Enke“. Og Svigermoder gik bag en Busk for at holde den mindste

frem, og Mo'r selv maatte knappe Buxerne paa den næstyngste.

— Sikke nogen Dyr! tænkte Magisteren ved sig selv og vendte sig bort, thi det naturlige var for ham uskønt, fordi det skønne var det unaturlige — uden paa de „anerkendte“ Mesteres Billeder paa Nationalmusæet.

Og saa saa han paa, hvordan de unge Herrer trak i Skjorteærmer, og Pigerne hængte deres Manschetter paa Tjørnebuskene; og saa stillede de sig op, og saa løb de.

Pigerne løftede op i Skørterne, saa man kunde se deres Strømpebaand, røde og blaa Krukkebaand, som man køber dem hos Urtekræmmeren; og naar Kavaleren havde faaet fat i sin Dame, tog han hende uden videre om Livet og snurrede hende rundt, saa man kunde se hende helt op under Knæhulen, og saa skoggerlo gamle og unge, saa det gav Ekko fra Klipperne.

— Var det Uskyld, eller var det Korrruption, spurgte Magisteren sig selv. Men Selskabet vidste nok ikke, hvad Korrruption var for noget lærd noget, og det var de glade for.

Da de var trætte af at løbe og lege, var Kaffen færdig. Og Magisteren spekulerede paa, hvem der havde lært Kavalererne at være saa belevne overfor Damerne, for de krøb paa alle fire efter Sukkerskaalen og Kagefadet for at opvarte Pigerne, og Spændetampene paa Vestene, der var gennemtrængt af Sved, stod ud som „Haandtag i Ryggen“ paa dem.

— Det er Hannerne, der krør sig for Hunnerne, tænkte han, men vent bare!

Men saa saa han Værten, den glade Sjæl, høfligt byde den gamle Svigerfader og Svigermoder, ja, selv Konen og alle Kommisserne og Tjenestepigerne, og naar nogen vægrede sig med et: „Herren skal selv ta' først“, svarede han, at han blev saamænd ikke snydt for noget. Og saa saa han Svigerfaderen skære Pilefløjter til Smaadrene, og Svigermoderen hun gik rundt som en Pige og vilde vadske det hele op! Og saa syntes Magisteren, at Egoismen var en underlig Ting, siden den kunde antage saa menneskelige Former, stykkes saadan ud, at det saa ud, som om alle gav og tog nøjagtigt lige meget; for det var Egoisme, det var klart!

Og saa legede de Panteleg, og de indløste hindens Panter med Kys, veritable Kys, midt paa Munden, saa at det svuppede; og da den glade Bogholder „faldt i Brønden“ og skulde kysse det store Egetræ, bar han sig ad, som om han var vildt forelsket og tog med Armene om den tykke Stamme, ganske som man klapper en Pige, naar ingen ser det, og saa var der ingen Ende paa Latteren, thi alle vidste nok, hvordan man bar sig ad, men der var ingen, der vilde gøre det, naar nogen saa paa det.

Magisteren, der var begyndt med kritisk at betragte Skuespillet fra sit ophøjede Stade paa Stenen, var endt med lidt efter lidt at blive draget med ind i deres Glæde, saa at han næsten syntes, han hørte med til Selskabet. Han kunde ovenikøbet trække paa Smilebaandet af Kommissen Vittigheder, og Værten, der syntes at være Detajlhandler, havde efter en Times Forløb vundet hans Sympati. Og han var ogsaa en

virkelig fremragende Forlystelsesraad. Han kunde „gaa Krebsegang“, sluge Mynter, spise Ild og efterligne alle mulige Slags Fuglelyde. Og da han tog et Safransbrød ud af Livet paa en ung Pige og derpaa lod det forsvinde i det højre Øre, da maatte Magisteren le, saa hans tomme Mave hoppede.

Og saa begyndte Dansen. Magisteren havde læst noget i Rabes latinske Grammatik om at „Nemo saltat sobrius, nisi forte insanit“ Cic., og han havde altid syntes, det var et Udslag af Galskab. Han havde ganske vist set unge Hunde og Stude danse, naar de var glade, men han troede ikke, det var Ciceros Mening, at udstrække sin Maxime ogsaa til Dyrene, og mellem Dyr og Mennesker havde Magisteren én Gang for alle trukket en tyk Streg. Men da han nu saa disse unge Mennesker, nøgterne, mætte og ufortrødne svinge sig i Dansen til Harmonikaens slæbende men taktfaste Toner, saa var det som om hans Sjæl var kommet op i en Gyngesving, der blev sat i Sving af hans Øjne og Øren, og han kunde til sidst ikke bare sig for med højre Fod sagte at trampe med i Takt mod Mosset.

Efter tre Timers Forløb, rejste han sig. Men han havde næsten vanskeligt ved at rive sig løs; det var ligesom at bryde op fra et muntert Lag; thi han følte det, som om han havde været med. Han var mildere i Sindet og følte en Fred og en behagelig Træthed, som om han havde været ude at more sig.

Det var blevet Aften; en og anden fint lakeret Vogn transporterede nogle Damer afsted, der laa i

hvide Teaterkaaber paa Bagsæderne som indsvøbte Lig, hvidsminkede og med Tuschstreger under Øjnene, thi det var moderne dengang at se ud, som om man lige var gravet op. Magisterens nye Tankeretning fik ham til at tænke paa, at disse Damer egentlig havde det kedsommeligt, og han følte ikke den fjærneste Misundelse. Men nedenfor den store Landevej, ude paa det brede Sejlløb, kom nu Dampbaadene med Flag og Musik tilbage fra deres Lystture, og der blev raabt Hurra, spillet og sunget, saa det kunde høres helt op til „Djurgården“.

Magisteren havde aldrig i sit Liv følt sig saa ene som i denne Folkevrimmel, og han syntes, at Folk saa med Medlidenhed paa ham, der gik der ensom som en Pebersvend, og han havde ogsaa ondt af sig selv. Han kunde have givet sig i Lag med den første den bedste, blot for at faa nogen at tale med og igen høre sin egen Stemme, thi han syntes i sin Ensomhed, at han havde en fremmed ved Siden af sig. Og nu kom den onde Samvittighed op i ham: Han kom i Tanke om Kellneren Gustav paa „Hasselbacken“, der ikke kunde lægge Skjul paa sin Glæde over at se ham. Det var nu kommet saa vidt med ham, at han vilde ønske, at hvemsomhelst kom hen til ham og viste sin Glæde over at se ham! Men der kom ingen.

Jo, da han sad paa Færgen, kom en Hønsehund, der var kommet bort fra sin Herre, hen til ham og lagde sit Hoved paa hans Knæ. Magisteren kunde ellers ikke fordrage Hunde, men nu jog han den ikke bort; det føltes saa mygt og blødt paa Knæet, og

det forladte Dyr saa ham lige ind i Øjnene, som om det bad ham, om han ikke kunde finde dets Herre.

Men da de gik i Land ved Nybro, løb Hunden sin Vej.

— Den trængte ikke til mig længere, tænkte Magisteren, og saa gik han hjem og i Seng.

Denne Sankt Hans Dags ubetydelige Hændelser havde imidlertid rystet Magisteren i hans Sikkerhed. Han indsaa nemlig, at al mulig Omtanke, al Forudseen, al klog Beregning ikke var nok for et Menneske. Han følte en vis Usikkerhed raade blandt sine Omgivelser. Ovenikøbet Restauranten, hans Hjem, var ikke mere til at stole paa, end at han naarsomhelst kunde blive lukket ude. En vis Kulde fra Gustavs Side begyndte ogsaa at virke generende paa ham. Kellneren var lige saa høflig som før, mere opmærksom end ellers, men Venskabet var borte, Tilliden brudt. Dette gjorde Magisteren mistænksom, og hver Gang han fik en tør Bid Kød eller for lidt Kartofler, saa tænkte han altid: haha, han vil nok hævne sig!

Sommeren blev trist for Magisteren, thi anden Violinen rejste bort, og Boghandleren var som oftest i „Mosebacke“.

En Efteraarsaften sad Boghandleren og anden Violinen nede i Restauranten og drak deres Toddy, da Magisteren traadte ind med en Pakke under Armen, som han omhyggelig skjulte i en tom Flaskekurv, der stod inde i en Krog, hvor man stillede alt mu-

ligt Skrammel hen. Magisteren var gnaven og ualmin-
delig nervøs.

— Naa, gamle Blomme, begyndte Boghandleren
maaske for hundrede Gang, tænker du ikke paa at
gifte Dig?

— Fanden skulde gifte sig; som om man ikke
havde nok Bekymringer endda! Hvorfor gifter du
dig ikke selv? bed Magisteren ham af.

— Jeg? Jeg har jo min gamle Stafva, svarede
Boghandleren, med sit sædvanlige stereotype Svar.

— Jich ar varet lyklig gift, sagde Polakken. Men
min Ustru er ded, usch!

— Naa, saa Deres Ustru er ded, vrængede Ma-
gisteren, og Erren er Enkemand, hvordan mon det
kan gaa til?

Polakken forstod ikke Meningen, men nikkede bare
bekræftende. Magisteren syntes, de begyndte at trætte
ham lidt. Samtalen gik altid i samme Retning om
de samme Ting; og han kunde deres Svar udenad.

Da han rejste sig for at hente en Cigar i sin
Overfrakke ude i Entréen, skyndte Boghandleren sig
hen i Krogen og tog Magisterens Pakke. Da den ikke
var forseglet, fik han den snart lukket op og rullede
nu en pragtfuld amerikansk Natskjorte ud, som han
anbragte sirligt over Ryggen paa Magisterens Stol.

— Usch! sagde Polakken og grinte, som om han
havde sét noget uanstændigt.

Værten, der holdt af en god Spøg, bøjede sig ned
bag Disken og skoggerlo; Kellneren stansede inde i
Dagligstuen for at se til og en Kokkepige stak Ho-
vedet ind gennem Lemmen.

Da Magisteren kom tilbage og saa Arrangementet, blev han bleg af Raseri, og han tænkte strax, at det var Boghandleren, men da han fik Øje paa Gustav, der stod i et Hjørne og lo, blev han grebet af sin fixe Idé; han vil hævne sig paa mig! Og uden at sige et Ord, rev han Skjorten til sig, kastede Penge paa Disken og gik.

Fra den Dag saa man ikke mere noget til Magisteren hos „Rejners“. Boghandleren havde imidlertid faaet opsnuset, at han spiste paa „Ladugårdsland“-Kaféen. Og det gjorde han ogsaa! Men han var yderst misfornøjet! Maden var ikke daarlig, men den var ikke lavet paa den Maade, han var vant til. Kellnerne var ikke høflige. Mangen Gang tænkte han paa at vende tilbage til „Rejners“, men hans Stolthed forbød ham det. Saaledes var han blevet kastet ud af sit Hjem; saaledes var et mangeaarigt Bekendtskab blevet brudt paa fem Minutter.

Om Efteraaret blev han ramt af et nyt Slag. Frøken Augusta havde arvet en mindre Sum i Nyköping og skulde forlade Stockholm den første Oktober. Magisteren maatte flytte. Og han flyttede hver Maaned, thi intet var ham fra nu af tilpas. Det ene Sted var ikke værre, end det andet, han fik kun ikke Tid til at vænne sig til det! Han var saa vant til at gaa ad de gamle Gader, at han stundom befandt sig udenfor Porten til sin forrige Lejlighed, inden han opdagede sin Fejltagelse. Han var kort sagt ganske tummelumsk. Enden paa det blev, at han gik i Pension, noget han altid havde hadet og afskyet. Og saa tabte hans Bekendte ham af Syne.

En Aften sidder Polakken som sædvanlig nede hos „Rejners“, ensom, rygende, drikkende, nikkende med den orientalske Evne til at hensynke i Tanketomhed, som er hans Race egen. Saa kommer Boghandleren stormende ind som et Uvejr; knuser næsten sin Hat imod Bordpladen og udbryder:

— Kors i Jesu Navn! Kors i Jesu Navn! Har I nogensinde hørt noget lignende?

Polakken vaagner op af sit Kognaks- og Tobaks-nirvana og ruller med Øjnene.

— Kors i Jesu Navn! Det er som bare Fanden! Han er gaaet hen og har forlovet sig!

— Hvem ar forlovet sig? spørger Polakken, ganske forskrækket over den knuste Hat og det drøje Misbrug af Frelserens Navn.

— Magister Blom! Og Boghandleren forlanger en Toddy til Gengæld for det Traktement, han har budt paa. Værten maatte op fra Disken og høre:

— Er der Penge? spørger han underfundig.

— Nej, det tror jeg ikke, svarer Boghandleren, der nu er en Helt, og aagrer med sin Viden.

— Er hun skøn? spørger Polakken. Min Ustru var saa skøn, saa . . . usch!

— Nej, hun er heller ikke køn, siger Boghandleren. Men hun ser flink ud!

— De har altsaa set dem, spørger Værten. Er hun gammel? Og han skeler hen til Køkkenlemmen.

— Nej, hun er ung!

— Og hendes Forældre? fortsætter Værten.

— Faderen synes at være Gørtler i Ørebro!

— Nej, sikken en Skælm! udbryder Værten.

— Ja, det var det, jeg altid sagde, siger Boghandleren, den Karl var som skabt til at gifte sig.

— Det er vi vel i og for sig allesammen, siger Værten, og den Ting er sikker, ingen undgaar sin Skæbne!

Efter at have afleveret denne uomstødelige Sandhed begiver han sig igen hen bagved Disken.

Da man havde beroliget sig med, at der ikke var Penge, begyndte man at anstille Betragtninger over, hvad de skulde „leve af“. Og Boghandleren gør et Overslag over Magisterens Løn, og „hvad han kan fortjene ved Timeundervisning“. Efter at det Spørgsmaal er afgjort, vil Værten have Rede paa Detaljerne. „Hvor fandt han hende? Er hun lys eller mørk? Er hun forelsket i ham?“ Dette sidste Spørgsmaal anses ikke for at være saa ganske af Vejen, og Boghandleren „tror det nok“, for han saa, hvordan hun hængte paa hans Arm iaften udenfor et Butiksvindu i Arsenalgade. — Ja, men at han, saadan en Træklods, kunde gaa hen og forelske sig! Det var ganske ubegribeligt. Hvordan en Ægteemand mon han vil blive? Værten vidste, at han var ganske „forbandet“ vanskelig med Hensyn til Mad, og det maa man ikke være, naar man vil gifte sig. (Her skelede han til Køkkenlemmen). Og saa vil han svært gerne have sig en Toddy om Aftenen. Troede han maaske, man fik Lov at drikke Toddy hver Aften, naar man var gift? Og saa kunde han ikke lide Børn! Pfu, fløjtede han, det gaar aldrig godt! — Tro mig, det gaar aldrig godt! Og saa skal jeg sige Dem en anden Ting, mine Herrer, (her rejste han sig, saa sig om og vedblev

hviskende), jeg tror, Fanden ta' mig, at han havde et eller andet Hm-Hm-Forhold, den gamle Hykler! Kan De ikke huske, mine Herrer, den Aften med — hihihihi — Natskjorten! Hæhæhæ, pfu! Han var god nok, den Filur! Pas bare paa, Fru Blom, man maa være paa sin Post! Man har sét det, der var værre! Ikke mine Ord igen!

Hvordan det nu var eller ikke var, sikkert var det, at Magisteren var forlovet, og at han agtede at gifte sig om to Maaneder.

Hvordan det siden gik, kommer ikke denne Historie ved, og det er desuden vanskeligt at faa rigtig Besked om, hvad der skér indenfor Hjemmets Klostermure, hvor Tavshedsløftet temmelig nøje overholdes.

Saa meget er vist, at Magisteren aldrig siden blev set paa en Kafé. Boghandleren, der en Aften havde mødt Magisteren ene paa Gaden, havde faaet en længere Forelæsning om, at han burde gifte sig. Ja, Magisteren havde brugt stærke Ord imod Ungkarlene og sagt, at det var nogle Egoister, at de ikke vilde forplante sig, og at der skulde være høj Skat paa saadan nogle Fyre, thi alle indirekte Skatter ramte først og fremmest Familiefaderen; ja, han gik saa vidt, at han fordrede, at Loven skulde straffe det, at være Ungkarl, som „det Brud imod Naturen“, det er. Boghandleren, der havde en god Hukommelse, udtrykte sine Betænkeligheder ved at forene sin Skæbne med en „Gaas“, hvortil Magisteren svarede, at hans Kone var det intelligenteste Kvindemenneske, han kendte.

To Aar senere havde Polakken set Magisteren

og hans Kone i Teatret, og han „sintes, at de saa lykkelige ud, usch!“

Tre Aar senere var Værten en Sankt Hans Dag paa Skovtur til „Mariefred“. Derude ved Slottet i det Grønne havde han truffet Magisteren, trækkende en Barnevogn, bærende en Madkurv og ledsaget af en hel Karavane af Herrer og Damer, der syntes at „være fra Landet af“. Magisteren havde efter Middagen sunget og sprunget Buk med de unge Herrer. Han saa ti Aar yngre ud og opførte sig som en ren Kavalier over for Damerne. Værten, der befandt sig lige ved Siden af Selskabet, havde under Middagen hørt en lille Dialog mellem Herren og Fruen. Da Fruen pakkede et Fad Krebs ud af Madkurven, havde hun bedt Albert ikke at blive vred, men det havde været hende ganske umuligt at faa Hunkrebs, skønt hun havde været hele Munkebroen igennem. Og saa havde Magisteren taget hende om Livet og kysset hende og sagt, at han spiste lige saa gerne Hankrebs, og han var henrykt over det, som det var. Og da saa den Lille i Vognen begyndte at skrige, havde Magisteren taget hende op og baaret hende, til hun tav stille igen. Naa, det var jo altsammen Smaating, men hvordan Folk kunde leve som gifte, naar de næppe kunde klare sig som Ungkarle, det var en Gaade. Men det saa ud, som om Børnene, naar de kom til Verden, førte Mad med sig, det saa saadan ud!

ERSTATNING.

Han regnedes for en Begavelse i sin Tid, da han gik paa Universitetet, og der var ingen, der tvivlede om, at han vilde drive det til noget. Da han var blevet juridisk Kandidat, maatte han imidlertid tage til Stockholm for at søge Ansættelse. Disputatsen blev udsat. Han var meget ærgerrig, men savnede Formue. Derfor havde han besluttet at gøre et rigt og fornemt Parti. Man saa ham, af den Grund, baade i Uppsala og senere i Stockholm i det finest mulige Selskab. I Uppsala drak han, som ældre Student, altid Dus med de nyankomne adelige, og disse følte sig bærede ved den Opmærksomhed, han som den ældre viste dem. Saaledes knyttede han „madnyttige“ Bekendtskaber, og om Sommeren var han altid Gæst paa Forældrenes Gaarde.

Her gik han paa Jagt. Han havde selskabelige Talenter, spillede og sang og forstod at underholde Damerne og var derfor velsét. Hans Toiletter antydede en større Elegance, end han havde Raad til, men han laante aldrig Penge af adelige eller Venner. Han havde oven i Købet købt to værdiløse Aktier i

„Kropp og Wäng“, og han huskede altid at meddele, naar han skulde til Generalforsamling.

Han havde to Somre igennem gjort Kur til en adelig Frøken, med nogen Jordejendom, og man talte allerede om hans Chancer, da han pludselig forsvandt fra den fornemme Verdens Horisont og forlovede sig med en fattig Pige, hvis Fader var Bødker, uden Jordejendom.

Hans Venner kunde ikke begribe, hvorfor han saaledes vilde staa sig selv i Lyset. Han, der allerede saa godt havde spændt for, han, der rent ud sagt havde det paa Gaffelen og bare behøvede at aabne Munden. .Ja, han forstod det heller ikke selv, hvordan hans mangeaarige Planer saa hurtigt kunde knuses af et lille Pigeansigt, som han flygtigt havde sét paa en Damper. Han var forgjort, han var besat. Han spurgte sine Venner, om de ikke syntes, hun var køn. Nej, det kunde de ærlig talt ikke se.

Men hun var intelligent. Se blot paa hendes Øjne! De talte. Vennerne kunde ingenting se og endnu mindre høre, for Pigen sagde aldrig noget.

Han kom hver eneste Aften hjem til Bødkeren, en svært intelligent Karl, Fanden ta' mig! Han laa paa Knæ, en Reminiscens fra Herregaardene om Sommeren, og holdt Garn; han sang for hende, spillede, talte om Teater og Religion, og han læste altid et bekræftende Svar i hendes dybe Øjne. Han skrev Vers til hende og lagde sin Lavrbærkrans, sine ærgærrige Drømme, ja, sin Afhandling for hendes Fødder. Og saa giftede han sig.

Bødkeren drak ved Brylluppet mere, end han

kunde taale, og holdt en uanstændig Tale for Pigerne; men Overretssagføreren fandt saa megen Natur, saa megen Elskværdighed i den Gamles Optræden, at han i Stedet for at lægge en Dæmper paa ham, netop opmuntrede ham til at blive ved. Han befandt sig saa vel blandt disse usammensatte Mennesker, hvor man helt kunde være sig selv.

— Se det er Kærlighed, sagde hans Venner. Det er dog noget mærkeligt noget med den Kærlighed!

Og saa var de altsaa gift. En Maaned, to Maaneder. Og han var saa lykkelig. Om Aftenen sad de alene sammen, og han sang om „Rosen i Nordanskog“; det var hendes Yndlingsang. Og han talte om Teater og Religion, og hun sad saa andægtig og lyttede til! Men hun sagde aldrig noget, hun var altid af hans Mening og sad og syede Antimakassarer.

Den tredje Maaned genoptog han sin gamle Vane: at sove til Middag. Konen vilde sidde ved Siden af ham, thi hun kunde ikke være alene. Det generede ham, for han følte en levende Trang til at være alene med sine Tanker.

Sommetider gik hun ham i Møde paa „Norrbro“ om Middagen, og da var hun glad og stolt ved at se, hvordan han løb fra sine Kammerater og over til hende. Og saa førte hun ham med sig hjem i Triumf; han var udelukkende hendes!

Den fjerde Maaned begyndte han at blive træt af at synge „Rosen i Nordanskog“. Den var saa for-tærsket! Saa tog han en Bog, og saa sad de tavse.

En Aften skulde han hen til et Møde angaaende et Dødsbo med efterfølgende Sexa. Det var den første

Aften, han ikke var hjemme. Konen skulde invitere en Veninde hjem og saa gaa i Seng uden at vente paa ham, for det vilde nok trække længe ud.

Veninden kom og gik igen Klokken ni. Fruen satte sig ind i Dagligstuen og ventede, for der var ikke Tale om, at hun vilde gaa i Seng, før han kom hjem. Hun havde ingen Ro paa sig til at sove.

Og saa sad hun dèr alene i Lejligheden. Hvad skulde hun gøre? Pigen var gaaet i Seng, og der blev stille i Huset. Uhret tikkede og tikkede; men Klokken var ikke mere end ti, da hun træt lagde sin Antimakassar til Side. Hun gik omkring og flyttede paa Tingene og var nervøs. Saadan var det at være gift. Rives ud af sine Omgivelser og blive anbragt i tre tomme Værelser, indtil Manden kom hjem halvfuld og raa. Men han elskede hende jo, og han var jo nødt til for Forretningernes Skyld at være ude iaften. Hun var et Fæhoved, at hun ikke strax havde tænkt paa det. Men elskede han hende endnu? Havde han ikke forleden Dag undslaaet sig for at holde Garn for hende, det var han dog før saa villig til, inden de blev gift. Havde han ikke igaar Middags set ligesom misfornøjet ud, da hun kom og hentede ham! Og selvom han ogsaa skulde til dette Møde iaften, saa var det jo ikke nødvendigt at gaa med til Sexaen.

Da hun var færdig med disse Spekulationer, var Klokken kun halv elleve. Hun undrede sig over, at disse Tanker ikke tidligere var faldet hende ind. Og saa troppede de mørke Tanker op igen og defilerede endnu en Gang forbi. Men nu var Forstærkningen

ankommet. Han talte sjældent til hende mere. Han sang aldrig, og Klaveret stod lukket. Han havde løjet; da han sagde, at han sov til Middag, for han laa og læste en fransk Roman.

Han havde løjet for hende!

Klokken var kun halv tolv; Stilheden var uhyggelig. Hun aabnede Vinduet og kiggede ned paa Gaden. Dèr nede stod to Herrer i Underhandling med to Fruentimmere. Ja, saadan var Mændene! Tænk om han ogsaa! Saa druknede hun sig!

Hun lukkede Vinduet og tændte Lysene i Sovekammeret. „Man skal se, hvad man gør,“ havde han sagt ved en intim Lejlighed. Endnu var alt saa blankt og fint derinde. Det grønne Sengetæppe lignede en nyslagen Eng, og de smaa hvide Puder laa som to Kattekillinger i det grønne; hendes Toiletmøbel skinrede i Polituren; Glasset havde endnu ikke disse grimme Pletter, som det faar af Vandstænk, og Sølvet paa Haarbørsten, Pudderdaasen og Tandbørsten, alt var blankt endnu. Deres Tøfler stod dèr under Sengen, saa stive og nye, som om de aldrig skulde blive nedtraadt. Alting var nyt og pænt endnu, men alligevel var det saa gammelt. Hun kendte alle hans Sange, alle hans Salonnumre, alle hans Ord, alle hans Tanker. Hun vidste paa en Prik, hvad han vilde sige, naar de om Middagen satte sig til Bords, alt hvad han vilde sige, naar de var alene om Aftenen.

Hun var ked af det, træt af det hele. Havde hun elsket ham? Aaja! Ja, vist havde hun det! Men var det det hele, alle hendes Ungdoms Drømme? Skulde det være saadan hele Resten af Livet? Ja!

Men, men, men, de vilde vel faa Børn! Ja, men endnu var der intet, der tydede paa det! Tænk! Saa vilde hun ikke mere være alene; saa kunde han blive væk, saa meget han havde Lyst, for saa havde hun jo altid nogen at tale med, at pusle om. Maaske var det Børn, der manglede. Maaske Ægteskabet virkelig var indstiftet af en anden Grund end den, at en Herre vil holde sig en Dame, som Loven garanterer ham at have i Fred! Javist saa! Men han skulde da elske hende alligevel, og det gjorde han ikke! Og saa gav hun sig til at græde!

Da Manden kom hjem Klokken et, var han ikke det mindste fuld. Men han blev lidt underlig tilmode, da han saa, at Hustruen sad oppe og ventede.

— Hvorfor er du ikke gaaet i Seng? var hans første Hilsen.

— Hvordan skulde jeg kunne sove, naar jeg laa og ventede paa dig?

— Jasaa! Naa, det bli'r jo muntert. Paa den Manér tør jeg jo aldrig gaa hjemmefra mere! Jeg tror ogsaa du har grædt?

— Ja, jeg har grædt, og det har jeg vel ogsaa nok Grund til, naar du ikke — elsker — mig — mere.

— Elsker jeg dig ikke mere, fordi jeg har maattet være en Aften ude i Forretninger?

— En Sexa er ingen Forretning.

— Naa, saadan at forstaa! Nu kan man altsaa ikke gaa ud mere! Det er dog ogsaa Fandens, saa Kvindemennesker er paatrængende.

— Paatrængende! Ja, det saa vi nok igaar Mid-

dags, da jeg mødte dig paa Norrbro. Men jeg skal aldrig gaa ind at møde dig mere.

— Men, min lille Ven, naar jeg gik med min Chef . . .

— Huhuhu! Nu brød Graaden løs, og Fruen fik Konvulsioner. Ud at vække Lina og faa varmet Omslag.

Han græd med! Hjærtets Taarer! Over sig selv, sin Haardhed, sin Usselhed, over Illusionerne, alting! Men det var jo mere end Illusioner. Han elskede hende jo! Gjorde han ikke? Og hun sagde jo, at hun elskede ogsaa ham, nu da han laa paa Knæ ved Sofaen og kyssede hendes Øjne. Ja, de elskede hinanden! Det var bare en Sky, som var trukket over! Stygge Tanker i Ensomheden. Hun skulde aldrig, aldrig sidde alene mere. Og saa sov de ind i hinandens Arme, og hun smilede igen.

Men Dagen efter gik hun ham ikke i Møde. Han lod som ingenting ved Middagsbordet. Han talte meget, men mest for at sige noget, og det lød, som om han sad og talte med sig selv. Om Aftenen underholdt han hende med lange Skildringer af Livet paa „Sjöstaholm“, og hvad Frøknerne sagde til Baronnen, og hvad Grevens Heste hed. Og næste Dag talte han om sin Afhandling.

En Middag kom han hjem og var meget træt. Hun sad i Dagligstuen og ventede paa ham. Hendes Garnnøgle var faldet paa Gulvet. Han gaar forbi og faar Garnet om Foden, rykker Antimakassaren ud af Haanden paa hende og slæber den efter sig. Bliver arrig og sparker den bort; han var for træt til at bøje sig ned og tage den op.

Hun kommer med en eller anden spids Bemærkning om hans Mangel paa Levemaade.

Han svarer, at han ikke har Tid til at tænke paa hendes Skidt, og hun kunde vel for Resten tage sig noget mere nyttigt for. Han maatte tænke paa sin Afhandling, hvis han vilde skabe sig en Fremtid. Og derfor maatte de tænke paa at indskrænke sig.

Nu var det sagt.

Den næste Dag sad Fruen med forgrædte Øjne, og strikkede paa en Strømpe til sin Mand. Han gjorde hende opmærksom paa, at det var billigere at købe vævede Strømper. Da brast hun i Graad. Hvad skulde hun gøre? Lina passede jo Huset, og i Køkkenet var der ikke mere at bestille, end at ét Menneske kunde besørge det. Hun støvede selv af i Stuerne. Vilde han have, de skulde sige Lina op?

— Aanej, nej.

— Hvad var det da, han vilde!

— Det kunde han ikke sige, men noget var der i Vejen. Huset var for dyrt. Deri stak det! Det her gik ikke i Længden, og han fik aldrig sin Afhandling færdig. Og saa Taarer og Kys og stor Forsoning!

Men han begyndte nu at være ude et Par Aftener om Ugen. Forretninger! En Mand maatte vise sig iblandt Folk. Saadan var det nu engang, ellers blev man glemt.

Aa, de lange, lange Aftener. Men Fruen gik altid i Seng nu, og lod som hun sov, naar Manden kom hjem.

Et Aar var gaaet, men der var ikke noget Tegn

til, at der vilde komme Børn. Overretssagføreren syntes, det begyndte at ligne et lille Forhold, han tidligere havde haft med en Dame, han havde „holdt“, med Undtagelse af at dette her var baade kedeligere og mere bekosteligt. Samtalen imellem dem var ophørt, der var kun Husholdningsvrøvlet tilbage. Hun var jo dum, syntes han. Det var jo sig selv, han havde lyttet til, og Dybet i hendes Blikke, det var jo bare det, at hun havde saa store Pupiller, saa ualmindelig store Pupiller. Han talte nu aabent med hende om sin tidligere Kærlighed til hende som om noget forbigangent. Nej, saa stak det atter i Hjærtet, som noget oprørende, ubarmhjærtigt, noget, der aldrig kunde dø. Men af og til raisonneerede han overfor sig selv: Alting paa Jorden er Slid underkastet. Hvorfor skulde da „Rosen i Nordanskog“ være uopslidelig? Naar man havde hørt den trehundrede og fem og halvtredsindstyve Gange, saa var den forslidt, det var der ingen Djævel, der kunde gøre for. Naa! Havde Hustruen Ret, naar hun deraf sluttede, at Kærligheden ogsaa var forslidt. Nej, og et svagt jo! Men tænk, hvis det blot var et Konkubinats. Det var det jo, siden der ikke kom nogen Børn.

En Dag bestemte han sig til at tale med en gift Kammerat; de var jo begge Medlemmer af de giftes Frimurerorden.

— Hvor længe har du været gift, min Ven?

— Sex Aar!

— Synes du, det er kedeligt at være gift?

— I Begyndelsen blev det jo lidt trivielt, men saa snart der kom Børn, kunde man aande igen.

— Nej, mener du det? Det er mærkeligt, at jeg ikke faar nogen Børn.

— Det er ikke din Skyld, men det kan der nemt bødes paa. Send din Kone til Læge!

Han talte fortroligt med Konen, og hun gik til Lægen. Bang! Sex Uger efter var den Ting i Orden.

Nu kom der nyt Liv i Huset! Der var nok at bestille! Børnetøj paa Dagligstuebordet; det blev skjult under Fotografialbum og Poesibøger, naar der kom nogen. — Og saa kom det frem igen, naar det viste sig, at det bare var ham. En Dreng skulde det blive, og saa konfererede han med „Fruen“, og købte Lægebøger og Vugge og Sengeklæder.

Saa kom han! Det var virkelig en Dreng!

Og da han saa „den lille, røde Bavian, der lugtede som Smør,“ ligge ved disse Bryster, der tidligere kun havde været Legetøj for ham, og da han saa den lille Kvinde være Kvinde, og de store Pupiller, der saa' saa dybt paa den lille, som om de saa ind i Fremtiden, saa forstod han, at der alligevel var noget dybt i disse Øjne, dybere end til at forstaa hans Teater og Religion. Og saa flammede alt det gamle, det kære, første gamle op igen, og det kom med noget nyt, noget, som han havde anet, men aldrig forstaaet.

Og hvor hun var sød, da hun kom op igen. Og saa intelligent i alle Ting, der angik den lille.

Og han følte sig, som en Mand. I Stedet for at tale om Grevens Heste og Baronens Kricketpartier talte han fra nu af næsten for meget om sin Søn.

Naar han var ude en Aften, længtes han hjem, ikke fordi hans Hustru sad og ventede ham som den

onde Samvittighed, men fordi han vidste, at hun var alene. Og naar han kom hjem, saa sov de, baade hun og den lille. Han kunde næsten blive skinsyg paa den lille og føle sig tilsidesat, for det var dog godt at kunne tænke paa, at nogen længtes efter en.

Nu maatte han gjerne sove til Middag; og da Harald blev stor nok til at være med inde om Aftenen, blev Klaveret igen lukket op, og „Rosen i Nordanskog“ sunget, thi den var splinterny for Harald, og den blev ogsaa ny for den stakkels Laura, der ikke havde hørt den saa længe.

Og der blev aldrig Tid til at brodere mere, men Huset var ogsaa fuldt af Antimakassarer. Men der blev heller ingen Tid til Afhandlingen.

— Den kan Harald jo skrive, sagde Overretssagføreren, for han følte nu, at hans Liv ikke var forbi, naar det var forbi.

Og siden sad de mangen Aften ligesom før og talte sammen, men nu talte de begge to, thi nu forstod hun, hvad de talte om. Hun indrømmede, at hun var et enfoldigt Kræ, at hun ikke forstod sig paa Teater og Religion, men hun havde jo sagt ham det, skønt han ikke vilde tro det. Men nu — troede han det heller ikke.

Og de sang „Rosen i Nordanskog“, og Harald skreg med, og de dansede efter „Rosen i Nordanskog“ og de vuggede efter den, og den blev saamænd aldrig nogensinde forslidt!

RIVNINGER.

Han havde faaet Øjnene op for denne Verdens Dumhed, men han havde ingen Kraft til at trænge igennem Mørket og undersøge, hvor Grunden til dens Dumhed laa; derfor blev han fortvivlet, sønderrevet, zerrissen. Saa kom han til at elske en Pige, der giftede sig med en anden. Han beklagede sig for sine Venner og Veninder, men de lo bare ad ham. Saa gik han alene, „uforstaet“ sin Vej fremad et Stykke. Han tilhørte Selskabet og deltog i dets Fornøjelser, fordi de adspredte ham; men han lagde ikke Skjul paa, at han foragtede dem.

En Aften var han paa Bal. Han dansede med en ung Pige af sjælden Skønhed, hvis Ansigt spillede af Liv. Da Valsen var forbi, stillede han hende opad en Væg. Han maatte tale med hende, men han vidste ikke, hvad han skulde sige. Til sidst brød hans Dame Tavsheden og sagde med et stramt Smil: Baronnen holder meget af at danse? — Nej, aldeles ikke! svarede han. Gør De? — Jeg ved ikke noget mere idiotisk, svarede hun. — Her havde han fundet sin Mand eller rettere sin Kvinde! — Hvorfor danser De da?

spurgte han. — Af samme Grund som De, svarede hun. — De kan gætte mine Tanker? spurgte han. — Det er ikke saa vanskeligt. Folk, der tænker det samme, kender altid hinandens Tanker. — Hm! De er en underlig en; tror De paa Kærligheden? — Nej! — Jeg ikke heller! Men man maa jo i hvert Fald gifte sig! — Ja, jeg begynder at tro det samme! — Skulde De ikke have Lyst til at gifte Dem med mig? — Jo, hvorfor ikke? Vi vilde i hvert Fald aldrig komme op at slaas! — Nej, fy! Men hvorfra véd De forresten det? — Jo, vi har jo de samme Anskuelse! — Ja, men det kan jo nemt blive lidt ensformigt! Vi vil jo aldrig have noget at tale om, for vi kender jo paa Forhaand hinandens Meninger! — Ja, men det vilde da være mere ensformigt at være ugift, saadan . . . uforstaaet! — Det kan De have Ret i! Vil De have Betænkningstid? — Ja, til Kotillon! — Ikke længere? — Nej, hvorfor det?

Han fulgte hende ind i Dagligstuen og gik fra hende. Derpaa drak han et Par Glas Champagne. Ved Souperen sad han og saa paa hende. Hun lod sig opvarte af to unge Diplomater, men han kunde se, at hun foragtede dem; hun behandlede dem som Underofficerer.

Da Kotillon kom, gik han strax hen til hende og overrakte hende sin Buket. — Accepterer De? spurgte han. — Ja, svarede hun. De var altsaa forlovede.

Det var et fornuftigt Parti, sagde man. De var som skabt for hinanden. Samme Samfundsstilling, samme Formue og samme „blaserede“ Syn paa Livet.

Med blaseret mente man, at de ikke brød sig om Baller, Skuespil, Basarer og andre ædle Fornøjelser, der gjorde Livet værd at leve. Og de var som to nyvaskede Tavler, ganske ens endnu, uden nogen somhelst Anelse om, hvorvidt Livet vilde skrive samme Text paa dem begge to. Det faldt dem aldrig ind i Forlovelsestidens Hede at spørge: Elsker du mig, for de vidste jo, at de ikke elskede hinanden, de troede jo ikke paa Kærligheden. De talte kun lidt, men de forstod saa godt hinanden. Og saa blev de gift. Han var altid opmærksom, altid høflig, og de var gode Venner. Barnet bragte ikke nogen Forandring i deres Forhold med Undtagelse af, at de nu fik noget at tale om.

Imidlertid begyndte der hos Manden at ytre sig en vis Virksomhedstrang. Han begyndte at føle et vist Ansvar, og, hvad mere var, Lede ved sin Uvirksomhed. Han var Rentier, men han havde ikke søgt nogen Ansættelse i Statens Tjeneste. Nu begyndte han imidlertid at se sig om efter en eller anden Syssel-sættelse, der kunde fylde Tomheden i hans Liv. Han følte Sjælenes første Morgenskrig, naar de fødes til Verden; havde han ikke ligesom en Pligt til at tage Dél i det store Forskningsarbejde efter Aarsagerne til den menneskelige Elendighed. Han gav sig til at læse, følge med i Politik, og han skrev til sidst en Artikel i en Avis om Undervisningsspørgsmaalet. Følgen blev, at han blev valgt ind i Undervisningskommissionen. Og nu fordybede han sig med dobbelt Iver i Studeringerne; det gjaldt om at komme til Bunds i Problemerne.

Friherreinden laa paa sin Sofa og læste Chateaubriand og Musset. Hun havde opgivet alt Haab om Menneskehedens Forbedring, og det var hende imod, at rode op i alt det Støv og Snavs, som Aarhundreder havde lagt over de menneskelige Institutioner. Hun indsaa imidlertid godt, at hun ikke holdt Trit med Manden. De var som to Væddeløbsheste. De var blevet vejret inden de startede, og det havde vist sig, at de vejede lige meget; de havde lovet at holde Trit med hinanden paa Banen; alt var saa vel beregnet, at de vilde fuldende Løbet paa samme Tid og gaa ud af Kappestriden samtidig. Men nu havde Manden allerede vundet en Hestelængde frem foran hende. Skyndte hun sig ikke, vilde hun sakke agterud.

Dette skete ogsaa! Aaret efter var han Statsrevisor, han rejste bort i to Maaneder, og Friherreinden følte nu, at hun elskede ham, hun følte det ved den Frygt for at miste ham, der ganske havde bemægtiget sig hende.

Da han kom hjem igen, var hun Fyr og Flamme, men han havde Hovedet fuldt af alt, hvad han havde hørt og set paa sin Rejse. Han indsaa nok, at Adskillelsens Stund var inde, men han vilde udsætte det og om muligt forhindre det. Saa begyndte han at vise hende i store, levende Billeder, hvordan det kolossale Maskineri, der hedder Staten, er indrettet; søgte at forklare hende Hjulenes Gang, de uendelige Vexelvirkninger, Regulatorer og Bræmses, daarlige Perpendikler og usikre Ventiler. I Begyndelsen var hun med, men saa blev hun træt. I Følelsen af sin Underlegenhed og Unyttighed kastede hun sig over

Barnets Opdragelse; hun vilde som et Mønster paa en Moder vise, at der dog var noget, hun duede til. Men sligt forstod Manden ikke at paaskønne. Han havde giftet sig med en god Kammerat og havde faaaet en god B o n n e i Stedet. Hvad var der derved at gøre, hvem kunde have forudset det?

Huset var nu altid fuldt af Rigsdagsmænd og Revisorer, og Herrerne sad og diskuterede Politik ved Middagsbordet, medens Fruen indskrænkede sig til at passe paa, at Opvartningen gik upaaklageligt. Baronnen havde dog altid den Omtanke at anbringe en ung Sekretær paa hver sin Side af Værtinden, for at de kunde konversere hende om Teater og Musik, men Friherreinden fik altid Samtalen ledet hen paa Børneopdragelse. Ved Desserten glemte man aldrig at drikke Værtindens Skaal og saa over Hals og Hoved flygte ind i Herreværelset, og rygende fortsætte med Politiken. Friherreinden gik saa ind i Barneværelset; hun følte med Bitterhed, at nu fik han igen Forspring, saa langt et Forspring, at hun aldrig kunde naa ham mere. Om Aftenen arbejdede han meget hjemme, og sad og skrev til langt ud paa Natten, men saa laasede han sig altid inde. Det skar ham i Hjertet, naar han siden saa sin Hustru forgrædt, men de havde jo ingenting at sige hinanden. De havde i Grunden aldrig haft noget at sige hinanden. Men stundom, naar han var led og ked af Arbejdet og mærkede, hvordan hans egen Person stadig blev fattigere, følte han en Tomhed, en Tørhed, en Længsel efter noget varmt, intimt, som han kunde huske, han i sin Ungdom havde drømt om. Men enhver saadan Følelse viste

han fra sig som en Utroskab mod sit Kald, og han havde sin bestemte Opfattelse af sin Pligt overfor sin Hustru. For at gøre Livet mere taaleligt for hende, foreslog han, at hun skulde bede en Kusine, som hun altid snakkede om, og som han aldrig havde set, om at komme og bo hos dem Vinteren over. Det havde længe været Friherreindens Ønske, men nu, da Spørgsmaalet kom paa Tale, vilde hun ikke. Hun vilde absolut ikke. Manden bad hende give en Grund, men hun havde ingen. Dette æggede hans Nysgerrighed, og tilsidst maatte hun bekende, at hun var bange for Kusinen; hun vilde tage hendes Mand fra hende; han vilde blive forelsket i hende. — Det maatte være en underlig Pige, lad os se lidt nærmere paa hende! Friherreinden græd og strittede imod, men Baronен lo, og saa kom Kusinen.

Det var en Middag. Baronен kom hjem træt som sædvanlig, havde glemt Kusinen og sin Nysgerrighed efter at se hende. De gik til Bords. Baronен spurgte hende, om hun holdt af at gaa i Teatret. Nej, det gjorde hun ikke. Hun holdt mere af Virkeligheden end af Skinnet. Hun havde indrettet en Lappestue derhjemme og stiftet en Forening til Fordel for løsgivne Fanger. — Haha! Nu var jo netop Spørgsmaalet om Fængselsvæsnet paa Tapetet. Hun kunde give flere Oplysninger. Og der blev under hele Maaltidet ikke snakket om andet end Fængselsvæsen. Kusinen havde lovet at forfatte et lille Skrift om Emnet, som Baronен saa skulde studere og udarbejde.

Alt, hvad Friherreinden havde forudset, indtraf ogsaa. Hr. Baronен indgik et aandeligt Ægteskab med

Kusinen, og Hustruen var fra nu af ude af Spillet. Men Kusinen var ogsaa smuk, og naar hun bøjede sig ned over Baronens ved Skrivebordet, følte han et varmt Velbehag ved at mærke hendes bløde Arm imod sin Skulder og hendes hede Pande over sin Kind. Og de talte ikke altid om Fængselsvæsen. De talte ogsaa om Kærlighed. Hun troede paa Sjælenes Kærlighed, og hun udviklede saa tydeligt, hun kunde, at et Ægteskab uden Sjælenes Kærlighed var Prostitution. Baronens havde ikke fulgt de nye Anskuelsers Udvikling m. H. t. Kærligheden og syntes, at det var lidt vel meget sagt, men noget var der jo om det.

Kusinen havde imidlertid ogsaa andre Egenskaber, der var uvurdelige i et rigtig aandeligt Ægteskab. Hun holdt af Tobak og kunde røge Cigaretter. Dette havde til Følge, at hun efter Middagen kunde gaa med ind i Herreværelset og snakke Politik. Saa var hun bedaarende. Grebet af smaa Anfald af Samvittighedsnag kunde Baronens saa pludselig rejse sig og gaa ind til Hustruen i Barnekammeret, kysse hende og den Lille og spørge, hvordan de havde det. Og Friherreinden var taknemlig, men hun var ikke lykkelig. Baronens vendte i brilliant Humør tilbage til Selskabet, som efter Opfyldelsen af en Pligt, og dèr blev han. Undertiden følte han sig krænket over, at hun ikke, i sin Egenskab af hans Hustru kunde være med; hun hvilede som en stadig Byrde paa ham og hæmmede ham i hans Arbejde.

Da Foraaret kom, rejste Kusinen ikke hjem, men fulgte med til et Badested. Dèr arrangerede hun en velgørende Forestilling til Fordel for Stedets fattige,

og hun og Baronnen spillede Hovedrollerne, som Elsker og Elskerinde selvfølgelig. Med den lige saa naturlige Følge at Ilden atter fængede, Fængselsspørgsmaalet fik Lov til at holde Sommerferie, og Kærligheden blussede op. Men det var bare aandelig Ild. Fælles Interesser, de samme Anskuelser og maaske ogsaa beslægtede Temperamenter.

Friherreinden havde god Tid at overtænke sin Stilling. En Dag sagde hun til sin Mand at, siden det var forbi imellem dem, var det bedre, de skiltes. Det vilde han i Grunden ikke, og han blev fortvivlet. Kusinen skulde rejse hjem, han vilde vise hende, at han var en Mand af Ære.

Kusinen rejste hjem. Og saa begyndte der en livlig Korrespondance. Friherreinden skulde læse alle Brevene. Hun vilde ikke, men Baronnen forlangte det. Til sidst føjede han hende dog og læste sine Breve selv. Men en skønne Dag indfandt Kusinen sig igen, og nu brød det løs! Baronnen indsaa, at han ikke kunde leve uden hende! Hvad skulde de gøre! Skilles? Det var det samme som at dø! Fortsætte! Umuligt! Opløse Ægteskabet, som Baronnen nu selv kunde indse, var Prostitution, og gifte sig med hinanden? Ja, det var det eneste hæderlige, selv om det nok var pinligt.

Men det vilde hun ikke! Hun vilde ikke have, at det skulde hedde sig, at hun havde lokket en Mand fra hans Kone; og Skandalen, Skandalen!

— Men det var uhæderligt ikke at sige noget til Hustruen, det var uhæderligt at blive ved; man kunde aldrig vide, hvad det vilde ende med!

— Hvad? hvad mente han? Hvad skulde det ende med?

— Det kunde man aldrig vide!

— Aa! Hvor skammeligt! Hvad tænkte han om hende?

— At hun var en Kvinde! Og saa faldt han paa Knæ og tilbød hende og forklarede, at han gav Fanden i hendes Fængselsvæsen og Lappestuer, at han ikke vidste, om hun var den eller den, men han vidste, at han elskede hende! — Men hun foragtede ham og rejste over Hals og Hoved til Paris. Han rejste øjeblikkelig efter og skrev fra Hamborg et Brev til sin Kone, forklarede, at de havde gjort sig skyldig i en Fejltagelse, og at det vilde være umoralsk ikke at rette Fejltagelsen. Forlangte Skilsmisse!

De blev skilt, og et Aar efter var Baronens gift med Kusinen. De fik et Barn. Men det forstyrrede ikke deres Lykke, tværtimod. Saa mange nye Idéer; saa mange stærke Storme, der blæste her ude! Han fik hende til at skrive en Bog om „Unge Forbrydere“. Den blev rasket ned af Kritiken. Hun blev rasende og svor aldrig at skrive noget mere. — Saa tog han sig den Frihed at spørge hende, om hun skrev for at høste Berømmelse, om hun var forfængelig. — Hun svarede med at spørge ham, hvorfor han skrev? — Det gav Anledning til en lille Meningsudvexling. Men det var jo kun forfriskende en Gang imellem at høre en anden Mening, end sin egen. — Sin egen? Hvad mente han med det? Havde hun maaske ikke sine egne selvstændige Meninger. — Det var fra nu af hendes Stolthed at vise, at hun var i Besiddelse af egne

Meninger, og disse maatte derfor altid være forskellige fra Mandens, for at ingen Fejltagelse skulde ske. — Han forklarede hende, at hun maatte have hvilke Meninger, hun vilde, naar hun bare elskede ham. — Elskede? Ja, hvad vilde det i Grunden sige? Han var jo et Dyr, som alle andre Mandfolk, og han havde været falsk overfor hende. Det var ikke hendes Sjæl men hendes Legeme, han elskede! — Ja, det var begge Dele! Hende helt og fuldt. — Aa, hvor havde han været falsk! — Nej, ikke falsk, han havde været Genstand for et Selvbedrag, da han troede, at han alene elskede hendes Sjæl.

De havde gaaet sig trætte paa Boulevarden, og satte sig foran en Café. Hun tændte en Cigaret. Tjeneren kom hen og sagde, temmelig uforskammet, at man røg ikke her. Manden bad om en Forklaring. Tjeneren sagde, at det var et bedre Sted, og at man vilde skræmme Gæsterne bort ved at slæbe „den Slags Damer“ derhen.

De rejste sig, betalte og gik. Baronens var rasende: den unge Friherreinde grædefærdig. — Ja, det var Fordommens Magt! At ryge var af Manden en Dumhed, thi det var dumt at ryge, men af Kvinden en Forbrydelse! Fjærn denne Fordom, hvem der kan! Og hvem der vil! Baronens vilde ikke have, at hans Hustru skulde være det første Offer for den tarvelige Ære, at have brudt med en Fordom. For andet var det jo ikke. I Rusland røg Selskabets Damer mellem Retterne ved store Middage. Folks Begreber forandredes altsaa efter Forholdene. Og alligevel var disse Smaating ikke uden Betydning i Livet, thi Livet be-

staar af Smaating. Havde Mænd og Kvinder samme Uvane, vilde de have lettere ved at omgaas, lære hinanden at kende og komme bedre ud af det! Hvis de fik den samme Opdragelse, vilde de ogsaa have samme Interesser og aldrig skilles, saa længe de levede. — Her stansede Baronnen, som om han havde sagt en Dumhed. Men Friherreinden hørte ikke efter, thi hendes Tanker var stanset ved den Haan, hun havde været Genstand for. — Hun var blevet haanet af en Tjener, vist bort fra bedre Folks Selskab. Der laa noget bagved dette! Det gjorde der bestemt! Man kendte dem i Caféen! Ja, det gjorde man bestemt, for det havde hun ogsaa lagt Mærke til før. — Hvad havde hun lagt Mærke til? — Jo, at man behandlede dem med Ringeagt, hvor de kom. Folk troede ikke, de var gift, fordi de gik med hinanden under Armen og var saa optaget af hinanden. Hun havde baaret paa det længe, men nu kunde hun ikke holde det ud mere. Og hvad betød det imod, hvad hun maatte høre hjemmefra? — Hvad var det, hun maatte høre hjemme fra, som hun ikke havde talt til ham om! — Aa, saadanne Beskyldninger! Saadanne Breve! Anonyme! — Men hvad skulde Baronnen saa sige! Man behandlede ham jo som en Forbryder! Og han havde dog ikke begaaet nogen Forbrydelse! Han havde iagttaget alle Lovens Fordringer og havde ikke begaaet Ægteskabsbrud. Han havde forladt Riget, som Loven foreskrev, ladet sig efterlyse, indgivet Ansøgning om Skilsmisse til det kongelige Konsistorium og faaet den beviliget; Præsteskabet, den hellige Kirke, havde paa stemplet Papir løst ham fra hans tidligere Ægteskabs-

løfte; han havde altsaa ikke brudt det! Man kunde jo løse et helt Folk fra dets Troskabsed til Monarken, naar et Land blev erobret, hvorfor anerkendte Samfundet saa ikke denne Annulering af et Løfte? Havde Samfundet ikke været med, da der blev givet Konsistorium Ret til at opløse Ægteskaber? Hvordan kunde da Samfundet stille sig fordømmende overfor sin egen Lov? Samfundet var altsaa i Strid med sig selv! Ja, han blev behandlet som en Forbryder! Havde ikke Legationssekretæren, hans gamle Ven, da han sendte ham sit og Friherreindens Kort, kun sendt ét Kort til Gengæld! — Naa, men, Friherreinden havde været ude for det, der var værre. En af hendes Veninder i Paris havde lukket Døren for hende, og flere havde sét til den anden Side, naar de havde mødt hende paa Gaden.

Ingen ved, hvor Skoen trykker, uden den, der har den paa! De havde faaet Skoene paa, rene spanske Støvler, og de følte sig i Krig med Samfundet. Selskabet havde desavoueret dem, Selskabet! Denne Samling af Halvkretinere, der i Hemmelighed levede som Hunde, men ærede hinanden, saa længe de ikke gjorde Skandale, det vil sige, var ærlige nok til at opsige Kontrakten, afvente Forfaldstiden og genvinde den Frihed, Loven indrømmede dem. Og dette Selskab, Samfundet par preference, sad dør i sin lønlige Lastefuldhed og uddelte social Anseelse efter en Skala, hvor Ærlighed stod længst under Nul. Samfundet var altsaa et Væv af Løgn! At man ikke havde set det før. Men nu skulde der anstilles Undersøgelser med Hensyn til denne skønne Bygning, og hvordan det stod til med dens Grundvolde.

De havde aldrig været saa ensomme, som da de kom hjem den Dag. Friherreinden blev fra nu af siddende hjemme hos sit Barn, og hun ventede snart sit andet. Men denne Kamp blev hende i Længden for svær, hun var allerede træt deraf! Træt af det hele! I et elegant møbleret, varmt Værelse at skrive om løsladte Fanger og i passende Afstand række dem en velbehandsket Haand, det kunde det gode Selskab nok være med til, men at række Haanden til en Kvinde, der havde giftet sig med en løsladt Ægteemand, det vilde det ikke indlade sig paa. Hvorfor? Ja, hvorfor?

Baronen færdedes imidlertid ude i Livet. I Deputeretkammeret, paa Møder og Forsamlinger, overalt, hørte han vilde Udbrud mod Samfundet. Han læste Aviser og Tidsskrifter, fulgte med i Literaturen og gjorde Studier. Hans Hustru truedes af den samme Skæbne, som hans første Kone: at sakke agterud! Men underligt var det! Hun kunde ikke følge alle Detaljerne i hans Undersøgelser, hun misbilligede meget i de nye Lærdomme, men hun følte, at han havde Ret og arbejdede for en god Sag. Han vidste altid, at han derhjemme havde et „Medhold“, der aldrig svigtede, en Ven, der vilde ham det godt. Deres fælles Skæbne drev dem sammen som skræmte Duer, naar Uvejret nærmer sig. Det kvindelige hos hende, der nu er saa lidt estimeret, og som dog blot er en Reminiscens fra Moderen, den Naturkraft, der er skænket Kvinden, brød nu frem. Den faldt som Varmen fra Arnens Ild i Skumringen over Børnene, som Solskin over hendes Mand, og som Fred over Hjemmet. Han

undrede sig ofte over, at han ikke savnede den Kammerat, som han før havde kunnet tale med om alting, han opdagede, at hans Tanker havde vundet i Styrke, efter at han havde ophørt med strax at snakke dem bort; og han syntes, han havde vundet mere i det stille Bifald, et venligt Nik, et deltagende Haandtryk. Han følte sig stærkere end før og mere fri for Kontrol af sine Meninger; nu var han ensom, men før var han mere ensom; da han bare blev mødt af en gold Modsigelseslyst.

Det var Juleaften i Paris. I deres lille châlet ved Cours la reine var alting bragt pænt i Orden, og et stort Juletræ hentet fra Saint-Germainskoven. Baron og Friherreinden skulde ud sammen efter Frokost og købe Julegaver til de Smaa. Han var noget adspredt, han havde lige ladet et lille Skrift med Titlen „Er Selskabet Samfundet?“ gaa i Trykken. Men han vidste ikke, hvordan det var blevet modtaget. De sad ved Kaffebordet i den smukke Spisestue med Dørene aabne helt ned til Barnekammeret. De hørte, hvordan Ammen legede med Børnene; og Friherreinden smilede af Lykke og Tilfredshed. Hun var blevet saa blid, og hendes Glæde saa tryk. En af de Smaa gav sig til at skrig, og hun rejste sig fra Bordet for at se, hvad der var i Vejen. I det samme kom Tjeneren ind i Spisestuen med Posten. Baron lukkede op for to Pakker med Tryksager. Den første var en „stor, anset“ Avis. Han vendte ud og ind paa den, og hans Blik faldt strax paa en Rubrik med fede Bogstaver: „Varg i Veum!“ Han læste et Par Linier: „Julen var inde! Denne Højtid, elsket af alle rene

Hjerter. Denne Højtid, der holdes hellig af alle kristne Folk, hvor Fred og Forsoning raader blandt alle Mennesker, hvor endog Morderen stikker sin Kniv i Skeden, og Tyven respekterer den hellige Ejendomsret, denne Højtid, der især i Norden paa Grund af de historiske Forudsætninger, de ældgamle Skikke o. s. v. Og saa kommer, som Stanken fra en Kloak, et Individ, der ikke har fundet det under sin Værdighed at bryde de helligste Baand, og udspyr sin Galde over Samfundets mest agtede Medlemmer, en Opførsel, der var dikteret af den lumpneste Hævntvang . . .“ Han lagde Avisen sammen og stoppede den ned i Lommen paa sin Slaabrok. Han lukkede den anden Korsbaands-pakke op. Det var en Karrikatur af ham og hans Hustru. Han lod den gaa samme Vej, som det andet, men i en Fart, for hans Kone kom i det samme ind. Han drak sin Kaffe og klædte sig om, hvorpaa de gik ud at spadsere sammen.

Solen skinnede paa de rimfrosne Plataner paa Champs Elysées, og Place de la Concorde aabnede sig som en stor Oase af Sollys midt i Stenørkenen. Han havde hendes Arm under sin, men han følte det, som om hun støttede ham. Hun talte om, hvad de skulde købe til Børnene, og han svarede saa godt han kunde. Tilsidst afbrød han hende og sagde som à propos ingenting: — Ved du, hvad Forskellen er mellem Straf og Hævn? Nej, det havde hun ikke tænkt over. — Jeg skulde næsten tro, sagde han, at det er saadan: at naar en anonym Avisskriver hævner sig, saa er det Straf, men naar en navngiven Ikke-Avisskriver straffer, saa er det Hævn! Lad os

regne os til de nye Profeter! — Hun bad ham, ikke at forstyrre deres Jul ved at tale om Aviser. — „Denne Højtid,“ gentog han for sig selv, „hvor Fred og Forsoning o. s. v.“

De gik under Arkaderne paa rue de Rivoli, og bøjede af op imod Boulevarderne for at gøre deres Indkøb. De spiste Frokost i Grand Hôtel. Hun var i Solskinshumør og forsøgte at opmuntre ham, men han var stadig lige adspredt. — Tilsidst henkastede han: — Hvordan kan man have ond Samvittighed, naar man har handlet ret. — Det vidste hun ikke! — Var det mon, fordi det gode Selskab opdrog os til at have ond Samvittighed, hver Gang vi rejste os mod det? Ja, sikkert! Hvorfor kunde den, der var blevet krænket af Uretfærdigheden, ikke angribe den? Fordi de, der ikke var krænket, aldrig vilde gaa med, og Selskabet vilde altsaa ikke blive angrebet. Hvorfor havde han ikke angrebet Selskabet tidligere, dengang han selv tilhørte det? Naturligvis fordi han dengang ikke kendte det! Man maatte fjerne sig fra et Billede for at se det under den rette Synsvinkel! — Lad os ikke tale om disse gamle Skader, nu Juleaften. — Ja, det var sandt, det var jo Juleaften, „denne Højtid . . . .“.

Og saa kørte de hjem. Og Juletræet blev tændt, og der straaledede Fred og Lykke fra det, men det mørke Granris lugtede af Begravelse og saa dystert ud, ligesaa dystert som Baronens Ansigt. Men saa kom Ammen ind med de Smaa. Da klarede han op, thi, tænkte han, naar de engang blev voxne, vilde de høste i Glæde, hvad vi har saaet i Taarer, de vil

have ond Samvittighed, naar de bryder Naturens Love; ikke som nu, hvor vi plages af fixe Idéer, der er indterpet os med Rottingslag, og som vi er blevet skræmt til ved Præstehistorier, som er opfundet af Selskabet til Selskabets Fremme. Friherreinden satte sig ved Klaveret, og Pigerne og Tjeneren kom ind fra Køkkenet. Og hun spillede de gamle, vemodige Danse, som er Nordboen saa kære, og Tjenestefolkene dansede med Børnene, men de saa ikke synderlig glade ud. Det var, som om de pligtskyldigst tog Del i en offentlig Gudstjeneste. Saa fik Børnene og Tjenestefolkene deres Julegaver. Og saa skulde de Smaa i Seng.

Friherreinden gik ind i Dagligstuen og satte sig i en Lænestol. Baronnen satte sig paa en Skammel ved hendes Fødder. Og han lod Hovedet synke ned i hendes Skød. Aa! det var saa tungt, saa tungt! Og hun strøg ham over Panden, men sagde ingenting. — Hvad! han græd? — Ja, det gjorde han. Hun havde aldrig set en Mand græde, det var forfærdeligt! Det rystede blot i hele den kraftige Skikkelse, men han snøftede ikke, og der hørtes ikke en Lyd fra ham! — Hvorfor græd han? — Han var saa ulykkelig! — Ulykkelig med hende? — Nej, nej, ikke med hende, men alligevel! — Havde de været slemme imod ham? — Aa, ja! — Vilde han ikke tale om det? — Nej! — Han vilde blot sidde her hos hende! Saadan som han sad hos sin Moder, engang, for længe siden!

Hun kælede for ham, som for et Barn! Hun kyssede hans Øjenlaag og tørrede hans Ansigt med sit Lommetørklæde. Hun følte sig saa stolt, saa un-

derlig stærk, og hun græd ikke; men da han saa hende saaledes, fattede han Mod igen. — At han kunde være saa svag! Det var forfærdeligt, som det i Virkeligheden var svært at have hele denne Opinion imod sig! Troede de selv, hvad de sagde, hans Fjender! Det var uhyggeligt at tænke paa, men det gjorde de vist. Man saa Stene voxe fast i Fyrretræer, hvorfor skulde ikke Meninger kunne voxe fast i Hjerner! — Men hun troede jo, at han mente det vel! — Ja, det troede hun! Men, han maatte ikke blive vred! savnede han ikke sit Barn, det andet! — Jo, men det var der ikke noget at gøre ved! Nej, endnu ikke! Men han og de andre, der arbejdede for de kommende Slægter, de maatte i Fællesskab se at finde en Udvej! Endnu havde han ikke noget Forslag, men stærkere Hoveder end hans, og mange tilsammen, skulde nok engang faa løst det Spørgsmaal, som nu syntes uløseligt. — Ja, kunde de blot! — Men deres Ægteskab, var det nu ogsaa et rigtigt Ægteskab, naar han ikke vilde betro hende sin Sorg? Var det ikke ogsaa Pro...? — Nej, det var et rigtigt Ægteskab, for de elskede hinanden; det havde ikke været saadan i hans første Ægteskab! — Elskede de maaske ikke hinanden? Vilde hun nægte, at de elskede hinanden? — Nej, kære elskede, det vilde hun ikke! — Naa, saa var det jo et rigtigt Ægteskab i Overensstemmelse baade med Gud og Naturen!

NATURFORHINDRINGER.

Hendes Fader havde ladet hende lære Bogholderi, for at hun kunde undgaa Kvindens sædvanlige, sørgelige Lod: at sidde og vente paa at blive gift.

Hun var Bogholder ved Jernbanernes Pakkepostkontor og blev regnet for at være dygtig til sit Arbejde. Hun kunde holde Styr paa Mandfolkene, saa det var en Lyst at se, og hun havde en smuk Fremtid for sig.

Men saa kom der en grøn Jæger fra Landbohøjskolen, og ham blev hun gift med. De vilde ingen Børn have. Det skulde være et aandeligt Ægteskab af den rigtige Slags, Verden skulde faa at se, at Kvinden ogsaa var en Skabning med Sjæl og ikke noget almindeligt Hundyr.

Ægtefællerne traf hinanden om Middagen og om Natten, og det var et sandt Ægteskab, to Sjæles Forening, det var jo ganske vist ogsaa to Legemers, men det talte man naturligvis ikke noget om.

En Dag kom Fruen hjem og fortalte, at Tjenestetiden var blevet forandret. Der var af Rigsdagen sat nogle nye Nattog til Malmø i Gang, og hun skulde

for Fremtiden gøre Tjeneste fra sex til ni om Aftenen. Det var en Streg i Regningen. Han kunde ikke komme hjem før Klokken sex! Umuligt.

Nu maatte de spise til Middag hver for sig, og de traf blot hinanden om Natten. Det var jo noget lidt, syntes han. Og saa var der de lange Aftener!

Han kom og hentede hende. Men han holdt ikke af at sidde paa en Stol i Bagageexpeditionen og blive stødt og puffet af Funktionærer og Dragere. Han var altid i Vejen. Og naar han vilde sige noget til hende, som hun sad dèr med Pennen bag Øret, kunde han blive spist af med et: vær saa venlig af tie stille lidt!

Og saa vendte Dragerne sig bort, og han saa paa deres Rygge, at de grinede.

En Gang imellem hændte det, at en Kontorist meldte hans Ankomst paa følgende Maade: „Fruens Mand venter paa Fruen!“

Fruens Mand, det lød saa fornærmeligt.

Men hvad der ærgrede ham mest var at se, hvordan hun til Sidekammerat ved Pulten havde en ung Springfyr, som kiggede hende lige ind i Øjnene og sommetider lænede sig over hendes Skulder for at se i Hovedbogen, saa hans Hage naaede hendes Bryst!

Og de talte om Faktura og Certifikat og forskellige Ting, der kunde have betydet hvadsomhelst, thi han forstod ikke et Muk af det. Og de konfererede sammen og syntes at være meget mere fortrolige og inde i hinandens Tanker, end Manden og Konen var. Og det var meget naturligt, for hun var mere sammen med den unge Springfyr end med Manden. Og naar Manden saa senere talte om Skovbrug, svarede hun

med Bagagetrafik, thi hvad Hovedet er fuldt af, løber Munden over med. Han begyndte at ane, at det ikke var noget rigtig aandeligt Ægteskab, thi hvis det skulde have været det, maatte han have været ansat i Pakkepostkontoret. Men nu var han jo Forstmand.

En Dag, eller rettere en Nat, meddelte Hustruen, at hun skulde til et Møde næste Lørdag med Kollegerne ved Jernbanen med efterfølgende Sexa. Manden blev lidt underlig ved den Efterretning.

— Gaar du med? var han naiv nok til at spørge.

— Selvfølgelig!

— Ja, men du er jo den eneste Dame mellem saa mange Mandfolk, og naar Mandfolk har drukket, bliver de raa!

— Naa, du gaar maaske ikke til Lærermøder uden mig?

— Jo, men ikke ene blandt lutter Damer!

— Mænd og Kvinder var jo lige, og det undrede hende, at han, der altid havde prædikeret Kvindens Frigørelse, kunde have noget imod, at hun gik med!

Han maatte indrømme, at det var de gamle Fordomme, som stak i ham endnu, og han maatte indrømme, at hun havde Ret, og at han havde Uret, men han bad hende om at lade være; det var ham saa ubehageligt! Han kunde ikke gøre for det.

— Det var inkonsekvent!

— Ja, det var det ogsaa, men der maatte ti Generationer til, for at Individerne kunde arbejde sig bort fra det!

— Ja, men saa skulde han ogsaa lade være at gaa til Møder!

— Det var noget andet, for dèr var der jo kun Mænd! Det var ikke det, at hun gik ud uden ham, men det, at hun som eneste Dame skulde være sammen med alle de Mandfolk.

— Hun vilde slet ikke blive eneste Dame, for Kassererens Kone skulde med i Egenskab af . . .

— Hvad?

— Kassererens Kone!

— Naa, saa kunde han jo ogsaa gaa med i Egenskab af „sin Kones Mand!“

— Vilde han virkelig ydmyge sig saadan og hænge paa!

— Ja, han vilde!

— Han var altsaa skinsyg?

— Ja, hvorfor ikke! Han var bange for, at der skulde komme noget imellem dem.

— Fy, han var skinsyg, hvilken Fornærmelse! Hvilken Skam, hvilken Mistanke! Hvad maatte han ikke tro om hende!

— Det allerbedste! Det vilde han vise hende: hun skulde faa Lov at gaa alene derhen!

— Ja saa, hun maatte virkelig have den Ære! Hvor naadigt!

Hun gik! Og kom hjem ud paa Morgenens! Hun maatte vække Manden og fortælle, hvor morsomt hun havde haft det! Hvor det morede ham at høre! De havde holdt Tale for hende, og de havde sunget Kvarteret, og danset.

— Hvordan var hun da kommet hjem?

— Hr. Glop havde fulgt hende til Gadedøren.

— Det var en rar Historie for ham, hvis nogen

af hans Bekendte havde mødt hans Kone Klokken tre om Morgenens med Hr. Glop under Armen.

— Hvad skulde det kunne gøre? Havde hun et daarligt Rygte maaske?

— Nej, men det kunde hun jo faa!

— Bah! Han var skinsyg, og hvad værre var, han var misundelig. Han undte hende ikke en Fornøjelse. Saadan var det altsaa at være gift! Naar man havde været ude at more sig, saa ventede der en Ubehageligheder, naar man kom hjem! Fy, hvor Ægteskabet var dumt! Og var dette her et Ægteskab! De traf hinanden om Natten, ganske som andre gifte Folk. Og Mændene var alle ens. Opmærksomme før de blev gift, men siden, siden! Han var paa en Prik ligesom alle andre Mænd. Han bildte sig nok ind, at han ejede hende og kunde skalte og valte med hende!

— Han troede, at de engang havde troet, at de vilde komme til at eje hinanden, men han havde taget fejl. Det var hende, der ejede ham, som man ejer en Hund, man altid er sikker paa. Var han andet end hendes opvartende Kavalier, der kom og hentede hende om Aftenen, var han andet end sin Kones Mand? Men hun, vilde hun være sin Mands Kone? Var det Ligestilling?

— Hun var ikke kommet hjem for at kives. Hun vilde altid være hans Kone, og han skulde altid være hendes lille Mand.

— Champagnen virker! tænkte han og vendte sig om mod Væggen.

Hun græd og bad ham være retfærdig, og . . . tilgive hende.

Han gemte sig i Tæppet.

Hun spurgte endnu en Gang, om han ikke vilde være . . . om han ikke vilde have, at hun skulde være hans Kone?

— Jo vist, vilde han det! Men han havde haft det saa skrækkelig kedeligt i Aften, og han vilde ikke have saadan en Aften om igen.

— Ja, men lad det nu være glemt!

Og saa glemte de det da, og hun var igen hans lille Kone.

Den næste Aften, da den grønne Jæger kom hen for at hente sin Kone, var hun ude i Pakrummet. Han var ene i Kontoret og satte sig paa hendes Stol. En Glasdør aabnedes, og Hr. Glop stak Hovedet ind.

— Annchen! Er du her!

Nej, det var hendes Mand!

Han rejste sig og gik sin Vej! Hr. Glop kaldte hans Anna for Annchen og sagde du! Annchen! det var for galt.

Hjemkomsten blev fejret med en større Scene, hvorunder den grønne Jæger blev fuldstændig overbevist om, at hans Teorier om Kvindens Frigørelse var det rene Humbug, siden han ikke syntes om, at hans Kone sagde du til sine Kammerater.

Det værste ved det hele var, at han maatte indrømme, at hans Teorier var det rene Humbug.

— Men der var ingen Mening i, at han var saadan en Vejrhone og skiftede Mening hvert Øjeblik.

— Ja, Gud bedre det! Anskuelserne ændredes efter Virkeligheden, der var saa foranderlig! Men, havde han troet paa et aandeligt Ægteskab tidligere,

saa havde han i hvert Fald fra nu af mistet Troen paa ethvert Ægteskab. Det var jo et Fremskridt i radikal Retning! Og hvad det aandelige angik, saa var hun mere aandelig gift med Hr. Glop, hvis Meninger om Bagagetrafik hun hver Dag og Time blev delagtiggjort i, end med ham, hvis Skovbrug hun aldeles ikke interesserede sig for! Var deres Ægteskab til syvende og sidst aandeligt? Var det virkelig saa aandeligt?

— Nej, ikke mere! Deres Kærlighed var død. Han havde dræbt den, da han opgav deres store Tro, Troen paa . . . Kvindens Frigørelse!

Discussionen blev mere og mere giftig, og den grønne Jæger søgte aandeligt Ægteskab med Skovfogederne og opgav Pakkeposten, som han alligevel aldrig havde forstaaet sig rigtig paa.

— Du forstaar mig ikke, gentog hun atter og atter!

— Det er sgu ogsaa lettere sagt end gjort, svarede han.

En Nat, eller rettere en Morgen, meddelte han, at han skulde ud at botanisere med en Pigeskole. Han var Lærer i en Pigeskole.

— Naa! Det havde han ikke talt om! Store Piger?

— Kolossale! Sejsten til tyve Aar!

— Hm! . . . Det var om Formiddagen?

— Nej, om Eftermiddagen! Og saa skulde de have en lille Sexa paa „Lidingöbro“!

— Hm! Lærerinden skulde vel med?

— Nej! Men hun havde saadan en Tillid til Forst-

kandidaten, fordi han var gift! Der kan du selv se, det kan sommetider være godt for noget at være gift.

Den næste Dag var Konen syg. Kunde han nænne at gaa fra hende?

— Arbejdet frem for alt! Var hun meget syg?

— Aa, saa forfærdelig!

Der blev, trods hendes Protester, sendt Bud efter Lægen. Han erklærede, at det ikke var noget videre, og at Manden godt kunde gaa!

Hen ad Morgenen kom den grønne Jæger hjem! Næ, hvor han var glad! Og som han havde moret sig! Du milde Gud og Skaber! Hvor var det længe siden, han havde haft saa fornøjelig en Dag!

Da brød det løs: Huhuhuhuhu! Den Kamp var hende for haard! Og han maatte sværge paa, at han aldrig vilde elske nogen anden end hende! Aldrig!

Og saa Kolvulsioner og Vinaigre!

Han var for ædelmodig til at gaa i Detaljer med Hensyn til Sexaen paa Lidingöbro, men han kunde ikke dy sig for at gentage sin gamle Lignelse, med at han var hendes Hund, og han tillod sig at henlede hendes Opmærksomhed paa, at Kærlighed har ikke saa lidt med Ejendomsret at gøre — selv for Kvindens Vedkommende. Hvad græd hun for? Det samme, som han bandede over, naar hun var ude med tyve Mandfolk! Frygten for at miste ham! Men man kan ikke miste andet end, hvad man ejer! Ejer!

Og saa lappede de atter sammen paa deres Forhold. Men Pakkepostkontoret og Pigeskolen stod med deres Saxe og klippede itu, efterhaanden som det blev

riet sammen, det var ikke egentlig noget harmonisk Ægteskab.

Og saa blev Konen syg.

Hun maatte bestemt have forløftet sig paa en Pakke. Hun var saa ivrig og kunde ikke holde ud at se paa, hvordan Folkene stod og smølede med det! Hun skulde altid selv tage fat. Det var sikkert Brok! Det var noget haardt at føle paa, sagde Jordemoderen.

Hvad skulde hun nu stille op? Hvor var hun vred! Vred paa ham, thi det var sikkert bare Ondskabsfuldhed af ham! Hvordan skulde det gaa med hende og hendes Fremtid. De maatte sætte Barnet paa et Børnehjem. Det havde Rousseau gjort. Han var iøvrigt et Fæhoved, men i det Stykke havde han Ret.

Og saadan nogle Ideer hun fik! Jægeren maatte holde op med Pigeskolen øjeblikkelig, øjeblikkelig!

Men det værste af det hele! Hun kunde ikke gaa i Pakrummene mere. Hun maatte sidde oppe paa Kontoret og skrive. Og det allerværste: hun fik en Medhjælper, hvis hemmelige Opgave det var, at erstatte hende, naar hun skulde til at ligge.

Og Kammeraterne var ikke mere som før. Og Folkene grinede. Hu, hun vilde gemme sig, saa skamfuld var hun. Gemme sig i sit Hjem og hellere lave Mad end gaa der og være til Nar. O, hvilke Afgrunde af Fordomme skjuler der sig ikke i Menneskenes falske Hjerter.

Den sidste Maaned tog hun Permission. Hun orkede ikke at gaa fra og til „Ladugårdslandet“ fire Gange om Dagen. Og saa blev hun sulten midt om

Dagen og maatte have Bud efter Smørrebrød. Og sommetider var hun syg og maatte afsides. Hvilket Liv! Hvilken ynkelig Lod Kvinden havde faaet!

Saa kom den Lille!

— Skal vi sende den paa Børnehjem? sagde Jægeren.

— Aa, han havde da ikke Hjerte skabt i Livet.

— Jo, det havde han da rigtignok!

Og den Lille blev hjemme.

Men saa kom der et meget høfligt Brev fra Trafikbestyrelsen, som spurgte, hvordan det stod til med den lille Frue!

Hun havde det godt og meldte sig til Tjeneste iovermorgen. Hun var lidt mat i det og maatte køre derhen. Men hun vilde snart blive rask igen. Hun sendte en Løbedreng hjem, først to Gange om Dagen og saa hver anden Time, for at spørge, hvordan den Lille havde det. Og naar hun saa hørte, at den Lille havde skreget, blev hun ganske vild og løb hjem. Og Medhjælperen var rede til at erstatte hende. Bestyrelsen var meget høflig og sagde ingenting.

En Dag opdagede Fruen, at Ammen ikke havde mere Mælk, og at den Tøjte ikke havde sagt noget om det af Frygt for at miste sin Plads. Hen at forlange Permission for at finde en ny Amme! De var allesammen ens. Lutter raa Egoister uden Interesse for fremmede Folks Børn. Aldrig kunde man stole paa dem!

— Nej, sagde Manden, i de Dele kan man blot stole paa sig selv!

— Du mener, at jeg skal opgive min Plads?

— Jeg mener, at du gør, som du vil!

— Og blive din Slavinde!

— Nej, det mener jeg aldeles ikke!

Den Lille blev syg, som alle smaa Børn bliver. Den skulde have Tænder! Permission paa Permission! Den Lille fik Tandkrampe! Vaage om Nætterne, op til Arbejdet om Morgen, søvnig, træt, urolig, og saa Permission. Den grønne Jæger var flink, og han gik og bar den Lille om Natten, men sagde aldrig noget om Konens Plads.

Men hun kendte hans Tanker. Han gik bare og ventede paa, at hun skulde blive hjemme; men han var fask, og derfor tav han. Hvor de Mænd dog er falske! Hun hadede ham, og hun vilde hellere dræbe sig selv end opgive sin Plads og blive hans Slavinde.

Jægeren havde nu fuldstændig opgivet ethvert Haab om Kvindens Emancipation fra Naturlovene, under de nuværende Forhold, var han klog nok til at tilføje.

Da Barnet var fem Maaneder gammel var Konen igen i velsignede Omstændigheder. Du milde Gud og Skaber!

— Ja, — se, naar det først begynder, saa er Fanden løs!

Jægeren maatte genoptage sin Undervisning i Pige-skolen for Udkommets Skyld, og nu — nu strakte Fruen Gevær!

— Jeg er din Slavinde, udbrød hun, da hun kom hjem og havde taget sin Afsked, jeg er din Slavinde.

Ikke desto mindre er det Konen, der styrer Huset,

og Manden afgiver hver en Øre under hendes Laas og Lukke. Naar han vil have en Cigar, saa kommer han og holder en lang Tale, inden han vover at komme frem med sin Begæring. Hun siger aldrig nogensinde nej, men han føler det alligevel lidt pinligt at tigge hende om de Par Skilling. Og Møder maa han gaa til, men han maa ikke gaa med til Sexa bagefter, og det er forbi med at botanisere med Pigerne.

Han savner det heller ikke saa meget, for han synes det er meget morsommere at lege med Børnene!

Kammeraterne siger, at han er under Tøflen, men det ler han bare ad og siger, at han har det bedst saaledes, hans Hustru er fornuftig og flink.

Men hun paastaar stadigvæk, at hun er hans Slavinde, og det er hun ogsaa, det er hendes eneste Trøst i Sorgen, det lille Skind!

ET DUKKEHJEM.

De havde været gift i sex Aar, men de var som et Par nyforlovede. Han var Kaptajn i Marinen og var ude at sejle et Par Maaneder hver Sommer og havde to Gange været paa Langfart. De var saa velgørende disse smaa Expeditioner; havde der vist sig Tegn til Muggenhed under Vinterens Indeliv, saa friskede saadan en Sommerudflugt op paa Forholdet. Under sin første Udflugt skrev han formelige Kærlighedsbreve til Hustruen, og han kunde ikke møde en Sejler ude til Søs, førend han strax lod signalere Post! Og naar han tilsidst fik de svenske Skær i Sigte, vidste han ikke, hvordan han hurtigt nok skulde faa hende at se. Men det vidste hun. Ved Landsort fik han Telegram, at hun vilde tage imod ham ved Dalarø. Og saa, naar de kastede Anker udfor Jutholmen, og han saa et lille blaåt Lommetørklæde paa Gæstgivergaardens Veranda, saa vidste han, at det var hende. Men der var saa meget at tage Vare paa ombord, og det blev Aften, inden han kunde gaa i Land. Men naar han saa kom med Giggen, og Pligthuggeren holdt an ved Kajen, og han saa hende

paa Broen, lige ung, lige smuk og frisk, saa var det som at leve sin første Bryllupstid om igen. Og naar de kom op paa Gæstgivergaarden, hvilken lille Soupé havde hun saa ikke forstaaet at arrangere i de to smaa Værelser, hun havde bestilt! Og alt det, de havde at tale om! Om Rejsen, om de smaa, om Fremtiden! Og saa gnistrede Vinen, og Kyssene smældede, og man hørte Tappenstreg udefra Vandet. Men det kom ikke ham ved, han skulde ikke gaa før Klokken et. Hvad? Skulde han gaa?

— Ja, han maatte sove ombord, men naar bare han var hjemme til Réveillen, saa var det godt!

— Hvornaar var Reveillen da?

— Klokken fem!

— Fy, saa tidligt!

— Men hvor vilde hun sove inat?

— Det fik han ikke at vide!

Saa gættede han sig til det, og han vilde se, hvor hun boede. Men hun stillede sig foran Døren! Han kyssede hende og tog hende paa Armen som et Barn, og saa aabnede han Døren.

— Uf, sikken en stor Seng! Det er jo en ren Barkasse! Hvor havde hun faaet fat paa den?

O Gud, hvor hun rødmede. Men hun havde jo forstaaet hans Brev saadan, at de skulde „bo“ paa Gæstgivergaarden.

— Javist skulde de bo der, skønt han maatte være ombord til Reveillen, denne forb. Morgenbøn, den kunde de ogsaa gærne spare ham for!

— Hu, hvor han dog snakkede!

— Nu skal vi have Kaffe og lidt Fyr, for Lagenerne

var klamme at føle paa! Saadan en lille, fornuftig Skælm hun var, at hun havde skaffet saadan en stor Seng! Hvor havde hun faaet fat paa den?

— Hun havde slet ikke faaet fat paa den!

— Nej, det kunde han nok forstaa!

— Han var saa forfærdelig dum!

— Var han saa forfærdelig dum? Og han tog hende om Livet.

— Nej, nu skulde han være ordentlig!

— Ordentlig; det var nemt nok at sige!

— Nu kommer Pigen med Brændet!

Da Klokken slog to, og det begyndte at brænde i Øst over Hav og Skær, sad de ved det aabne Vindu. Det var jo, som om hun var hans Elskerinde og han hendes Elsker. Var det ikke? Og nu skulde han forlade hende! Men han skulde komme igen Klokken ti til Frokost, og siden vilde de sejle. Saa satte han Kaffe over paa sit Rejsekogeapparat, og saa drak de Kaffe ved Solopgang og Maageskrig. Dør ude paa Strømmen laa Kanonbaaden, og han saa Falderebsvagtens Huggertter blinke nu og da. Det var tungt at skilles, men det var godt at vide, at de snart skulde ses igen. Og saa kyssede han hende for sidste Gang, spændte Sabelen om Livet og gik. Og da han kom ned paa Broen og raabte „Baad ohøj!“, gemte hun sig bag Gardinet, ganske som om hun skammede sig. Men han tilkastede hende Slængkys med begge Hænder, lige til Matroserne kom med Giggen. Og saa et sidste „sov godt og drøm om mig,“ og da han midt ude paa Vandet vendte sig om og satte Kikkerten for Øjet, kunde han endnu se en lille Skik-

kelse med sort Haar inde i Værelset, og Solen lyste paa hendes Linned og hendes bare Skuldre, og hun lignede en Havfrue.

Og saa blev der blæst Reveille. Signalhornets lange Toner rullede mellem grønne Øer ud over det blanke Vand og kom igen bag Granskove ad andre Veje. Og saa alle Mand paa Dækket og Fader vor og Jesus o lad mig begynde. Det lille Klokketaarn paa Dalarø svarede med en kort Ringning, thi det var Søndagmorgen. Og saa kom der Kuttere sejlene for Morgenbrisen, Flagene vajede, der smældede Skud, lyse Sommerkjoler skimtedes inde paa Molen, Dampere med den røde Vandgang kom ind fra Utøen, Fiskerne tog deres Garn ind, og det lyste af Sol over det blaa, krusede Vand og over de grønne Kyster.

Klokken ti lagde Giggen ud og gik med sex Par Aarer mod Land. Og saa havde de hinanden igen. Og da de spiste Frokost i den store Spisesal, hviskede de andre Gæster indbyrdes: er det hans Kone? Han talte halvhøjt som en Elsker, og hun slog Øjnene ned og smilede eller tjattede ham over Fingrene med Servietten.

Baaden laa klar ved Broen, og hun skulde sidde til Rors. Han passede Fokken. Men han kunde ikke faa Øjnene fra hendes lyse, sommerklædte Skikkelse, med det høje, faste Bryst, den lille beslutsomme Mine og det stærke Blik, der saa op imod Vinden, medens den hjorteskinsbehandskede Haand holdt Storskødet. Han vilde bare snakke og kludrede flere Gange, naar de skulde krydse. Saa fik han en Røffel som en Skibsdreng, og det morede ham saa uendeligt.

— Hvorfor tog du ikke den Lille med? spurgte han for at drille hende.

— Hvor vilde du i Grunden have, jeg skulde have anbragt hende?

— I den store Barkasse selvfølgelig!

Og saa lo hun, og han syntes, det var saa morsomt, at se hende le paa den Maade!

— Naa, hvad sagde saa Værtinden i Morges? fortsatte han.

— Hvad mener du?

— Havde hun sovet godt inat?

— Ja, hvorfor ikke det?

— Aa, jeg véd ikke, men der kunde jo have været Rotter, der havde gnavet i Gulvbrædderne eller et Vindu, der havde staaet og smækket; man véd aldrig, hvad der kan forstyrre en gammel Jomfrus gode Søvn.

— Hvis du ikke tier, gør jeg Skødet fast og sejler dig i Søen.

De landede paa en Holm og tog en Middags-højde fra en lille Kurv; og saa skød de til Maals med Revolver. Derpaa satte de Medestangen ud og lod, som om de medede, men de fik ikke Bid, og saa sejlede de igen. Ud paa Fjordene, hvor de jog Edderfuglene op, ind i Sunde, hvor Gedderne slog i Vandet, og saa ud igen, og han blev aldrig træt af at se paa hende, snakke med hende og kysse hende, naar han kunde se sit Snit.

Saadan traf de hinanden dér paa Dalarø sex Sommere, og altid var de lige unge, altid lige tossede, og de var lykkelige. Om Vinteren sad de paa Skibs-

holmen i deres smaa Kahytter. Og saa riggede han Skibe til Drengene eller morede dem med Eventyr fra Kina og Sydhavsøerne, og Konen sad og hørte efter og maatte le ad hans dumme Historier. Og det var et henrivende Værelse, der ikke lignede noget andet. Der hængte japanske Parasoller og Rustninger, ostindiske Miniaturpagoder, australske Buer og Lan-ser; Negertrommer og tørrede Flyvefisk, Sukkerrør og Opiumspiber. Og Papa, der begyndte at blive lidt sær, kunde ikke fordrage at være hjemmefra. Sommetider spillede han Triktrak med Avditøren og sommetider fik de sig en lille Vira *) og en maadeholden Toddy. Tidligere plejede Konen altid at spille med, men nu da de havde fire Børn, havde hun ikke Tid, men hun sad gjerne en Stund og kiggede i Kortene, og naar hun kom til Pappas Stol, tog han hende om Livet og spurgte hende, om han skulde byde paa disse her Papirer.

Korvetten skulde ud og være væk i sex Maaneder. Kaptajnen syntes, det var skrækkeligt, for Børnene var nu store, og Mamma havde lidt svært ved at passe den vidtløftige Menage. Og Kaptajnen var ikke mere saa ung og fuldt saa lebendig som før, men — der var ikke noget at gøre ved det, og saa rejste han. Ved Kronborg affyrede han allerede sit første Brev, der lød, som følger:

„Min lille elskede Toplænte!

Vinden svag S.S.O.t.O. + 10 Gr. Cels., 6 Glas paa Frivagten. Jeg kan ikke sige dig, hvor tungt

*) Et Selskabsspil, der stammer fra Vira i Søndermanland.

det paa denne Rejse føles at være borte fra dig. Da vi kattede Varpankeret udenfor Kastelsholmen (6 og 30 Em. ved stærk N.O.t.N.), var det, som om der sad en Pal i Brystkassen paa mig, og jeg følte det akkurat, som om man havde stukket Kæde ud gennem begge mine Øreklyds. Man siger, at Sømænd har en Forudanelse om Ulykken. Det ved jeg ikke, men inden jeg faar din første lille Billet, er jeg ganz urolig! Ingenting sket ombord, af den simple Grund, at der ikke maa ske noget ombord. Hvordan har I det hjemme? Har Bob faaet sine nye Støvler? Hvordan passede de? Jeg er, som du véd, en daarlig Brevskriver og slutter nu! Med et stort Kys midt paa dette Kryds +!

Din gamle Pal.

P. S. Du skulde se at finde lidt Omgang (kvindeligt naturligtvis!). Og glem ikke at bede Frøkenen paa Dalarø om at forhude den store Barkasse, til jeg kommer hjem! (Vinden øger; vi faar den om i Nord til Natten)“.

Udenfor Portsmouth fik Kaptajnen følgende Brev fra sin Kone:

„Kære gamle Pal!

Her er skrækkelig tomt efter dig, kan du tro! Og svært har det været, for Alice har nu faaet den Tand. Doktoren sagde, at det var ualmindelig tidligt, og det skal betyde (ja, det faar du ikke at vide!). Bobs Støvler passede udmærket, og han

er meget stolt over dem. — Du nævnede i dit Brev, at jeg skulde søge kvindeligt Selskab. Det har jeg allerede gjort, eller rettere sagt, hun har søgt mig. Hun hedder Ottilia Sandegren og har gaaet paa Seminarium. Hun er meget alvorlig, saa Pal behøver ikke at være bange for, at hun skal føre hans Toplænte paa Afveje. Og saa er hun religiøs. Ja, ja! vi kunde nok have godt af at være lidt mere strænge i vor Religion hver især. Hun er en udmærket Kvinde. Og nu slutter jeg for denne Gang, for Ottilia kommer og henter mig. Hun kom netop nu og beder mig hilse dig fra den ubekendte!

Din egen Gurli!“

Kaptajnen var ikke tilfreds med det Brev! Det var for kort og ikke saa fornøjeligt som sædvanlig. — Seminarium, religiøs, alvorlig, og Ottilia; to Gange Ottilia! Og saa tilsidst Gurli! Hvorfor ikke Gullan lige som før! Hm! — Otte Dage senere udfør Bordeaux fik han et nyt Brev, ledsaget af en Bog i Korsbaand. „Kære Vilhelm!“ — Hm, Vilhelm! Ikke Pal mere! — „Livet er en Kamp fra . . .“ Hvad Fanden er det? Hvad kommer Livet os ved! „ . . . Begyndelsen til Enden! Roligt som en Bæk i Kedron . . .“ Kedron! Det er jo fra Bibelen! — „ . . . er vort Liv flydt hen. Vi har gaaet som Søvnngængere over Afgrunde uden at se dem!“ — Seminarium, Seminarium! — „Men saa kommer det etiske“ — Etiske! Ablativ! Hm, hm! — „og gør sig gældende i sine højere Potenser!“ — Potenser?! — „Naar jeg nu vaagner op

af vor lange Søvn og spørger mig selv: har vort Ægteskab været et rigtigt Ægteskab, saa maa jeg med Anger og Blu 'erkende, at det ikke har været saa! Kærligheden er af himmelsk Oprindelse (Matt. XI: 22 o. f.).“ — Kaptajnen maatte rejse sig og have sig et Glas Vand med Rom i, inden han fortsatte. — „Hvor jordisk, hvor konkret har ikke vort været. Har vore Sjæle levet i den Harmoni, hvorum Plato taler (Phaidon, Bog VI Kap. II § 9)? Nej, maa vi svare! Hvad har jeg været for dig? Din Husholderske — og, oh Skam! — Din Elskerinde! Har vore Sjæle forstaaet hinanden? Nej, maa vi svare!“ — Gid Fanden havde alle Otilier og alle Seminarier! Har hun været min Husholderske? Hun har været min Kone og mine Børns Moder! — „Læs den Bog, som jeg her sender Dig! Den vil give dig Svar paa alle Spørgsmaal. Den har udtalt, hvad der har ligget skjult paa Bunden af alle Kvinders Hjerter Aarhundreder igennem! Læs den og sig mig saa, om vort Ægteskab har været et rigtigt Ægteskab! Herom beder dig paa sine Knæ din egen Gurli.“

Dèr var altsaa hans onde Anelser! Kaptajnen var ganske ude af sig selv, og han kunde ikke forstaa, hvad der gik af hans Kone! Dette var værre, end om hun var blevet hellig!

Han rev Korsbaandet op og læste paa Bindet af en hæftet Bog: Et Dukkehjem af Henrik Ibsen. Et Dukkehjem! Ja! Og hvad saa mer! Hans Hjem havde været som et lille, fint Dukkehus, og hans lille Kone havde været hans lille Dukke, og han havde været hendes store Dukke. De havde leget sig frem

over Livets tunge makadamiserede Vej, og de havde været lykkelige! Hvad manglede de da? Hvad ondt havde de bedrevet? Det var nok værd at faa Klarhed over, og det stod jo at læse i denne Bog.

Paa tre Timer havde han læst den! Men hans Forstand stod stille. Hvad kom det her ham og hans Kone ved! Nej! Havde de forfalsket Vexler? Havde de ikke elsket hinanden? Jo! — Han lukkede sig inde i Kahytten og læste Bogen nok en Gang; og han stregede med blaat og rødt, og da det led hen paa Morgenens, satte han sig til at skrive til sin Kone. Og han skrev:

„Et velment lidet Ablativ om Skuespillet, Et Dukkehjem, nedkradset af gamle Pal ombord paa Vanadis i det atlantiske Ocean udfor Bordeaux (lat. 45° long. 16°).

§ 1. Hun havde giftet sig med ham, fordi han elskede hende, og det gjorde hun forbandet vel i, for skulde hun have ventet, til den kom, som hun elskede, saa kunde Resultatet være blevet, at han ikke havde elsket hende, og saa skulde hun have faaet set paa Fanden i en Røstkaus. Thi, at begge er knusforelskede i hinanden, det sker saa yderst sjældent.

§ 2. Hun forfalsker en Vexel. Det var dumt gjort; men hun skal ikke komme og fortælle, at det bare var for Mandens Skyld, thi hun har jo aldrig elsket ham; hvis hun havde sagt, at det var for begges og for Barnets Skyld, saa havde hun talt sandt! Er det klart?

§ 3. At han efter Ballet synes om hende, det beviser blot, at han elsker hende, det er ikke nogen Fejl af ham; men det er en Fejl at fremstille det paa

Teatret. Il y a des choses qui se font mais qui ne se disent point, tror jeg, en eller anden Franskmand siger. Iøvrigt skulde Forfatteren, hvis han havde været retfærdig, have vist os det modsatte Tilfælde: la petite chienne veut, mais le grand chien ne veut pas, siger Ollendorff. (Jævnfør Barkassen paa Dalarø!)

§ 4. At hun, da hun opdager, at Manden er en Pjalt, for det er han, naar han vil tilgive hende, fordi hendes Gavtyvestreger ikke bliver opdaget, vil forlade Børnene, fordi hun ikke er værdig til at opdrage dem, er et mindre skarpsindigt Koketteri. Er hun et Kvæg (for det bliver vel ikke paa Seminarierne lært én, at det er tilladt at skrive falske Vexler), og er han en Oxe, saa burde de fra nu af gaa pænt i Spand sammen. Allermindst skulde hun overlade sine Børns Opdragelse til saadan en Fyr, som hun foragter.

§ 5. Der er altsaa endnu større Anledning for Nora til at blive hos Børnene, siden det har vist sig, hvad hendes Mand er for et Fæ.

§ 6. At Manden ikke hidtil har paaskønnet hende efter hendes sande Værd, det kunde han ikke gøre for, thi sit sande Værd fik hun jo først efter Opgøret.

§ 7. Nora havde hidtil været et Tossehoved, det indrømmer hun selv.

§ 8. Alle Garantier, for at de for Fremtiden skal komme godt ud af det med hinanden, foreligger jo: han er gaaet i sig selv og vil forbedre sig; hun lige-saa! Bon! Lad os give hinanden Næven paa det, saa begynder vi forfra igen! Lige Børn leger bedst! Det er Hip som Hap. Du var et Kvæg og jeg opførte mig som en Oxe! Du, lille Nora, var daarligt op-

draget, og jeg gamle Sjoever havde ikke lært bedre. Beklag os begge! Kast raadne Æg paa vore Opdragere, men lad være med udelukkende at give mig dem i Hovedet. Jeg er, skønt jeg er en Mand, lige saa uskyldig som du! Kanske en lille Smule uskyldigere, thi jeg giftede mig af Kærlighed, du af Økonomi! Lad os derfor være Venner og tilsammen lære vore Børn den dyre Lærdom, Livet har givet os!

Er det nemt at forstaa? All right! — Dette har Kaptajn Pal skrevet med sine stive Fingre og sin træge Forstand!

Og nu, min lille, elskede Dukke, nu har jeg læst din Bog og sagt min Mening. Men, hvad vedkommer den os? Har vi ikke elsket hinanden? Elsker vi ikke hinanden stadig? Har vi ikke opdraget hinanden, og skrubhøvlet Kanterne, for du husker nok, at der var nogle Knaster og Splinter i Begyndelsen! Hvad er saa det for nogle Griller! Ad Helvede til med Ottilier og Seminarier! — Det var en mager Bog, Du gav mig. Den var som et daarlig udstukket Farvand, hvor man kan løbe paa Grund naarsomhelst. Men jeg gjorde Bestik og kortlagde det hele, saa jeg kom ind i smult Vande. Men det gør jeg minsæl ikke om igen. Fanden skulde sidde og knække den Slags Nødder, som er sorte inden i, naar man endelig faar Bugt med dem. Og nu ønsker jeg dig Fred og Lykke og din gode Forstand tilbage. Mine Smaa, hvordan har de det? Du glemte at skrive om dem sidst! Det var vel, fordi du havde nok at gøre med at tænke paa denne Noras velsignede Unger (som kun eksisterer i Bogen!). Græder min Søn, spiller min Lind, synger min Natter-

gal, og danser min lille Dukke? Det skal hun altid gøre, for saa bliver gamle Pal glad. Og nu Gud vel-signe dig, og lad ingen onde Tanker komme imellem os. Jeg er saa ked af det, at jeg ikke kan sige det. Og saa skal jeg sidde her og skrive Recensionsartikler om Teaterstykker! Gud bevare dig og de Smaa, og kys dem midt paa Munden fra din gamle, trofaste Pal.“

Da Kaptajnen havde faaet Brevet sendt afsted, gik han ned i Messen og fik sig en Toddy. — Han havde Lægen med sig. — Hæu, sagde han, har du nogensinde lugtet den Os, der staar af et Par gamle, snavsede Benklæder. Hæu! Surabaja! Skulde Fa'n ta' mig hejset op i Ankergien paa Fortoppen og luftes ud med en klosrebet N.V.t.N. — Lægen forstod ikke et Ord! — Ottilia, Ottilia for —! Hun skulde ha' sin Ranson med en Haandspage! Smid den graa Satan ned paa Banjerne, skalk Lugerne og slip anden Bække løs paa hende. Han vidste nok, hvad det var, saadan en gammel Pebermø trængte til. — Men hvad gaar der af dig, gamle Pal? spurgte Lægen. — Plato! Plato! Jeg gi'r Fa'n i Plato! Ja, naar man i sex Maaneder er paa Søen, saa er det Plato! Saa bliver man etisk! Etisk! Hæu! Jeg vædder et Mærlespiger mod et Par Hexekløer paa at fik Ottilia sin varme Mad, saa Fanden ta' mig om hun talte om Plato mere! — Men hvad er der dog? — Aa! — Det er ingenting. Hør du! Du, som er Læge! Hvordan er det med Fruentimmerne, i Grunden? Hva'? Er det ikke farligt at gaa længe ugift? Bliver de ikke periodevis saadan lidt smaatosede? Hva'? — Lægen afgav sin Betænkning, der

endte med en Beklagelse af, at ikke alle Hunner kunde blive befrugtede. I Naturen, hvor Hannen oftest levede i Polygami, hvad han i de fleste Tilfælde kunde gøre, naar der var Mad nok til Ungerne (undtagen hos Rovdyrene), dèr fandtes der ikke den Slags Abnormiteter som ugifte Hunner. Men i Kulturen, hvor det var et Lykkestræf at faa Brødet til at slaa til, dèr var det almindeligt, især da der var flere Kvinder end Mænd. Man skulde derfor være god imod ugifte Piger, for deres Lod var bedrøvelig! — Ja, man skulde være god! Det var let nok at sige, men naar de ikke selv vilde være gode! — Og saa rykkede han frem med hele Historien og ovenikøbet, at han havde skrevet en Skuespilkritik! — Ak ja, de skriver saa meget Sludder, sagde Lægen og lagde Laaget paa Toddykanden. — Det er Videnskaben, der i sidste Instans afgør de store Spørgsmaal! Videnskaben!

Da Kaptajnen efter sex Maaneders Fravær og en kedsommelig Brevvexling med sin Hustru, der havde taget hans Recension af Skuespillet under skarp Behandling, endelig steg i Land paa Dalarø, blev han modtaget af sin Kone, alle Børnene, to Piger og Ottilia. Hans Kone var øm, men ikke hjærtelig. Hun rakte ham sin Pande frem til Kys. Ottilia var lang som en Stage og havde kortklippet Haar, saa at hun lignede en Svaber i Nakken. Aftensbordet var kedeligt med The. Barkassen blev stuvet fuld af Børn, og Kaptajnen fik et Kvistkammer. Aa, hvor var det forskelligt fra tidligere! Gamle Pal saa saa gammel ud, og han var ogsaa noget flov. Det var det rene Helvede, syntes han, at være gift og alligevel ingen Hustru have!

Den næste Morgen vilde han have sin Kone med ud at sejle. Men Ottilia taalte ikke Søen. Hun havde været saa syg Rejsen herud ad Baggensfjord. Og iøvrigt var det Søndag. Søndag? Der havde vi det! Men de skulde gaa ud at spadsere i Stedet for. De havde nok en Del at tale om! Men Ottilia skulde ikke med!

De gik ud Arm i Arm. Men de talte ikke meget; og det, der blev sagt, var mere Ord til at skjule Tankerne med end Tanker udtrykt med Ord. De kom forbi den lille Kolerakirkegaard og gik ned imod Schweizerdalen. En svag Brise smøg sig ind mellem Granerne, og mellem de mørke Granris lyste Fjorden saa blaa. Saa satte hun sig ned paa en Sten. Og han ved hendes Fødder. Nu gaar den snart af, tænkte han. Og saa gik den af!

— Har du tænkt lidt over vort Ægteskab? begyndte hun.

— Nej, sagde han, som om han i Forvejen havde indstuderet sin Rolle! jeg har blot følt det! Jeg tror nemlig, at Kærligheden er en Følelsessag; man sejler med Landkending og gaar i Havn, men tyr man til Kort og Kompas, gaar man paa Grund.

— Ja, men vores Ægteskab har ikke været andet end et Dukkehjem!

— Vrøvl, med Forlov. Du har aldrig skrevet falske Vexler, du har aldrig fremvist dine Strømper til nogen syfilitisk Doktor, som du gjerne vilde laane Penge af mod Sikkerhed i Naturalier; du har aldrig været saa romantisk stupid, at du gik og ventede, at din Mand skulde gaa hen og angive sig for en Forbry-

delse, som hans Hustru af Dumhed havde begaaet, og som aldrig blev nogen Forbrydelse, da der ikke var nogen Anklager; du har aldrig løjet for mig! Jeg har behandlet dig lige saa hæderligt, som Helmer behandlede sin Kone, da han gjorde hende til sin Sjæls fortrolige, lod hende raisonnere om Bankens Sager, tage sig af Besættelsen af ledige Pladser and so on! Vi har altsaa været Mand og Kone i enhver Forstand, baade gammeldags og nymodens!

— Ja, men jeg har været din Husholderske!

— Vrøvl, med Forlov; du har ikke spist i Køkkenet; du har ikke faaet Pigeløn, du har aldrig skullet aflægge Regnskab, aldrig faaet Overhalinger, fordi det eller det ikke var i Orden! Og synes du mit Arbejde, at hale og brase, stikke Ende og raabe: rap Jer dèr, holde Regnskab med Sild og dele Snapse ud, veje Ærter og prøve Mel, synes du det er mere ærefuldt end at passe paa Pigerne og gaa paa Torvet, føde Børn og opdrage dem?

— Nej, men du faar det betalt; du er din egen Herre; du er Mand, og du styrer!

— Min lille Ven! Vil du have Løn af mig? Vil du være min virkelige Husholderske? At jeg er en Mand, det er et Tilfælde, thi det kan ikke afgøres før i den sjette Maaned! Det er trist, thi det er for Tiden en Forbrydelse at være Mand, men det er ikke en Fejl. Og Fanden staa i den, der hidsede Menne-skehedens to Halvdele op imod hinanden! Han har et stort Ansvar. Styrer jeg? Styrer vi ikke begge to? Foretager jeg mig noget af Vigtighed uden at tage dig med paa Raad! Hva'? Men du, du opdrager dine

Børn efter dit eget Hoved! Kan du huske, dengang jeg vilde have Vugningen afskaffet, som jeg ansaa for forbryderisk, fordi det er at beruse Børnene til at sove. Hvem var det da, der styrede. En anden Gang var det mig, der styrede, næste Gang dig! Nogen Middelvej var der ikke, thi mellem at vugge og ikke vugge var der ingen Mellemting! Det gik jo ogsaa meget godt alligevel, lige til nu! Du har ladet mig i Stikken for Ottilias Skyld!

— Ottilia! Altid Ottilia! Var det ikke dig selv, der sendte mig hende?

— Ikke netop hende! Men nu er det hende, der styrer!

— Alt, hvad jeg holder af, vil du berøve mig!

— Er Ottilia alt? Det ser saadan ud!

— Men jeg kan ikke sende hende bort nu, hvor jeg har engageret hende til at læse Pædagogik og Latin med Pigerne!

— Latin! Ablativ. Herre Jesus, skal de ogsaa ødelægges?

— Ja, de skal vide lige saa meget, som en Mand véd, naar de engang skal giftes, saa det kan blive et rigtigt Ægteskab!

— Men kære, lille du, alle Ægtemænd kan da ikke Latin! Jeg kan jo ikke mere end et eneste Ord paa Latin, og det er Ablativ! Og vi er lykkelige alligevel! Forøvrigt er man jo ved at afskaffe Latin som en Overflødighed for Mænd. Skal I nu gennemgaa den samme Forbandelse! I skulde tage Lære af Exemplet! Er det ikke nok, at man har fordærvet

Mandkønnet; skal man nu ogsaa fordærve Kvindkønnet! Ottilia, Ottilia, hvi gjorde du mig dette!

— Jeg vil ikke tale mere om den Ting! Men vores Kærlighed, Vilhelm, har ikke været, som den burde. Den har været sanselig!

— Men kære Hjærtensven, hvordan skulde vi have faaet Børn, hvis vores Kærlighed ikke havde været sanselig — ogsaa! Men den har ikke blot været sanselig!

— Kan nogen Ting paa en Gang være sort og hvidt! Det spørger jeg Dig om! Svar mig paa det!

— Ja, det kan det; din Parasol er sort udvendig, men hvid indvendig!

— Sofist!

— Hør du, min elskede Ven, tal med din egen Tunge og med dit eget Hjerte og ikke med Ottilias Bøger! Tag din Fornuft fangen og vær dig selv, min egen, lille, elskede Hustru!

— Din, din egen, Ejendom, som du køber med det, du fortjener ved dit Arbejde!

— Ligesom, læg Mærke til Ordene, jeg er din Mand, din egen Mand, som ingen anden Kvinde maa kigge paa, hvis hun ikke vil have Øjnene kradset ud, og som du har faaet forærende, nej, som Erstatning for at han fik dig! Er det ikke partie égale!

— Men har vi ikke leget vort Liv bort? Har vi haft nogen højere Interesser, Vilhelm!

— Ja, vi har haft de højeste Interesser, Gurli; vi har ikke leget altid, thi vi har ogsaa haft alvorlige Timer! Vi har haft de højeste Interesser, man kan

have, thi vi har givet Liv til den kommende Slægt, vi har slæbt og stridt ganske tappert, og du ikke mindst, for de Smaa, der engang skal blive store. Har du ikke været Døden nær fire Gange for deres Skyld! Har du ikke foragtet Nattens Søvn for at vugge dem, Dagens Fornøjelser, for at passe dem; kunde vi ikke have haft sex Værelser og Køkken i Dronningensgade og Tjener i Stedet for at bo i Långa Raden, hvis vi ikke havde haft de Smaa; kunde ikke Gullan have haft Silke og Perler, og gamle Pal været fri for at gaa med Knæ i Buxerne, hvis vi havde ladet være med de Smaa! Er vi saadan nogle Dukker? Er vi da saa selviske, som det bliver paastaaet af gamle Pebermøer, der som oftest blot har vraget Mændene, fordi de ikke har syntes om dem! Se engang paa Aarsagerne til at saamange Piger gaar ugifte! De kan ganske vist alle prale af, at de har haft Tilbud, men vil dog saa gerne være Martyrer! Højere Interesser! Latin! At klæde sig halvnøgen for velgørende Formaal og lade Børnene ligge og skøtte sig selv i deres vaade Bleer! Jeg tror, jeg har højere Interesser end Ottilia, naar jeg vil have stærke, glade Børn, som en Gang i Livet kan udrette, hvad vi ikke naaede! Men det gaar ikke med Latin! Farvel Gurli! Jeg skal paa Vagt! Vil du med?

Hun blev siddende og svarede ikke. Han gik; med tunge Skridt. Og den blaa Fjord blev mørk, og Solen skinnede ikke mere for ham. — Pal, Pal, hvad skal det ende med, sukkede han for sig selv, da han klatrede over Stenten ved Kirkegaarden; jeg vilde ønske, jeg laa der under et Trækors, der nede

blandt Trærødderne; men jeg vilde sikkert ikke faa nogen Ro paa mig, hvis jeg laa alene! Gurli! Gurli!

— Det er lige galt igen, Svigermoder, sagde Kap-
tajnen en Dag i Efteraaret, da han kom op til den
Gamle i Sturegaden.

— Hvad er der nu, kære Ville?

— De var hjemme hos os igaar. Iforgaars var
de hos Prinsessen. Og saa blev lille Alice syg. Det
var et Uheld naturligvis, og jeg turde ikke sende
Bud efter Gurli, for hun vilde bare have troet, det var
Komediespil. Aa! Naar Tilliden en Gang er brudt,
saa . . . Jeg var hos Auditøren forleden Dag og spurgte,
om man ifølge svensk Lov har Ret til at ryge sin
Hustrus Veninder ihjel! Nej, det havde man ikke.
Og havde man det, saa turde man ikke alligevel,
for saa var man leveret med det samme. Det maatte
Fanden ta' mig hellere være en Elsker; ham kunde
man da tage i Nakken og hælde ud. Hvad skal jeg
gøre?

— Ja, ja, det er et vanskeligt Tilfælde, kære
Ville, men vi maa se at hitte paa noget. Du, dit store
Mandfolk, kan jo ikke gaa ugift omkring paa den
Manér!

— Nej, det er jo ogsaa det, jeg siger!

— Jeg sagde et Alvorsord til hende forleden Dag,
at hvis hun ikke var ordentlig, saa kunde det en
skønne Dag ende med, at hendes Mand begyndte at
gaa til Piger!

— Naa, hvad sagde hun saa?

— Hun sagde: at det maatte han gøre, som han vilde, thi sit Legeme raadede enhver over.

— Hun med, selvfølgelig? Det er nogle rare Teorier. Jeg bliver graahaaret Svigermoder!

— Gør hende skinsyg; det er et godt, gammelt Middel.

Det plejer at være en radikal Kur, saa kryber Kærligheden frem, hvis den endnu findes!

— Det gør den!

— Ja, det gør den sikkert! Thi Kærligheden dør ikke saadan lige med et; den kan afstumpes i Aarenes Løb — hvis den endda kan det!

— Tag og kurtiser Ottilia, og lad os saa se Tiden an!

— Ottilia?

— Ja prøv ad! Er der ikke en eller anden Ting, du kan, som interesserer hende.

— Jo, lad os se! De er ifærd med Statistik nu! Faldne Kvinder, smitsomme Sygdomme, hæu! Hvis man nu kunde lede det ind paa Matematiken! Den kan jeg i hvert Fald!

— Naa, se, der har vi det! Begynd med Matematiken, og gaa saa over til at hjælpe hende Sjalet paa eller hjælp hende Galoscherne paa. Følg hende hjem om Aftenen. Drik Dus med hende og kys hende, saa Gurli ser det. Er det nødvendigt, saa vær nærgaaende. Aa! Hun tager dig det ikke ilde op. Og saa meget Matematik, saa meget, at Gurli maa sidde og høre til og tie stille. Kom saa igen om otte Dage og aflæg Beretning om det hele.

Kaptajnen gik hjem, kiggede de sidste Usædelighedsbrochurer igennem, og derpaa skred han til Værket.

Otte Dage efter sad han glad og munter hos sin Svigermoder og drak en god Sherry. Ja, han var ikke lidt glad.

— Fortæl, fortæl, sagde den Gamle og skød Brillerne op.

— Jo, ser du: det holdt haardt den første Dag, for hun havde mig i Kikkerten. Hun troede, jeg gjorde Grin med hende. Men saa begyndte jeg at tale om, hvilken uhørt Indflydelse Probabilitetsregnemaaden i Amerika havde haft paa Sædelighedsstatistiken. Den betegnede simpelthen et Vendepunkt. Saah—aa, det vidst hun ikke noget om, og det ærgrede hende. Jeg kom med et Exempel og viste med Tal og Bogstaver, at man med en vis Tilnærmelse kunde beregne, hvormange Kvinder, der skulde falde. Det forbavsede hende. Nu saa jeg, at hun var nysgerrig og vilde se at finde en Trumf til næste Sammenkomst. Gurli var glad ved at se, at vi var blevet Venner, og hun skød paa, det bedste hun kunde. Hun puffede os ind i mit Værelse og lukkede Døren; og dèr sad vi og regnede hele Eftermiddagen. Hun var lykkelig, den Tøjte, thi hun mærkede, at hun var ifærd med at overvinde mig, og i Løbet af tre Timer var vi Venner. Ved Aftensbordet syntes min Kone, at Ottilia og jeg havde været saa gamle Bekendte, at vi skulde være Dus. Jeg hentede min gamle, gode Sherry for at fejre den store Begivenhed. Og saa kyssede jeg hende, Herren hjælpe mig, lige paa Munden. Gurli saa lidt

forbavset ud, men blev ikke vred. Hun var idel Lykke. Sherryen var stærk, og Ottilia var svag. Jeg hjalp hende Slaget paa og fulgte hende hjem. Trykkede hendes Arm paa Skibsholmsbroen og forklarede hende hele Stjernekortet. Aa! hun var henrykt! Havde altid elsket Stjernerne, men der var aldrig før nogen, der havde lært hende, hvad de hed. De stakkels Kvinder lærer ingenting. Hun sværmede ordentlig, og vi skiltes, som de allerbedste Venner, der havde miskendt hinanden saa længe, saa længe. Næste Dag, mere Matematik. Vi sad lige til Aftensbordet. Gurli kom ind et Par Gange og nikkede til os. Men ved Aftensbordet blev der udelukkende talt om Matematik og Stjerner, og Gurli sad stille og hørte efter. Saa fulgte jeg hende hjem. Men nede paa Kajen mødte jeg Kaptajn Bjørn. Vi drev ind paa Grand Hotel og fik os et Glas Punsch. Kom hjem Klokken et.

Gurli sad oppe. „Hvor har du været al den Tid, Vilhelm?“ sagde hun.

Da fór Djævlen i mig og jeg svarede: vi gik og snakkede saa længe paa Holmbroen, at jeg ganske glemte, hvad Klokken var. — Den traf.

„Jeg synes ikke, det er rigtig passende at gaa ude om Natten med et ungt Kvindemenneske,“ sagde hun.

Jeg lod, som jeg blev forlegen og fremstammede, at naar man har saa meget at tale om, véd man ikke altid, hvad der er passende.

„Hvad talte I da om?“ spurgte Gurli og saa lidt fornærmet ud.

Det kunde jeg ikke huske.

— Den klarede du fint, min Dreng, sagde den Gamle; videre, videre!

— Den tredje Dag, fortsatte Kaptajnen, kom Gurli ind med et Haandarbejde og blev, til vi var færdige med Matematiken. Aftensmaaltidet var ikke fuldt saa muntert, men des mere astronomisk. Jeg hjalp Tøjten Galoscherne paa, hvilket gjorde et dybt Indtryk paa Gurli, der blot bød Ottilia Kinden til Kys, da hun gik. Trykkede hendes Arm paa Holmbroen og snakkede om Sjælenes Sympati, om Stjærnerne som Sjælenes Hjem. Drak Punsch paa Grand Hôtel og kom hjem Klokken to. Gurli sad oppe; jeg saa det godt, men gik direkte ind til mig selv, som den Ungkarl jeg var, og Gurli skammede sig for at komme efter og spørge. Næste Dag, Astronomi; Gurli erklærede, at hun havde stor Lyst til at være med; men Ottilia sagde, at vi var kommet for dybt ind i Emnet, men hun skulde siden lære Gurli de første Begyndelsesgrunde. Gurli blev fornæmet og gik. Megen Sherry til Aftensmaden. Da Ottilia sagde Tak for Mad, tog jeg hende om Livet og kyssede hende. Gurli blegnede. Da jeg skulde til at hjælpe hende Galoscherne paa, tog jeg et ganske lille Tag med Haanden, hm . . .

— Gener dig ikke for mig, Ville, sagde Svigermoderen, jeg er ikke helt ung mere!

— . . . saadan om Læggen. Ikke saa daarligt forresten! Hm! Virkelig ikke saa ilde! Hæu! Men da jeg skulde til at tage Frakken paa, saa, hast du mir gesehen, dèr stod Lina parat til at følge Frøkenen hjem. Og Gurli gjorde en Undskyldning paa mine Vegne; havde forkølet mig igaar; var bange for Natte-

luften. Ottilia saa noget flad ud og kyssede ikke Gurli, da hun gik. Dagen efter skulde jeg vise Ottilia astronomiske Instrumenter oppe paa Skolen Klokken tolv. Hun kom ogsaa, men i daarligt Humør. Hun havde netop været oppe hos Gurli, der havde taget uvenligt imod hende. Kunde ikke begribe Grunden. Da jeg kom hjem til Middag, var Gurli ganske forandret. Hun var kold og stum som en Fisk. Hun led. Jeg saa det. Men nu skulde Kniven ind.

— Hvad havde du sagt til Ottilia, siden hun var i daarligt Humør? begyndte jeg.

Hvad hun havde sagt? Jo, hun havde sagt hende, at hun var koket. Det havde hun sagt.

— Hvor kunde du dog sige det? sagde jeg. Du er da vel aldrig skinsyg?

— Jeg, skinsyg paa saadan en, udbrød hun.

— Ja, det forbavsede mig, for det kunde da aldrig falde et saa intelligent og forstandigt Kvindemenneske ind at kaste sine Øjne paa en andens Mand!

Nej (nu kom det!), men en andens Mand kunde det godt falde ind at bære sig galt ad overfor en anden Kvinde. Huhuhu! Saa var det forbi. Jeg forsvarede Ottilia, endog da Gurli kaldte hende en Pebermø, og jeg vedblev med at forsvare hende. Den Eftermiddag kom Ottilia ikke. Hun skrev et køligt Brev og undskyldte sig, men hun indsaa nok, at hun var overflødig. Jeg protesterede og vilde gaa hen at hente hende. Men saa blev Gurli vild. Hun saa nok, at jeg var forelsket i denne Ottilia, at hun (Gurli) ingenting var for mig; hun vidste nok, hun var et Pjankehoved, at hun ingenting kunde, ingenting duede

til, og at, huhuhu, Matematik, det var ganske umuligt for hende. Jeg sendte Bud efter en Vogn og saa kørte vi til „Lidingöbro“. Dèr drak vi hed Vin og spiste en dundrende Sexa, og det var som Bryllup om igen, og saa kørte vi hjem!

— Og hvad saa mer? sagde den Gamle og kiggede over Brillerne.

— Tja'! Hm! Gud 'forlade mig mine Synder! Men jeg forførte hende. Fanden ta' mig, om jeg ikke forførte hende i min egen Ungkarleseng, paa ægte Bryllupsmanér! — Hvad siger du til det, Mormor?

— Det gjorde du Ret i! Og hvad saa mer?

— Tja', hvad saa mer! Saa var det all right, og nu snakker vi om Børneopdragelse og Kvindens Frigørelse fra gammel Overtro og Kællingesnak og Romantikeri og Fa'n og hans Ablativ, men vi taler paa Tomandshaand nu, for saa forstaar vi bedst hinanden! Ikkesandt Gamle?

— Jo, min kære Ven, og nu skal jeg komme hen og kigge til Jer igen.

— Ja, gør det! Dèr skal du se, hvordan Dukkerne danser, og Lærkefugle og Spillefugle kvidrer og synger, og dèr skal du finde Glæden til Huse, for dèr gaar ingen og venter paa Vidundere, som bare findes i Æventyrbøgerne! Dèr skal du se et rigtigt Dukkehjem!

FUGL FØNIX.

I Jordbærtiden, i Præstegaarden saa han hende for første Gang. Han havde set mange Piger før, men da han saa hende, saa vidste han, at det var hende. Men han turde ikke sige noget, og hun lo ad ham, for han var kun Gymnasiast endnu. Han kom igen som Student. Og saa tog han hende om Livet og kyssede hende, han saa Rakter for sine Øjne, hørte Klokkeringning og Jægerhorn, og han følte Jorden skælve under sine Fødder.

Hun var en Kvinde paa fjorten Aar. Hendes Bryster stod svulmende høje, som om de længtes efter smaa, graadige Trutmunde og smaa famlende Fingre; hendes Gang var sikker og fast, hun gik med spænstige Skridt og vuggende Hofter, som om hun naarsomhelst kunde bære et Par Smaa under sit Hjærte. Hendes Haar var gult og skinnende som den klare Honning og stod som Springvandsstøv omkring hendes Pande. Øjet brændte, og Huden var frisk og blød som et Handskeskind. De var forlovede og kyssedes som Fugle i Haven under Linden, i Skoven, og Livet laa som en solbeskinnet uslaaet Eng foran dem. Men han skulde først have sin Examen, Ingeniørexamen, og det vilde med Rejse til Ulandet vare ti Aar! Ti Aar.

Saa tog han til Uppsala! Næste Sommer var han igen i Præstegaarden, og hun var lige saa smuk som før. Tre Gange kom han igen, men den fjerde Gang var hun bleg. Hun havde smaa, røde Rande ved Næsevigene, og Barmen var sunket. Da den sjette Sommer kom, fik hun Jern, og den syvende rejste hun til et Badested. Den ottende havde hun Tandpine og var nervøs. Haaret havde mistet sin Glans, Stemmen var skarp, Næsen havde smaa, sorte Prikker, Brystet var forsvundet, Gangen var slæbende og Kinderne hule. Samme Vinter fik hun Nervefeber, og Haaret maatte klippes af. Da det igen voxede ud, var det cendré. Han havde forelsket sig i en blond fjortenaarig, og han havde aldrig kunnet lide de brunette, og han giftede sig med en cendré fireogtyveaarig, der ikke vilde være nedringet som Brud.

Men han elskede hende alligevel! Hans Kærlighed var ikke saa stormende som før men stadig og rolig, og i den lille Bjergby var der intet, der forstyrrede deres Lykke. Hun fik to Drengene efter hinanden, men Manden vilde saa gjerne have en Pige. Og saa kom der en lille lyshaaret Pige.

Og det blev Faderens Øjsten. Hun voxede op og kom til at ligne sin Moder. Hun blev syv Aar og otte Aar, og hun lignede i den Grad Moderen, som hun engang havde set ud. Og Faderen beskæftigede sig aldrig med andet end sin Datter, naar han havde fri. Moderen var optaget af Huset, og hendes Hænder var blevet grove. Næsen havde Hudorme og Tindingerne var indfaldne. Hendes Skikkelse var noget ludende, fordi hun maatte staa saa meget bøjet over

Komfuret. Og Fader og Moder traf kun hinanden ved Maaltiderne og om Natten. De skændtes aldrig, men det var ikke, som det havde været.

Men Datteren, det var Faderens Glæde, man kunde næsten sige, at han var forelsket i hende. Det var, som om han i hende saa den genopstandne Moder, og som om hans Ungdoms første Syn, der saa hastig var forsvundet, skulde fremstaa paany. Han var næsten undselig overfor hende og gik aldrig ind, naar hun klædte sig om. Han forgudede hende.

En Morgen blev hun liggende i Sengen og vilde ikke op. Mamma troede hun havde Skulkesyge, men Pappa sendte Bud efter Lægen. Mordengelen var kommet paa Besøg; det var Difteritis. Den ene af Forældrene maatte flytte bort med de andre Børn; Faderen blev hos den syge. Og dèr laa hun nu! Man røg med Svovl, saa at Forgyldningen paa Rammerne blev sort og Sølvtingene paa Toiletmøblet ligeledes! Faderen var ude af sig selv; naar han gik rundt i de tomme Værelser, og naar han om Natten laa alene i den store Seng, følte han sig som Enkemand. Han købte Legetøj til den Lille, hun lo, naar han spillede Mester Jakel paa Sengekanten, og hun spurgte efter Mamma og Brødrene.

Og Faderen gik hen, hvor de boede, og stod nede paa Gaden og nikkede op til Vinduet til Moderen og kyssede paa Fingeren til Børnene. Og Moderen telegraferede med blaa og røde Stykker Papir gennem Vinduesruden.

Men en skønne Dag brød den Lille sig ikke mere om at se Mester Jakel, og hun smilede ikke mere. Hun kunde ikke tale længere. Døden kom, kom med

sine lange Knokkelarme og kvalte hende. Men det var en haard Kamp.

Saa kom Moderen tilbage! Hun havde Samvittighedsnag, fordi hun havde ladet sit Barn i Stikken. Der var stor Jammer og Nød.

Da Lægen kom og vilde obducere den Lille, vilde Faderen ikke tillade det. De skulde ikke have Lov til at gøre hende Fortræd med deres Knive; thi for ham var hun ikke død. Men det maatte ske. Han kunde have slaaet og bidt Lægen.

Men da hun var begravet, satte han en Gravsten og gik derud hver eneste Dag Aaret rundt. Det næste Aar mindre hyppigt. Arbejdet var tungt og Tiden knap. Aarene begyndte at tyngge ham, hans Skridt blev mindre lette og Sorgen groede til. Sommetider skammede han sig over, at han ikke sørgede nok, men saa glemte han det atter. Han fik to Døtre til, men det var ikke som før; hun, der var gaaet bort, kunde aldrig erstattes.

Livet var haardt, Forgyldningen var umærkeligt gaaet af den unge Kvinde, der engang havde været — som ingen anden Kvinde i hele Verden. Forgyldningen var gaaet af det engang saa blanke og skinnende Hjem. Børnene havde lavet Buler i Sølvtojet fra Brylluppet, havde kradset paa Sengene og sparket paa Stolebenene. Stopningerne grinede frem i Sofa-revnerne, og Klaveret havde ikke været aabnet i flere Aar. Sangen var forstummet for Børneskrig, og Stemmerne var blevet rustne. Kælenavnene var lagt til Side samtidig med Børneklæderne, og Kærtegnene var blevet til Massage. Man begyndte at blive gamle og trætte. Papa laa ikke mere paa Knæ for Mamma,

men sad i sin slidte Lænestol og lod Mamma gaa efter Tændstikker, naar han skulde tænde sin Pibe. Man var gamle !

Saa døde Mamma, da Pappa var halvtresindstyve Aar. Men saa, saa dukkede det op igen, alt det gamle. Da hendes brudte Skikkelse, der var styg efter Dødens Brydekamp, blev sænket i Jorden, saa steg Mindet om den unge fjortenaarige atter frem. Da begræd han hende, som han for saa længe siden havde mistet, og med Savnet fulgte Angeren. Han havde dog aldrig været ond mod gamle Mamma, og hende, den fjortenaarige i Præstegaarden, som han aldrig fik, for han fik jo blot den blegotige, fireogtyveaarige, hende havde han jo ligget paa Knæ for, været trofast imod og dyrket. Og skulde han være oprigtig, var det hende, han savnede nu, skønt gamle Mammass gode Mad og utrættelige Omhu ogsaa gjorde sit til Savnet, men det var paa en anden Maade.

Efter dette Tab blev han mere fortrolig med sine Børn. Nogle var allerede fløjet fra Reden, men de andre boede endnu hjemme. Da han et helt Aar havde trættet sine Venner med Biografier af sin afdøde Hustru, skete der noget mærkeligt. Han lærte en ung Pige at kende, en blond attenaarig, der nøjagtig lignede hans Hustru i Fjortenaarsalderen. Han tog det som et Vink fra den naadige Himmel, der nu, endelig, vilde skænke ham hende, den første. Han forelskede sig i hende, fordi hun lignede den første. Og saa giftede han sig atter. Nu havde han faaet hende. Men Børnene, især Pigebørnene, nærede Uvilje mod den unge Stedmoder, de skammede sig for at se paa hende, de syntes, at der laa noget urent

over Forholdet, at Faderen var deres Moder utro. Og saa kom de hjemmefra, ud i Verden.

Han var lykkelig! Men fremfor alt stolt over, at en ung Pige kunde bryde sig om at være gift med ham.

— Efterslæt! sagde hans gamle Venner.

Efter et Aars Forløb fik hans Kone en Lille. Papa var ikke vant til Barneskrig og vilde have sin Nattesøvn i Fred. Han flyttede ind i sit eget Værelse, men Konen græd. Hvor Kvinder dog var omstændelige. Og saa blev hun skinsyg paa hans første Kone. Han havde nemlig, da de var forlovede, været dum nok til at fortælle hende, at hun lignede hans første Kone. Og hun havde faaet Lov til at læse deres Kærlighedsbreve. Nu, da hun maatte være mere for sig selv, huskede hun det hele. Hun vidste, at hun havde arvet alle Kælenavnene efter den anden, og at hun blot var en Stedfortræder. Denne Tanke ophidsede hende, og hun gjorde alt, alle mulige Dumheder, for at vinde ham for sig personlig. Det blev han træt af i Længden, og naar han i sit stille Sind anstillede Sammenligninger, tabte den nye Kone ikke saa lidt. Hun var ikke saa mild som den anden, og hun irriterede hans Nerver. Dertil kom Savnet af Børnene, som han havde drevet bort hjemmefra. Han havde onde Drømme og syntes, han havde været sin afdøde Hustru utro.

Der var ingen Hygge ved Hjemmet mere. Det var en Dumhed, han havde gjort, og den kunde lige saa godt have været ugjort.

Saa begyndte han at gaa paa Kafé. Men herover blev Konen rasende. Han havde bedraget hende. Han

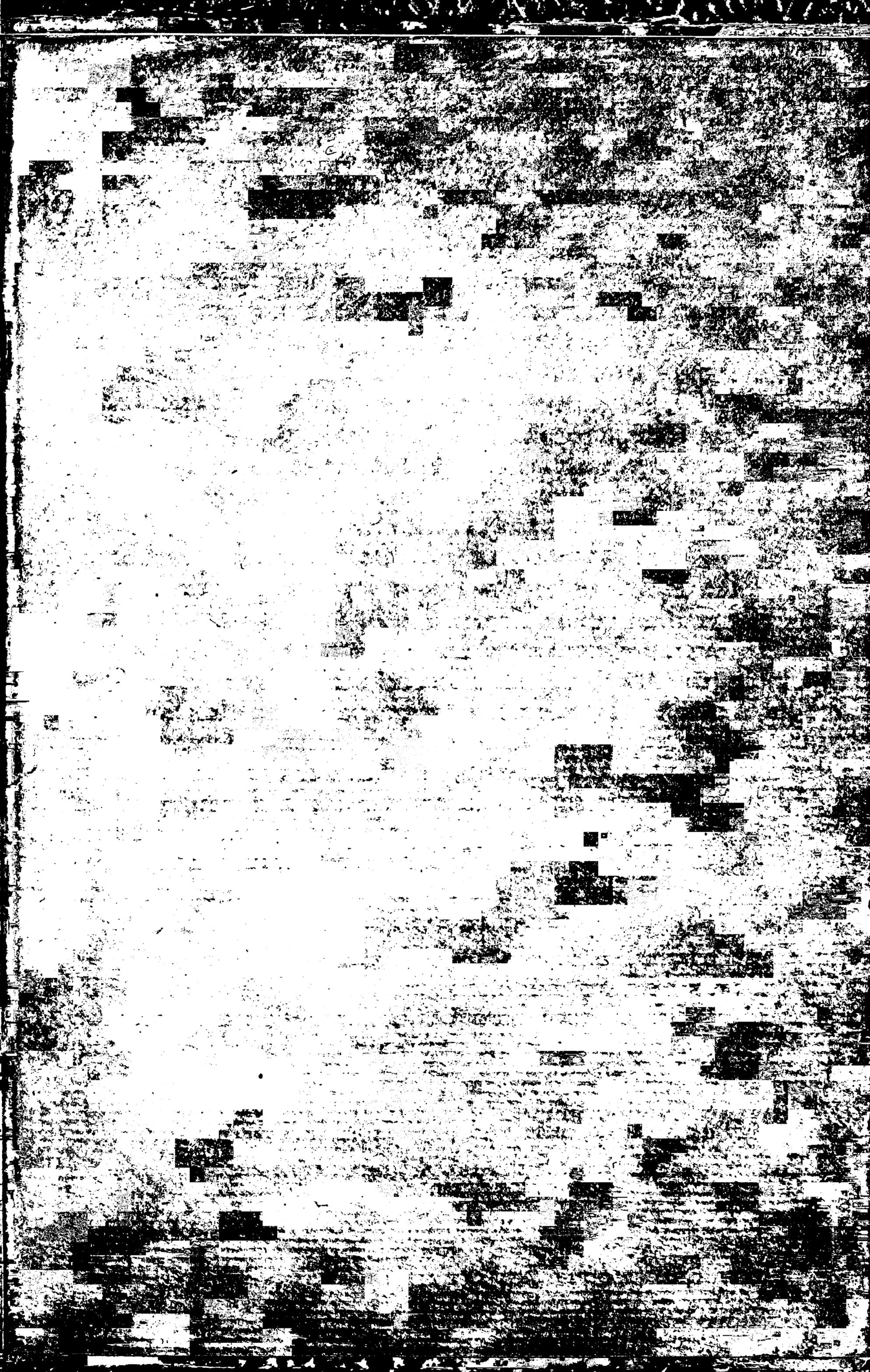
var en gammel Stork, men han skulde tage sig i Agt. Saadan en gammel Fyr skulde ikke lade sin unge Kone være alene, det kunde være farligt!

— Gammel? Var han saa gammel? Han skulde nok vise hende . . .

Og saa flyttede de sammen. Men saa blev det syv Gange værre. Han vilde ikke hjælpe hende med at vugge om Natten, og den Lille skulde ligge inde i Barnekammeret. Nej, stop, saadan havde han ikke behandlet den førstes Børn.

Han var træt og udslidt. To Gange havde han troet at se Fugl Fønix rejse sig af den fjortenaariges Aske, først i Datteren og saa i den anden Kone, men i hans Sind levede nu kun Mindet om den første, den lille i Præstegaarden, i Jordbærtiden, under Linden, i Skoven, hende, som han aldrig fik; men nu, da hans Sol gik paa Hæld, og Dagene blev korte, nu saa han i sine mørke Timer aldrig andet end Billedet af „gamle Mamma“, der var god imod ham og hans Børn, der aldrig yppede Kiv, der var grim, der gik i Køkkenet, der stoppede Drengenes Skindbuxer og Pigernes Kjoler; og naar hans Sejersrus var ovre, og han saa klart, saa tænkte han, om ikke „gamle Mamma“ alligevel havde været den rette Fugl Fønix, der skøn og rolig havde rejst sig af den fjortenaarige Guldfugls Aske; hun havde lagt sine Æg og plukket Dunene af sit Bryst til Ungerne og nærret dem med sit eget Blod, lige til sin Død!

Han tænkte længe over det, og da han endelig lagde sit trætte Hoved til Hvile i Puderne for ikke mere at rejse sig, da var han vis paa, at saadan var det.

AUGUST STRINDBERG:

SORTE FANER 4.50

SYNDEBUKKEN 3.75

HISTORISKE
MINIATURER 3.—
